Meetjeslandse Toponiemen tot 1600

bijeengezant door
Achiel De Vos en Luc Stockman
aangevuld en verklaard door
lic. Jan Luyssaert

Deel III
Het Gentse

Band 5

VINDERHOUTE

Wettelijk depot D/2001/6156/1

© 2001
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande toestemming van de Stichting Achiel De Vos.

WOORD VOORAF

Toen wijlen Achiel De Vos omstreeks het midden van de 20e eeuw begon met het verzamelen van Meetjeslandse plaatsnamen en het excerperen van duizenden documenten, lag het in zijn bedoeling ooit een 'Woordenboek van Meetjeslandse Toponiemen" te publiceren naar het model van het Toponymisch Woordenboek van Karel De Flou. Na enige jaren kreeg hij hulp van Luc Stockman, die op zijn beurt een hele serie middeleeuwse documenten, vooral dan uit Brusselse en Brugse archiefdepots, uitploos. Het werd een werk van tientallen jaren met als resultaat tienduizenden steekkaarten en een paar honderdduizend excerpten. Als al dat materiaal uiteindelijk zou uitgegeven worden, zou het in elk geval verscheidene banden omvatten. Wie zou daarvoor interesse hebben, behalve dan een kleine kring van heemkundigen en toponymisten? Wie zou veel geld uitgeven voor een stel boeken met duizenden namen waarvan een groot deel de koper misschien niet eens interesseerde. Wat die belangstellende leek wel wou, was: Wat betekenen de namen van de wijken, straten, gebouwen, akkers en weiden, bossen en heides, vijvers en waterlopen in zijn gemeente. Hoe zijn ze ontstaan?

Intussen waren ook de opvattingen over het aanbieden en bewerken van toponymisch materiaal veranderd. Een loutere opsomming van namen en excerpten, zoals dat bij De Flou het geval was, werd vervangen door studies waarin de toponiemen ook in hun context werden geplaatst, systematisch behandeld en zo goed mogelijk verklaard. Dat betekende uiteraard extra werk door vakmensen. Want toponymie is een wetenschap met veel valkuilen en wolfijzers. Bovendien waren beiden ook druk bezig met het schrijven van lokale geschiedenissen: Achiel over Ertvelde, Waarschoot, Eeklo en Evergem, Luc over Aalter, Bellem, Poeke en Lotenhulle. Behalve dan een 'Toponymie van Evergem' die Achiel al had gecomponeerd en uitgetikt naar het model van de Monografieën uit de reeks Nomina Geografica Flandrica, beschikten beiden niet over de tijd om dat reusachtige werk tot stand te brengen.

Hulp kwam van twee kanten. Aan de ene kant was er de Heemkundige Kring van het Ambacht Maldegem, die instond voor de publicatie van een eerste monografie over Adegem, waarvoor Achiel De Vos zelf nog een uitvoerige verantwoording schreef. Aan de andere kant was prof. dr. Johan Taeldeman, zelf uit Maldegem-Kleit afkomstig, bereid het materiaal te bewerken en een gedegen wetenschappelijke verklaring van de toponiemen te geven. Achiel heeft nog de presentatie van het werk in 1989 meegemaakt, maar is vrij onverwachts enkele maanden later overleden. Een tweede deel over Maldegem en Sint-Laureins was toen al in voorbereiding en verscheen in 1990.

Luc Stockman vond terecht dat die enorme verzameling niet verloren mocht gaan. Samen met enkele vrienden, met prof. Taeldeman en dr. Magda Devos werd besloten een *'Stichting Achiel De Vos'* in het leven te roepen om dat rijke toponymische materiaal te publiceren in de geest van die eerste aflevering. Dat is intussen voor een deel gebeurd. Er verschenen al monografieën over Aalter, Bellem, Eeklo, Hansbeke, Lovendegem, Merendree en Zomergem.
Nu komt dus Vinderhoute aan de beurt. Wie de vorige delen heeft gekocht, zal vaststellen dat deze aflevering eerder dun uitvalt. Dat heeft verscheidene redenen. Gemeenten zijn niet even groot, historisch waren ze niet even belangrijk, het archiefmateriaal is niet overal even goed bewaard, enz. Voor Vinderhoute is de oogst aan toponiemen tot aan het begin van de 17e eeuw vrij mager. Misschien zit er in sommige archiefdepots of in privé-archieven nog meer materiaal uit de Middeleeuwen. Maar daarop kan men niet eindeloos wachten. Trouwens, geen enkele publicatie kan erop bogen dat ze àlle documenten heeft kunnen raadplegen.

Om het veelvuldig ontbreken van aanwijzingen over de ligging van de oude toponiemen te compenseren, zijn in het glossarium ook excerpten opgenomen uit een landboek van 1629 dat alleen in een kopie uit 1688 is bewaard, zoals trouwens ook voor Merendree is gebeurd. Op die manier was het mogelijk een aantal namen te lokaliseren.

Lic. Jan Luyssaert, die het materiaal van Vinderhoute heeft bewerkt, is niet de eerste de beste. Hij schreef al een 'Toponymie van Bossuit, Moen en Outrive', die in 1968 is gepubliceerd en zorgde in de reeks 'Meetjeslandse Toponiemen tot 1600' voor de afleveringen Hansbeke en Merendree. Met dit deel is de hele zuidrand van het Meetjesland behandeld met uitzondering van Mariakerke. Andere delen (o.a. over Sleidinge, Lembeke en Ursel) zijn in voorbereiding.

Jozef Vandeveire

INHOUD

Woord vooraf 3
Inhoud 5
Inleiding 7

Verklaring van de belangrijkste plaatsnamen 10
1 De naam Vinderhoute 10
2 Namen van wijken en gehuchten 10
3 Straatnamen 11
3.1 Kernbestanddelen 11
3.2 Benoemingsmotieven 11
4 Namen van hoeven, woningen, gebouwen en andere constructies ... 14
4.1 Kernbestanddelen in hoevenamen 14
4.2 Benoemingsmotieven voor hoeven 15
4.3 Herberg- en huisnamen 15
4.4 Andere 16
5 Terreinnamen 17
5.1 Akkerland 17
5.1.1 Belangrijkste kernbestanddelen 17
5.1.2 Benoemingsmotieven 20
5.2 Graas- en hooiland 28
5.2.1 Kernbestanddelen 28
5.2.2 Benoemingsmotieven 28
5.3 Akker- of graasland 33
5.3.1 Benoemingsmotieven 33
5.4 Bossen 39
5.5 Onontgonnen grond 39
5.5.1 Belangrijkste kernbestanddelen 39
5.5.2 Benoemingsmotieven 40
6 Namen van heuvels en hoogten 40
7 Namen van stromend en stilstaand water 41
7.1 Rivieren en kanalen 41
7.2 Beken, grachten en afwateringskanalen 46
7.3 Putten, poelen en plassen 46
7.4 Hindernissen in water, bermen en aanlegplaatsen 47
7.5. Bruggen en doorwaadbare plaatsen 47
Bibliografie 48
Kleine verklarende woordenlijst 53
Index 57
Glossarium 61
Losse kaart

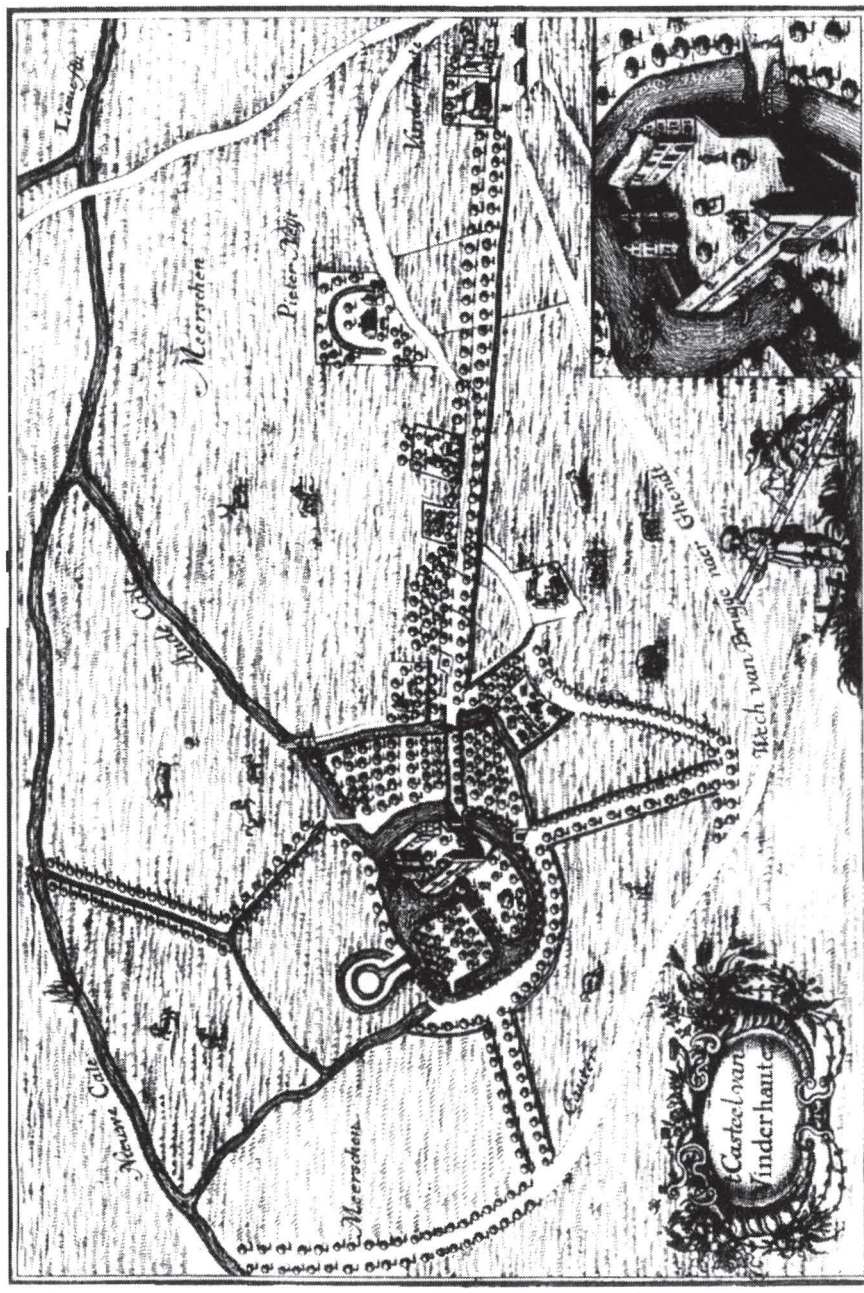
Meerschen
Pieter Heyn
Wech van Brugge naer Ghendt
Meerschen
Casteel van Vinderhaute

INLEIDING

Landschap en bodem

Vinderhoute was voor de fusie met Lovendegem een kleine gemeente van 359 ha; in 1993 telde het 1366 inwoners. Ten noorden paalt het aan Lovendegem met de Brugse Vaart, ten oosten aan Evergem en Mariakerke met de Brugse Vaart en de Oude Kalene, ten zuiden aan Drongen met de Gavergracht en ten westen aan Lovendegem met de Oude Kalene.
Vinderhoute ligt in het landschap van de Vlaamse vallei en wordt gekenmerkt door een zeer matig golvend reliëf (6 tot 10 m) van natte en gesloten depressies, afgewisseld met drogere en hogergelegen kouters.
Het centrale gedeelte met de hoogste ligging behoort tot de klasse van droge lemige zandgronden. Die klasse wordt voornamelijk afgebakend door de hogere ligging en de hoge drainage.
De lemig zand- en licht zandleemgronden met intermediaire waterhuishouding vormen soms de overgangszone tussen de kouterruggen en de alluviale, natte gronden. De kouterrug van Vinderhoute wordt in tweeën gesplitst door een fluvio-glaciale geul die tot deze bodemassociatie behoort.
De zandleemgronden zijn onvoldoende gedraineerd. Ze komen vooral voor in de wijk Schouwbroek en aan de Lange Dam en vallen samen met de *bilk*-gebieden.
De bodemassociatie van natte grond op lemig of kleiig materiaal is vooral te vinden in het noorden van de gemeente in de alluviale rand van de Brugse Vaart en in het westen in het alluvium van de Poeke/Kalene (Poelman 1986, 19-23).

De heerlijkheid Vinderhoute

De oudste vermelding van de naam Vinderhoute vinden we in een oorkonde van koning Lotharius van 5 mei 966 waarin de Sint-Baafsabdij in haar rechten wordt bevestigd en waarin de binnen het rijk van Lotharius afgelegen goederen van de abdij worden opgesomd. De Sint-Baafsabdij bezat in Vinderhoute de kerk en een hofstede. In 1121 bevestigde de bisschop van Doornik en Noyon het patronaat van de Sint-Baafsabdij over de kerk.
De heerlijkheid Vinderhoute was een van de oudste en aanzienlijkste lenen van het graafschap Vlaanderen. Op het eind van de 13e eeuw kwam zij in het bezit van de familie van Gavere en later was zij eigendom van verscheidene families. Vanaf het begin van de 14e eeuw tot op het eind van het Ancien Régime vormden de heerlijkheden Vinderhoute en Merendree één geheel. De heer verbleef te Vinderhoute. In 1319 waren er meer dan 80 achterlenen afhankelijk van de heerlijkheid Vinderhoute-Merendree.

De vroegste bewoning in Vinderhoute (Lanclus 1994, 179)

Werktuigen en artefacten uit het vroege Mesolithicum vormen de oudste sporen van bewoning. Archeologisch onderzoek in de nabijheid van de vallei van de Kalene bracht een kleine landelijke nederzetting aan het licht uit de vroeg-La-Tène-periode. In dezelfde omgeving, in de buurt van de molen, getuigen sporen van een omgrachte hoeve uit de laat-La-Tène-periode van prehistorische houtbouwarchitectuur. Deze rurale nederzetting bleef ook tijdens de Romeinse periode bewoond.

De vallei van de Durme/Kalene en de Poeke/Kalene

Vinderhoute paalt in het noorden aan de Brugse Vaart die tussen 1613 en 1623 werd gegraven in de bedding van de bovenloop van de Durme/Kalene. In het westen vormt de Poeke/Kalene de grens met Merendree. Langs beide waterlopen komen in hoofdzaak meersen en drassige gronden voor.

Akkers en kouters

Met kouters en akkers worden bedoeld: de grote, dikwijls langwerpige, hoger gelegen gronden. De oudste Vinderhoutse dorpsakker ligt in het westen van de gemeente en wordt heel toepasselijk Westakker genoemd. Hij ligt op het hoogste gedeelte van het dorp op droge zandgrond en wordt doorsneden door de Dosweg naar de molen. Op de Westakker ontstond een van de kouters. Een andere kouter lag ten oosten van de dorpskern.

Bilken

In de late Middeleeuwen, in de tijd van de grote ontginningen, namen ook individuele personen gronden van ongelijke of minder goede kwaliteit in gebruik. Veel van die nieuw gerooide gronden werden met levende omheiningen omplant en op die manier kreeg het landschap een gesloten karakter. Ze dragen de naam van de individuele ontginner of eigenaar of worden ook genoemd naar de struiken waarmee ze werden omheind of naar het gewas waarmee ze waren begroeid.

Meersen

Meersen zijn ontstaan door het draineren van broek-gebieden in de alluviale zone van de Durme-Poeke-Kalene. De meersen langs de Poeke/Kalene werden Poeke of Poekmeersen genoemd; de meersen in het alluvium van de Durme/Kalene kregen de naam Durme of Durmmeers.

Bossen

Uit de studie van Ann Poelman (1986, 33) blijkt dat Vinderhoute in de 17e eeuw maar drie ha bos bezat of 0,5 % van de totale oppervlakte. Dat cijfer wordt bevestigd door het bijna volledig ontbreken van bos-toponiemen in Vinderhoute; alleen het toponiem Kortenbos wijst op (vroeger) bos.

Dries

De Dries van de heer van Vinderhoute lag ten oosten van de dorpskern en de kerk. Deze dries lijkt slechts de rest te zijn van een groter perceel dat werd begrensd door de Brugstraat, de Dosweg en de Neerstraat; het was naar alle waarschijnlijkheid een gemeenschappelijke weide.

Jan Luyssaert

VERKLARING VAN DE BELANGRIJKSTE PLAATSNAMEN

1 DE NAAM VINDERHOUTE

In de oudste bewijsplaats van 966 schrijft men *Vindreholt*. Het laatste deel *holt* is afgeleid van het het Germaanse *hulta-* en betekent 'bos'. Over het eerste deel zijn de taalkundigen het niet eens. Mansion (1924, 39) ziet in *vindre* een Oudgermaanse persoonsnaam Wined-here die volksetymologisch beïnvloed werd door het Middelnederlandse *vinder* 'rechter'. Tavernier-Vereecken (1968, 529) vermoedt in het woord *vinder* een ontronde vorm van *vunder, vonder* met de betekenis 'plankenbrug zonder leuning'.

2 NAMEN VAN WIJKEN EN GEHUCHTEN

HURST

Hurst, horst uit het Germaanse *hursti* is een 'beboste opduiking in een moerassig terrein' (TW, 513).

MERE

Aan de grondslag van dit toponiem ligt het Germaanse *mari* of 'waterplas' (TW, 687). Dat klopt met de topografische situatie, want Mere paalt ten noorden aan *de Calene* (1617).

SCHOUWBROEK

Aan de oorsprong van dit toponiem ligt het Germaanse *skaldu-* dat 'lis' en *broka-* dat 'moeras' betekent. *Skaldu* evolueerde tot *skoud* en *schoud*, maar kon ook *scheld, schild* worden, zoals in het Merendreese toponiem Scheldbroek (Luyssaert 1999, 42). Schouwbroek paalt aan de Gavergracht en was dus een moeras waar lis groeide.

VELDEKENS

In de Middelnederlandse toponymie is veld de naam voor 'niet bebouwd land' en vaak ook voor gedegradeerd bosland, begroeid met kreupelhout en heesters. Nadat het veld in cultuur gebracht was, bleef de naam behouden. Het toponiem Veldekens slaat op enkele kleinere percelen (*zes sticken landts*

an elcanderen ... ghenaemt de Veldekens) (1564), genomen uit een groter veld.

3 STRAATNAMEN

3.1 KERNBESTANDDELEN

DAM

Dam is afgeleid van het Germaanse *damma* en kan in de toponymie drie betekenissen hebben: een dijk, een hoger gelegen weg door een moerassig gebied en een afdamming in een waterloop.

DREEF

Dreef is een afleiding van het werkwoord *drijven* en duidt oorspronkelijk op een weg waarover vee naar de graasplaatsen werd gedreven.

GAT

Een gat is in zijn algemene betekenis een 'toegangsweg tot een akkercomplex of perceel' (Van Durme 1986, I 275 en II 166) of 'toegang in het algemeen'.

STRAAT

Straat is ontleend aan het Latijnse *strata* en duidde aanvankelijk geplaveide wegen aan. Later werd het woord ook toegepast op alle verharde wegen.

WEG

Weg is ontleend aan het Germaanse *wega* en is de meest gebruikte benaming voor zowel verharde als onverharde wegen.

3.2 BENOEMINGSMOTIEVEN

(a) Naar de ligging, het begin- of eindpunt van het traject

Brugse (Heer)weg: is een deel van de oude verbindingsweg Brugge-Gent.

Brugstraat: leidt van het centrum van het dorp naar de brug over de Durme/-Kalene bij de Bierstal.

Dreefken naar de Wilden: zie **Wilden.**

Dreve: is o.m de naam van de verbindingsweg tussen de Schouwbroekstraat en de Dosweg.

Gentse Weg, Gentweg: De Gentse Weg volgde in Vinderhoute van oost naar west het traject van de Dosweg, de Hoge Weg en de Veerdam over de Durme/Kalene richting Brugge.

Hofdreve: Eigenlijk gaat het om twee dreven van het kasteel van Vinderhoute naar de weg Brugge-Gent, vroeger Hoge Weg genoemd. Een van die dreven is duidelijk herkenbaar op de tekening in Sanderus' Flandria Illustrata (zie blz. 6).
Uit de naam Hofdreve kunnen we afleiden dat de dreef oorspronkelijk van een *hof* naar de grote weg leidde.
Of het hier om de voorloper van het huidige kasteel gaat, is niet absoluut zeker. Heel wat grote hoeven waren door middel van een *hofdreve* met de openbare weg verbonden. Als dat een 'heerlijke hoeve' was, dan bestond die meestal uit een opperhof op een mote (waar de heer woonde) en een nederhof dat de eigenlijke landbouwuitbating vormde en in veel gevallen als 'omwalde hoeve' is blijven bestaan.

Houwenstraat: De Potter en Broeckaert (1866, 3) schrijven Davenstrate, dat wellicht als Dauenstrate mag worden gelezen. *Dauen* is dan een samentrekking van *de hauen* en *hauwe* betekent 'de grond waarop men het recht van houw of houtkappen heeft'.

Kasteeldreve: loopt van het kasteel van Vinderhoute naar de kerk en is nu een eikendreef (de huidige Kasteellaan).

Kerkstraat: is het gedeelte van de Dosweg voor de kerk.

Meersdreefken: ook Dosweg genoemd. Loopt van het **Kapelleken** in zuidoostelijke richting naar de molen van Vinderhoute.

Merestraat: Waarschijnlijk liep deze straat van het kasteel van Vinderhoute noordwaarts naar de Durme/Kalene.

Nieuwe Dreve: is een andere naam voor Hoge Weg.

Oude Gentweg: zie Gentweg.

Poekgat: was de toegang tot de **Poekmeersen** (zie **Gat**).

Poekstraatje: loopt van de kapel van Vinderhoute in zuidoostelijke richtig naar de grens met Drongen.

Schouwbroekstraat: loopt van de Bergstraat in oostelijke richting naar de Speistraat (zie **Schouwbroek**).

Speistraat: loopt van de Neerstraat in noordoostelijke richting naar Evergem (zie **Speie**).

Tragel: Aan de oorsprong ligt het Latijnse *tragula* 'sleepnet'. Het Middelnederlandse *traghel* betekent 'trekweg', d.i. een weg op de oever van de rivier waarop mensen of paarden liepen die de boten voorttrokken of voortsleepten.

Veerdam: Deze hoger gelegen weg door een vochtig gebied loopt van de kapel naar het Veer over de Durme/Kalene.

Veldestraatje: misschien hetzelfde als **Veldekensstraatje**.

Veldekensstraat: loopt van de Brugstraat naar de **Veldekens.**

Wildestraatje: loopt naar de **Wilden.**

(b) Naar vorm, uitzicht, begroeiing

Bij sommige straatnamen zoals Pleintje is de betekenis duidelijk. De volgende namen vragen meer uitleg.

Groene (Kerk)weg: Een *groene weg* is een met gras begroeide weg waarop het loslopend vee mocht grazen.

Kruisstraat: betekende in het Middelnederlands zoals nog in het huidige West-Vlaams 'kruispunt', maar het kan ook een straat zijn die nabij een wegkruis ligt.

Lange Dam: Aangezien de Lange Dam gedeeltelijk parallel loopt met de (gegraven) **Gavergracht**, is *dam* hier een lange dijk of verhoging om deze nieuwe waterloop in zijn bedding te houden. De Lange Dam liep over het **Dambrugsken** langs de grens met Mariakerke richting Drongen.

(c) Naar het reliëf

Hoge Weg: is een andere naam voor **Meersdreefken** of **Dosweg bij de Molen**. Deze weg liep van de Poeke/Kalene naar de **Berg** en was dus een hooggelegen weg.

Neerstraat: loopt van de **Brugstraat** neerwaarts richting **Dode Man** en **Durmmeers**.

(d) Naar de functie

Dosweg: Er zijn zeker twee wegen met die naam.
De eerste loopt van de kapel westwaarts naar de molen van Vinderhoute; het meest westelijke deel van die weg dat uitmondt in de meersen langs de Poeke/Kalene wordt Dosweg bij de Molen of Meersdreefken genoemd.
Een tweede Dosweg loopt van de Bergstraat door het dorp van Vinderhoute en mondt uit in de Speistraat.
De naam Dosweg is ontstaan door samentrekking van *d(e) orsweg*, waarin *ors* (Engels horse) een oud woord is voor *paard*. In het plaatselijke dialect wordt de *r* na een klinker niet uitgesproken (bijv. in *dorst* dat *dust* wordt); zo ook in *d(e) ors* dat *dos* werd uitgesproken en soms 'dos' werd geschreven. Een 'dorsweg' was een pad dat maar breed genoeg was voor een paard zonder kar.

Losstraatje: Een *los* is een weg of pad waarlangs men van stuk land dat niet aan de openbare weg was gelegen, op die openbare weg kan komen, een uitweg.

4 NAMEN VAN HOEVEN, WONINGEN, GEBOUWEN EN ANDERE CONSTRUCTIES

4.1 KERNBESTANDDELEN IN HOEVENAMEN

GOED

De naam *goed* slaat op een boerderij van een aanzienlijke grootte. Soms duidt het woord alleen de hoevegebouwen aan, maar vaak heeft het betrekking op het hele bedrijf, op de gebouwen en landerijen die van de hoeve deel uitmaken. Zie **Goed te Rodonk**.

HOF

Hof is als toponiem maar één keer geattesteerd in **Hof ter Beken** (1527). Het woord komt van het Germaanse *hofa* en is vanouds een algemene benaming voor een boerderij. Een hoeve wordt ook 'hofstede' genoemd. Het woord 'stede' kan echter ook een perceel akkerland betekenen.
Hof wordt ook gebruikt met de betekenis 'leenhof'.

4.2 BENOEMINGSMOTIEVEN VOOR HOEVEN

(a) Naar de ligging

Goed te Rodonk: strekte zich uit in Vinderhoute en Drongen en zou het latere **Blauw Huis** kunnen zijn, waarvan de gebouwen in Drongen liggen en een deel van de gronden in Vinderhoute. Een *rode*, uit het Germaanse *rautha*, betekent 'een plaats waar gerooid werd' en een *donk*, uit het Germaanse *dunga*, is een zandige verhevenheid in een moerassig terrein. Het Goed te Rodonk is dus een hoeve bij een gerooide donk.

Hof ter Beken: Misschien lag dit hof in de buurt van de plaats **Beke**.

Tolleboom: Een tolboom of tolleboom is een versperring op de weg of in het water om te verhinderen dat goederen getransporteerd worden zonder dat men tol betaalt. De Tolleboom lag bij de Brugstraat, d.i. de weg die loopt van het dorp naar de brug over de Durme/Kalene bij de **Bierstal**. Het verkeer dat vanuit het noorden Vinderhoute binnenkwam, moest op die plaats tol betalen.

4.3 HERBERG- EN HUISNAMEN

Biebuik: Het Middelnederlandse *biebuuc* betekent 'bijenkorf'. Vroeger hadden herbergen en andere belangrijke huizen in de dorpskom een uithangbord met een of andere afbeelding, zoals een zwaan, een dambord, een schaakbord, een roos, een kroon, een bijenkorf, enz. Naderhand kreeg de herberg of het huis de naam van de afbeelding, bijv. in Hansbeke: *thansbeke ... daer mechelen uytsteeckt* (1573), d.i. een uithangbord met het wapen van de stad Mechelen; enkele jaren later lezen we *in de herberghe geseyt mechelen* (1602) (Luyssaert 1995, 22 en 127). Ook de bewoners van de herberg ontleenden soms hun naam aan dat uithangbord, bijv. de familienamen Schaeck, de Swaene, Biebuyck. Als herbergnaam is Biebuik eerder zeldzaam.

Bierstal: Een bierstal is een bierkraam, een bewaarplaats voor bier, vooral op het platteland; bij uitbreiding is het een plattelandscafé. De Bierstal lag op de zuidkant van de Brugse Vaart. In 1607 werd in de omgeving van deze herberg het fort Bierstal gebouwd. Hoewel het café zelf op die plaats is verdwenen, is de plaatsaanduiding Bierstal springlevend in de volksmond.

Krone: Net als bij Biebuik verwijst ook de naam **Krone** naar een uithangbord. De familienaam De Croone is waarschijnlijk uit een herbergnaam ontstaan. De herbergnaam Kroon komt veelvuldig voor. Kerckhaert (1983, 101) vond in Oost-Vlaanderen niet minder dan 74 gemeenten, waar een **Krone** heeft bestaan.

Potence: komt als herberg- en huisnaam vrij vaak voor (De Flou 1914-1938). Het Middelnederlandse *potence* betekent 'kruk, steun bij het lopen'. In het voorbeeld 'potentie van mijn heere synthe anthonis' (Stallaert-Debrabandere 1890-1977, III, 126-127) is *potence* de pelgrimsstaf of het attribuut van bijv. de Heilige Antonius. Huizen met als uithangbord de afbeelding van een pelgrimsstaf werden de *Potente, Potence* genoemd.
Uiteraard zou men ook kunnen denken aan het Franse woord *potence* dat 'galg' betekent, maar voor zover wij weten, stond op die plaats nooit een galg.

Roze: Deze herberg werd genoemd naar een uithangbord met een roos. Al in 1585 was het een *onbehuusde stede... wilent een herbeerghe gheweest* en in 1611 was het een nog steeds een *vaghe en onbehuysde hofstede*, misschien wel als gevolg van de verwoestingen tijdens de godsdienstoorlogen op het eind van de 16e eeuw en de invallen van de vrijbuiters in het begin van de 17e eeuw (De Vos 1957). De pastoor van Vinderhoute Gillis De Meyere behoorde tot de eerste gereformeerden en werd op 4 april 1568 in Gent opgehangen. In 1583 werd Vinderhoute door Oudenaardse troepen geplunderd en platgebrand (De Potter en Broeckaert 1866, 32). Ook de herbergnaam **Roze** was zeer verspreid. Kerckhaert (1990, 182) vond hem in 49 Oost-Vlaamse gemeenten.

Spanje: De schrijfwijze *jn spaeinhe(n)* (1424) weerspiegelt een poging om de uitspraak van *Spanje* weer te geven. Dat men vroeger nogal wat moeite had met de spelling van die naam, blijkt ook uit andere citaten: *ghenaempt Spaeyngen* (1543) (Kerckhaert 1991, 101), *joannes de spaingne, Jacobus van spaengen* (De Flou 1914-1938, deel 15, 11). Het voorzetsel *jn* in het citaat *jn spaeinhe(n)* wekt het vermoeden dat het hier een huisnaam is.

Zwane: was eertijds een veel voorkomende naam voor drankgelegenheden in Vlaanderen. Net als de roos en de lelie bezat de zwaan een grote symboolwaarde: de sierlijke zwemvogel stond voor leven en vruchtbaarheid. Bovendien speelde de zwaan een rol in tal van legenden, volksboeken en vertellingen.
Herbergen lagen bij voorkeur langs drukke wegen. Deze *behuysde hofstede ... wesende eene herberghe* lag in het dorp van Vinderhoute in de nabijheid van de **Dries**, op de weg van Evergem naar Lovendegem. Kerckhaert (1993, 76) telt alleen al in Oost-Vlaanderen 115 gemeenten, waar de huisnaam **Zwane** voorkomt.

4.4 ANDERE

Blauw Huis: Het huis zelf lag in Drongen, een deel van de gronden echter in Vinderhoute. Blauw kan slaan op de blauwe kleur van het schaliedak.

Doelen: Het Middelnederlandse *doel* is een begrip uit de boogschutterij en betekent 'schietbaan'.

Fort: Tijdens de laatste fase van de 30-jarige oorlog (1621-1648) was de **Brugse Vaart** de voornaamste verdedigingslinie tegen de invallen van de Hollandse vrijbuiters. In Vinderhoute werden op de zuidkant van die vaart twee forten gebouwd, *het fort aenden bierstal* en het fort bij het Galgenhoeksken.

Huis van Plaisance: werd ook wel eens *lustgoed* genoemd. Is nu het zgn. 'Kasteel van Schouwbroek' (Lanclus 1994, 192).

Kapelleken: Deze kapel was gelegen op een vijfsprong van wegen en werd volgens Hebbelynck (1972, 10) omstreeks 1648 opgericht, maar het citaat van 1614 *ant Cappelleken* bewijst dat er al vroeger op die plek een kapel stond.

Pillerijn: is ontleend uit het Franse *pilori* en betekent 'schandpaal'.

Priesterage: oude benaming voor de pastorie. Zeker tot in 1622 lag ze tamelijk ver van de kerk in de Neerstraat; ten westen paalde ze aan het huidige zgn. "Wit kasteel", dat uit de 18e eeuw dateert.

Ziekhuis: Dit huis was bestemd voor het opnemen van leprozen en lag in het uiterste noordoosten van het dorp langs de Lieve.

5 TERREINNAMEN

5.1 AKKERLAND

5.1.1 BELANGRIJKSTE KERNBESTANDDELEN

AKKER

In de vroege Middeleeuwen (tussen de 5e en de 7e eeuw) lag het bouwland van een nederzetting bijeen, niet ver van de woning, op hoger gelegen gronden met een goede afwatering. Naar alle waarschijnlijkheid werd die grond gemeenschappelijk bewerkt.
Akker, uit het Germaanse *akra*, is in de Vlaamse dialecten de oudste benaming voor bouwland. In Vinderhoute zijn er maar drie *akker*-toponiemen bewaard: **Akker, Houtakker en Westakker.**

Tussen de 11e en de 14e eeuw nam de bevolkingsdruk toe en moest meer grond worden ontgonnen om die als bouwland te gebruiken. Die uitbreiding van het beschikbare cultuurland ging gepaard met nieuwe landbouwtechnieken, zoals het invoeren van nieuwe gewassen, nieuwe bebouwingsmethodes en nieuwe bedrijfsstelsels. Op de vruchtbare leem- en zandleembodems van bijv. Zuid-Oost-Vlaanderen ging het initiatief van grootgrondbezitters uit. Daar overheersten dan ook de gemeenschappelijke bedrijfsstelstels. In de arme Meetjeslandse zandstreek ging die vernieuwing vaak uit van kleinere, particuliere ondernemers.
Een nieuwsoortig bouwlandcomplex kwam tot stand, de zogenaamde kouter: een homogeen blok van aanzienlijke grootte waarop het drieslagstelsel werd toegepast en het werk gemeenschappelijk werd geregeld. Veel van die kouters werden aangelegd op de plaats van de vroegere dorpsakkers, die hun oorspronkelijke *akker*-naam ruilden voor een *kouter*-naam (Mattheeuws en Devos, 1997, 67).
In het arme Meetjesland, waartoe Vinderhoute behoort, heeft het koutersysteem nooit op zo'n grote schaal ingang gevonden als in het vruchtbare Zuid-Oost-Vlaanderen.
In Vinderhoute bleef het woord Westakker zeker in gebruik tussen 1444 en 1620. Het toponiem *kouter* heeft Westakker zeker niet verdrongen, maar wordt het tussen 1444 en 1629 naast de naam Westakker gebruikt.

BILK

Het woord **bilk** komt uit het Germaanse *bilukan*, dat de voorloper is van het Nederlandse beluiken of 'omheinen'. Oorspronkelijk is een *bilk* een 'omheind perceel'. In *bulk* verdonkerde de *i* tot *u* onder invloed van de volgende *-l*, zoals in *wilg/wulg*. Een bilk is dan een perceel dat uit een groter geheel werd genomen en met bomen of struikgewas omheind.
Bilken kunnen zowel akker- als grasland aanduiden (bijv. **Bilkskens**). Ze dragen vaak de naam van de individuele ontginner of eigenaar, zoals **Bauwen Hans' Bilksken, Berbelen Bilk, Danyns Bilksken, Grietemans Bilk, Luizenbilk, Margriete Jans Bilksken, 's Papen Bilk, Weitincx Bilk, Zeger 's Meyers Bilk.**
Bilken worden ook genoemd naar de struiken waarmee ze werden omheind, zoals **Elshoutbilkskens.** In jonger toponymisch materiaal treedt *bilk* als bouwlandbenaming in concurrentie met *stuk* (zie **Stuk**).

DONK

Donk, uit het Germaanse *dunga*, is een benaming voor 'zandige verhevenheid in een moerassig terrein'.

DRIES

Over de oorsprong en de betekenis van dries zijn heel wat opvattingen ontwikkeld, ook al omdat het woord in verschillende landschappelijke gebieden voorkomt en dus verschillende materiële toepassingen kende. Aan de hand van de recente studie van L. Van Durme (1998) kan de evolutie van *dries* als volgt worden gereconstrueerd.

In de primitieve landbouwstelsels was de hoeveelheid mest vaak ontoereikend om alle akkerland vruchtbaar te houden. Het eigenlijke akkerland, de zogenaamde *infield*, was in de vroege middeleeuwen gekenmerkt door omsloten percelen die permanent bewerkt werden en waar zelfs geen braakperiode nodig was dank zij de aanvoer van mest en humus uit het bos en de heide. Naast het eigenlijke akkerland wordt de zogenaamde *outfield* onderscheiden: alles wat buiten de *infield* lag, d.w.z. de woeste grond, de heide, het bos met opgaande bomen, hakhout en struikgewas. Sommige delen van de *outfield* werden ook zonder onderbreking als bouwland bewerkt en lagen dan voor een lange periode (6, 7, 8 en meer jaren) braak om op krachten te komen. Na korte tijd groeide er gras op en die *dries* kon nu een tijdlang dienst doen als gemeenschappelijke weide. Aan de rand van dit collectief weiland ontwikkelde zich een nederzetting en het begrip *dries* evolueerde van 'collectief graasland' tot 'bewoningsvorm'.

Dries kan ook 'dorpsplein' en vooral 'gehuchtplein' zijn en die betekenis is te verklaren uit de overeenkomst in uitzicht en functie tussen de oude, gemene driesen en de pleintjes waarrond zich in dorpen en gehuchten de bewoning concentreerde. Die openbare pleinen omvatten graasland, houtgewas en wellicht af en toe ook een stukje akkerland; de omwonenden hadden er weiderecht en houwrecht (Mattheeuws en Devos 1997, 71-72).
Vooral in tijden van demografische druk en dus van een grotere vraag naar graangewassen breidden privé-personen het landbouwareaal uit door de exploitatie van kwalitatief slechtere gronden. Die *driesen* kregen dan ook vaak de naam van de privé-ontginner. Voorbeelden hiervan vinden we o.m. in Hansbeke: Vrouw Beliendries, Wulfaertdries en Smeets Dries (Luyssaert 1995, 27).

In Vinderhoute zijn de volgende *dries*-toponiemen bewaard: **Dries, Dries aan het Veer**, **Drieselken**, **Dries van de heer van Vinderhoute** en **Schapendries**. Dries en Drieselken zijn pleintjes; de Dries aan het Veer is een perceel minderwaardig grasland in het alluvium van de Kalene en de Schapendries was eveneens minderwaardig grasland dat voorbehouden was om schapen te laten grazen.

KOUTER

Het woord kouter gaat etymologisch terug op het Latijnse *cultura*, of 'bebouwd land'. Sinds de 11e-12e eeuw werd het bouwland in Vlaanderen grondig geherstructureerd. De verspreid liggende middeleeuwse akkers werden met nieuwe ontginningen uitgebreid en tot uitgestrekte blokken samengevoegd, kouters genoemd. Die kouters waren gemeenschappelijke, open bouwlanden die volgens de techniek van het drieslagstelsel werden bewerkt. Bij het aanleggen van de kouters werd dikwijls gebruikt gemaakt van de al bestaande dorpsakkers.
In het arme Meetjesland valt deze ontginningsgolf iets later dan in de leemstreken, zeker tot het eind van de 13e eeuw, maar vermoedelijk tot een stuk in de 14e eeuw. De kouters zijn er minder talrijk, wat vooral een fysische oorzaak heeft. De bodem leende zich hier niet zo goed als in de (zand)leemstreken tot de aanleg van koutercomplexen, waarvoor uitgestekte terreinen van gelijke kwaliteit en met een goede natuurlijke afwatering nodig waren.
Het oudst geattesteerde *kouter*-toponiem in onze verzameling dateert uit 1430: *te Vinderhoute up de coutere.*

LAND

Vanouds had land de betekenis van 'grond (in het algemeen)'. Het woord kan dus zowel onontgonnen grond als bouwland aanduiden.

STUK

Oorspronkelijk betekent stuk een 'deel van een groter geheel akkerland, bos of weiland'. Vrij vlug ontwikkelde het woord zich tot een bouwlandterm en werd het gekoppeld aan de naam van een ontginner of gebruiker, zoals **Lammens Stuk** en **Liebaerts Stuk.** *Stik* is in alle citaten de gebruikelijke vorm die tot op heden in het plaatselijke dialect voortleeft. Stukken of *stikken* en bulken of *bilken* zijn telkens omheinde percelen, maar *bilk* kan zowel bouwland als weiland benoemen, terwijl stuk een typische bouwlandnaam is (Devos 1991b, 314 en 316).

5.1.2 BENOEMINGSMOTIEVEN

(a) Naar de eigenaar, de pachter of de gebruiker

Vele namen van eigenaars of gebruikers zijn zo doorzichtig dat ze geen verdere verklaring nodig hebben: **Willems Land, Lammens Stuk, Liebaerts Stuk, Margriete Jans Bilksken, Zeger ´s Meyers Bilk.**

Abtsland: was grond van de Sint-Baafsabdij te Gent die het patronaat van de kerk bezat (De Potter en Broeckaert 1866, 28)

Bauwen Hans' Bilksken: Bauwen is een andere vorm van de naam Bauden en Hans is een genitiefvorm van Hanne dat zelf een verkorte vorm is van Johannes.

Berbelen Bilk: Berbelen is de genitief op *-en* van Berbel, een andere vorm van de heiligennaam Barbara.

Boedonken/Boedonksken: De familienaam Boudonck is een afleiding van een Germaanse *bald*-naam (Debrabandere 1993, 107). Het meervoud Boedonken slaat op verscheidene aaneengesloten percelen. Boedonksken is een verkleinwoord van Boedonk en duidt een klein perceeltje aan met die naam.
Naar alle waarschijnlijkheid werden de Boedonk-toponiemen na verloop van tijd opgevat als een *donk*-naam (zie **Donk**).

Danyns Bilksken: Danin is een vleivorm op *-in* van de bijbelse naam Daniël.

Grietemans Bilk: Grietemans is een variante van de naam Grietens of Griete, een verkorte vorm van de meisjesnaam Margeriete (Debrabandere 1993, 605).

Hovaert: Als verklaring van dit toponiem komen de familienamen Hovart en Ovaert in aanmerking. De eerste naam is het Middelnederlandse *hovaerde* of 'trotsaard', de tweede naam bevat het Middelnederlandse *odevare* of 'ooievaar' (Debrabandere 1993, 715 en 1047).

Kloostergoed: Aangezien de Sint-Baafsabdij in Vinderhoute een hofstede bezat, kan met Kloostergoed die hofstede bedoeld zijn.

Luizenbilk: een bilk van iemand die Luys of Luyce heette, een afleiding van de Franse naam Louis (Debrabandere 1993, 910). In de toponymie komt het element *luize-* ook voor om naar de slechte hoedanigheid van de bodem te verwijzen (Goeminne 1996, 162).

Nobelken: Bij persoonsnamen die in de diminutiefvorm als toponiem gebruikt worden, kan meestal niet uitgemaakt worden of de verkleining op de persoon dan wel op de grootte van het perceel betrekking heeft. Zo kan Nobelken verklaard worden als klein perceeltje van iemand die *(de) Nobele* heet of als een perceel van een zeker *Nobelken*.

´s Papen Bilk: was eigendom van de *pape* of pastoor, ofwel van iemand die De Paepe heette.

´s Vos Hofstede: Uit het excerpt van 1359 *svos hofstede* blijkt duidelijk dat een zekere (de) Vos eigenaar of gebruiker van deze grond was.

Weitincx Bilk: De naam *weitin, weiten* is een variant van de persoonsnaam Wouter. De oorspronkelijke *ou* is hier tot een *ei*-klank geëvolueerd, zoals dat nog altijd gebeurt in de plaatselijke uitspraak van bijv. kous en zout.
Weitin is onder invloed van de afleidingen op *(l)ing/(l)ink* (bijv. oosterling, inboorling, enkeling, Bruggeling) tot Weitinck geëvolueerd.

(b) Naar de ligging

Achterste Bilk: ligt uit een bepaald gezichtspunt achteraan in een complex.

Beke: paalde aan de **Neerbeek**.

Bosbilk: lag bij een bos.

Dambilk: paalt ten westen aan de **Lange Dam**.

Draaiboom: Dit *partijken landts* lag bij een opendraaiende sluitboom, ook balie genoemd.

Eegdeput: Dit *zaylant* lag bij een put aan de **Eegde**.

Galgenhoeksken: Dit hoekje grond waarop de galg stond, lag ten noordoosten van het dorp op de plaats waar de Lieve de Durme/Kale kruist, ver van de bewoonde wereld, zoals gebruikelijk was.

Hek: Bebouwde percelen werden met een hek afgesloten om ze tegen loslopend vee te beschermen. Misschien ook lag dit perceel aan het toegangshek van de hoeve.

Hullebilkskens: gelegen bij de **Hul**.

Kalseidebilksken: gelegen bij een *kalseide* of steenweg.

Kareeloven: Het woord *kareel* komt van het Franse *carel, quarel*, dat zelf teruggaat op het Latijnse *quadrum* of 'vierkante steen'. De *kareel* of kareelsteen was een soort tichelsteen die uit magere, geelbruine klei in een kareel-

oven werd gebakken. De kuilen, waaruit men zulke klei uitgroef, heetten *kareelput*.

Kete: Het Middelnederlandse woord *kete, keet* betekent 'schuur, hut, uit planken opgeslagen gebouwtje of kot'. Dit perceel lag dus in de omgeving van een keet of er stond een keet op dat stuk land.

Kwadebilkenbos: In de plaatsnaamkunde duidt *kwaad* slechte eigenschappen van de grond aan, zoals 'slijkerig, moeilijk te bewerken'.
Dit bilksken ligt waarschijnlijk bij een bos dat naar de **Kwade Bilk** genoemd is.

Linde: Deze linde stond aan de samenloop van de **Kasteeldreve** en de **Dosweg**.

Oosterdonk: een *donk* of 'zandige verhevenheid in een moerassig terrein', gelegen in het oosten van de gemeente.

´s Papen Gracht: genoemd naar een nabijgelegen gracht die bijv. een perceel begrenst dat eigendom is van de parochiepriester of *pape* of van iemand die (de) Paepe heet.

Pasbilk(sken): *Pas* komt in de Meetjeslandse toponymie o.m. voor in Eeklo: *den passebilc* (1544) (Vande Woestijne 1994, 211) en in Aalter *het Pas* (1550) (Devos 1991, 136). Het Middelnederlandse *pas, passe* betekent 'weg die toegang geeft tot een bepaalde plaats, doorgang, toegangsweg'. De Pasbilk kan dus een bilk zijn nabij een toegang tot andere percelen. Ofwel gaf de bilk zelf toegang tot andere percelen.
Een ander woord *pas*, dat uit het Latijnse *pascua* of 'weide' stamt, heeft volgens Van Durme (1996, 384) nagenoeg geen sporen nagelaten in het Gallo-Romaanse taalgebied en komt dus ook niet in aanmerking als verklaring voor de Vinderhoutse Pasbilk.

Tollebilk: Deze bilk paalde aan de **Tolleboom** en is ernaar genoemd. Oorspronkelijk zal hij Tolleboombilk geheten hebben, maar in de toponymie bestaat de neiging om samenstellingen te reduceren tot tweewoordige, zodat *boom* uit het toponiem is weggelaten.

Tolleboom: Op het einde van de 16e eeuw was dit gewoon een stuk *zaeylants*. Of er vroeger een huis of hoeve stond, kunnen we alleen maar gissen. De eerste vermelding *ten toolenboome* (1456) laat het vermoeden, maar zeker is het niet. Op het einde van de 17e eeuw stond daar in elk geval *een behuyst hofstedeken*.

Westakker: Hij wordt in het landboek van 1629 ook Akker genoemd. De Westakker lag in het westen van het dorp op hoger gelegen gronden en werd ook Kouter geheten.

Wilde Bilkskens: Deze bilkjes lagen in de omgeving van de **Wilde(n)** en zijn dus bilkjes die uit de Wilde(n) waren genomen.

Zavelput: Dit perceel lag bij een put waar zavel werd gedolven om metselspecie te maken.

(c) Naar de vorm

Driebek: had een min of meer driehoekige vorm.

Korte Vijfenzeventig Roeden: een korte kavel, genomen uit een groter perceel met een oppervlakte van 75 roeden.

Lange Bilk, Lange Bilksken: een langwerpige bilk.

(d) Naar de vroegere toestand of de wijze van ontginning

Bogaardbilk: Zoals we vernemen uit het citaat van 1629 *eene partije geweest sijnde bogaert ... ghenaemt den bogaert bilck*, was dit stuk bouwland dus een vroegere boomgaard.
Op Sanderus' afbeelding van het kasteel van Vinderhoute staat er op die plek een boomgaard getekend.

Bogaardekens: Waarschijnlijk twee perceeltjes of een plek die vroeger boomgaard was, ofwel behoorden ze toe aan iemand die Bogaerd heette.

Bosselken: een perceeltje bouwland dat vroeger bebost was.

Kortenbos: Aanvankelijk was dit stuk bouwland een kort bos.

Kwade Plas: Dit zaailand lag op het territorium van een moeilijk te bewerken perceel waarop een of meer plassen lagen, dus op een moerassig perceel (zie **Kwadebilkenbos**).

Meersbilk: Deze bilk is bouwland, dat in een meersgebied ontgonnen is.

Oude Hofstede, Oude Stede: Deze stukken bouwland lagen op de plaats van een voormalige hofstede.

Planterijken: Dit perceel was vroeger een boomplanterij bij het kasteel van Vinderhoute.

Plantstuk: is zoals Planterijken een vroegere boomplanterij.

Schapendries: Deze *dries* was aanvankelijk minderwaardig grasland dat voorbehouden was om schapen te laten grazen, maar dat later als bouwland gebruikt werd (Devos 1991a, 8).

Veldeken: zie **Veldekens.**

(e) Naar de begroeiing erop, errond of erbij

Boek: een perceel genoemd naar een *boek* of 'beuk' als oriëntatiepunt of als grensaanduiding.

Braamstuk: een perceel waarop of waarrond bramen groeien.

Elshoutbilkskens: Bilkjes die ontstonden nadat een *elshout* of elzenbosje was ontgonnen of die door elshouten 'kanten' waren omheind.

Hazelaarken: een klein stukje grond omzoomd met hazelaars.

Houtakker: akker afgezoomd met houtkanten die men op geregelde tijden kapte (Luyssaert 1995, 41), ofwel een akker gelegen in de omgeving van een *hout* of 'bos' (Andries 1993b, 62).

Vier Eken: een perceel gelegen bij vier eiken als herkenningspunt.

Wedebilken: Voor de verklaring van *wede* wordt uitgegaan van het Germaanse *widu>wide>wede of* 'teenwilg' (zie **Wedage**) ofwel van het Germaanse *waitho* dat 'weide' betekent. In het eerste geval wordt de plaats genoemd naar de teenwilgen die deze bilken omgaven, in het tweede geval werden deze bilken als weiland gebruikt.

(f) Naar een reliëfkenmerk

Hoge Bilk: een bilk die hoger gelegen is dan de omgeving.

Hoge Boedonk: een hooggelegen perceel in de **Boedonk(en)**.

Oppenbilk: Dit toponiem is samengesteld uit *op*, uit het Germaanse *upa-* dat

'hoger gelegen' betekent (TW, 1154), en *bilk*. Het is het tegenovergestelde van **Platte Bilk**.

Platte Bilk: *Plat* betekent in de plaatsnaamkunde 'vlak' of 'laag'. De Platte Bilk is dus het tegenovergestelde van de **Hoge Bilk** en de **Oppenbilk**.

(g) Naar de bodemgesteldheid of de bodemsoort

Grijze Broek: In de Vlaamse dialecten betekent *grijs* in verband met grond 'schrale, magere grond, magere en gemakkelijke verzurende grond' (WVD, 19 en 40). *Grijze klijte* echter is 'zware, kleverige klei'. Aangezien een *broek* natte grond is, die in het alluvium van een beek of rivier ligt, kiezen we voor de betekenis 'zware, kleverige klei'.

Kose: Aan de oorsprong van dit toponiem ligt *koos, kose*, de *r*-loze vorm van een niet geattesteerd **koors*, een ablautvorm van *keurs*. Deze plaatsnaam is overgeleverd in het Merendreese toponiem Coes (Luyssaert 1999, 57), in het Zomergemse Keurs (Mattheeuws en Devos 1997, 30) en in de naam Keuze in Drongen (1268 Curse).
Keurs komt uit het Indo-europese *ker* en betekent 'grijs' (Gysseling 1980, 181). Zie ook **Grijze Broek**.

Kwade Bilk: In de plaatsnaamkunde duidt *kwaad* slechte eigenschappen van de grond aan, zoals 'slijkerig' of 'moeilijk te bewerken'.

Moortelstuk: *Moortel* is een variant van *moorter*, dat zelf een vroege ontlening is uit het Latijnse *mortarium*. De betekenis van dat Latijnse woord is 'mortelspecie'. Doordat de mortel in het primitieve landbouwbedrijf niets anders was dan een mengsel van klei en water (eventueel versterkt met kalk), m.a.w. een soort modder, kon het woord gemakkelijk evolueren tot slijk- en moerasbenaming. Misschien heeft daarbij ook de betekenis van het inheemse Germaanse moeraswoord *mora* (waaruit het Nederlandse woord *moer* is ontstaan) enige invloed uitgeoefend.

(h) Naar de functie, de bestemming of het gewas dat erop geteeld wordt

Evenbilk: *Even*, uit het Latijnse *avina* of 'zwarte haver', werd gebruikt als veevoeder en als grondstof voor bier.

Grote Zaten: *Zate* is hetzelfde als het Middelnederlandse *saetacker, saetlant, saeilant* dat 'bouwland' betekent. Zaad, gevolgd door de bepaling *landes*, is ook een landmaat, maar soms liet de schrijver uit beknoptheid de bepaling

landes weg (Tavernier-Vereecken 1968, 286); vandaar dat Grote Zaten ook een maataanduiding kan zijn, zoals bunder.

Rapenbilk: een bilk bezaaid met rapen.

(i) Naar de relatieve grootte of de uitgestrektheid

Met het adjectief *groot* en klein wordt naar de relatieve oppervlakte verwezen: **Grote Bilk**, **Grote Kareeloven** (zie **Kareeloven**), **Grote Bogaard** (zie **Bogaard**), **Grote Zaten, Kleine Bogaard** (zie **Bogaard**), **Klein Keersmakerken** (zie **Keersmaker**).

Halve Bilk: bilk die bijv. als gevolg van een erfenis in twee werd verdeeld.

(j) Andere benoemingsmotieven

Leentje: in leen gegeven land. In een vermelding van 1688 lezen we *eene partije landts wesende tleen van hansbeke* (RAG-Me 247, 80r). Ook het Leentje zou dus eigendom kunnen geweest zijn van de heer van Hansbeke.

Loete: Het Middelnederlandse *loete, loet* is een benaming voor verschillende werktuigen om te scheppen of te krabben, maar het verband tussen zo'n werktuig en de naam van een perceel kunnen we moeilijk leggen. Mansion (1935, 101-102) brengt *lot* in de betekenis 'lage plaats' in verband met het Angelsaksische *lutan* 'nijgen, buigen'. *Lota* (1107) is ook de naam van een beek waaraan Ter Loots ligt bij Appelterre (TW 636). Loete kan echter ook met lange *o* worden gelezen en zou in dat geval een laaggelegen plaats bij een beek kunnen zijn.
Ten slotte is er ook nog de familienaam *Loete*, een verkorte vorm van verscheidene vrouwennamen zoals Emmelote, Heilote, Jaquelote, Carlote (Debrabandere 1993, 892 & 901). Dan zou dit perceel naar de gebruiker of eigenaar genoemd zijn.

Rozenhoed: Telkens op *St jansmesse als de heer van Vinderhoute binnen Vlaenderen* was, moest de leenhouder de waarde van een *rosenhoet* of een 'rozenkrans als hoofdtooi of eerbewijs' opbrengen (De Potter en Broeckaert 1866, 3, noot 1). Dit perceel was dus belast met de waarde van zo'n rozenhoed.

Schoofland: Het Middelnederlandse *schooflant* is land dat behalve de tienden als rente ook nog de zogenaamde zesde schoof moest opbrengen, d.w.z. dat de heer recht had op het zesde deel van de oogst als grondcijns (Stallaert-Debrabandere 1890-1977, 268).

5.2 GRAAS- EN HOOILAND

5.2.1 KERNBESTANDDELEN

MEERS

Het woord **meers** komt uit het Germaanse *mari* dat 'waterplas' betekent en duidde oorspronkelijk vochtig grasland aan. De meersen liggen in alluviale gronden langs rivieren, beken en grachten aan beide kanten van de Durme en de Poeke (**Durmmeers, Poekmeers**). In de zomer werden ze gehooid en na de hooitijd liet men het vee vrij grazen op het nieuw opschietende gras. In de Middeleeuwen mocht dat trouwens op alle plaatsen waar enigszins gras of groen groeide, want alleen het bouwland was afgesloten als bescherming tegen het loslopende vee. Zoals een veld ontstond een meers vaak op plaatsen waar bos was gerooid. Als men de natuur haar gang liet gaan, groeiden op die vochtige plaatsen vlug biezen (**Biesmeers**) en vaak was die meersgrond van slechte kwaliteit (**Kwade Meers**). Meersen konden ook voorbehouden zijn om er een soort dieren te laten grazen (**Dosmeers, Koemeers, Veulenmeers**).
In de meeste Oost-Vlaamse dialecten werd *meers* een algemene benaming voor een stuk grasland, zowel hooi- als graasland, ongeacht de ligging (WVD, 105-106).

5.2.2 BENOEMINGSMOTIEVEN

(a) Naar de eigenaar, de pachter of de gebruiker

Keersmaker: een meers van iemand die de Keersmakere heette.

Kerkmeers: was waarschijnlijk eigendom van de kerk van Vinderhoute.

Coekelijns Meers: Deze meers werd voor of in 1291 door *ser gillis cockeliin* geschonken aan de Heilige-Geesttafel of Armentafel. De familienaam Coquelin is de verkleinvorm van het Franse woord *coq* of 'haan' (Debrabandere 1993, 296).

Polleyns Meers: genoemd naar iemand met de naam Polleyn, een andere schrijfwijze van Pauwelijn en een vleivorm van de voornaam Pauwel (Debrabandere 1993, 1085).

´s Walens Meersen: *Swalens* is een genitief van de naam (de) Wale. Deze meersen werden dus genoemd naar iemand met die naam.

(b) Naar de ligging

Achterste Meers: Vaak vindt men ook nog een Voorste Meers en een Tussenste Meers, maar die zijn in het toponymisch materiaal van Vinderhoute niet geattesteerd. De bepaling 'achterste' wijst op de ligging achteraan in een complex.

Bedelf:. Het Middelnederlandse werkwoord *bedelven* betekent 'grachten en voren graven om het water af te leiden'. De waterhuishouding van deze meers, die aan de Kalene paalt, werd verbeterd door het graven van afwateringsgreppels. Later is de naam overgegaan op de meers zelf.

Beeksken: Uit de parcellering kunnen we aflezen dat dit perceel aan een beekje grensde.

Durmbarm: Ook de oevers of *barmen, bermen* van rivieren werden als weiland gebruikt.

Durmmeers: Deze meers was gelegen langs de historische **Durme**.

Nedere Kareeloven: zie **Kareeloven.**

Poeke, Poekmeers: De Poeke of Poekmeers lag langs de Poeke of Poekebeek, een oudere naam voor de **Kalene**, ook **Nederkalene** of **Oude Kalene** genoemd. Poeke is als hydroniem niet geattesteerd in Vinderhoute, maar het was wel al in 1334 de naam van een meersgebied langs de Poekebeek: *twee ghemete merssche in de pouke*.
Van de vele beekjes die op de hoogte van Tielt ontspringen, is de Poeke(beek) wel de belangrijkste (De Vos 1958, 2). Ze stroomt langs Ruiselede en Poeke over Nevele, Landegem en Merendree naar Vinderhoute, waar ze in de Durme/Kalene uitmondt.
De prehistorische waternaam Poeke behoort bij het Indo-europese *pek-*, *pok*, dat 'schoon, aangenaam' betekent (Gysseling 1978, 4). De naam is ook overgeleverd in de gemeentenamen Poeke en Poesele.

Speie: Het Middelnederlands *speye* betekent 'sluis'.

Stijlbilk: Een *stijl* is een houten constructie van palen en dwarslatten, waarlangs voetgangers over de omheining konden klauteren. Zoals in het Merendreese toponiem Hiltstijl kan *stijl* ook een gewone paal zijn die bijv. de grens van een perceel aanduidde. De Stijlbilk is dus omheind met stijlen of - waarschijnlijker nog - ligt bij een stijl.

Tussenste Bilk: een bilk die centraal gelegen was tussen andere bilken (Mattheeuws en Devos 1997, 96).

Veermeers: lag bij het veer *ande calene* (1608).

Wene: Aan de oorsprong van dit toponiem ligt, zoals in Wenau en Wenden (TW, 1060) het Germaanse *winjo* of 'weide'. Ook het Merendreese toponiem Blommezwijntje (1584 *blommaers wene*) bevat dit oude woord voor weide.

Westmeers: meers gelegen in het westen van het dorp, waarschijnlijk langs de Poeke/Kalene.

Wilde(n): Deze meers, die later in bouwland werd gelegd, paalt ten oosten aan de **Kalene/Gavergracht**. Wilde, uit het Oudgermaanse *wilthja,* is een nederzettingsnaam afgeleid van een hydroniem *wilthjon of* 'wilde beek' (TW, 1076). Misschien is Wilde in Vinderhoute ook een oudere naam voor de beek waaraan deze meers paalt. Nadat die meers in verscheidene percelen was verdeeld, kreeg hij de meervoudsvorm **Wilden.**

(c) Naar de vorm

Bek: Eén perceel met die naam ligt in de hoek of bek waar de Kasteeldreef en *sheeren strate* bijeenkomen; een andere bek wordt gevormd door de samenloop van de Lieve en de Brugse Vaart.

Breemeers: Het Middelnederlandse *breed* betekent niet alleen 'breed' maar ook 'wijd, uitgestrekt'.

Hoekmeers: ligt in een bocht van de Kalene op een uithoek van de Poekmeers en heeft een grillige vorm. Hoekmeers kan dus betekenen 'een meers op een hoek van een groter complex'; in ons geval kan het ook 'een meers van onregelmatige vorm, met veel hoeken en kanten' zijn.

Lange Meers: een langwerpige meers.

(d) Naar de vroegere toestand of de wijze van ontginning

Rot: *Rot* is een wisselvorm van *rode* en hangt etymologisch samen met het Middelnederlandse werkwoord *roden of* 'rooien, verwijderen van bosgewas'. Wanneer in een vochtig gebied een bos werd gerooid, groeide er vrij vlug gras op de gerooide plaats, zodat *rot* ook meersgronden kan aanduiden (Van Durme 1986, 592).

(e) Naar de begroeiing erop, errond of erbij

Biesbilk: Deze bilk lag langs de **Nederkale** en was natte grond, begroeid met biezen.

Biesmeers: een met biezen begroeide meers die aan de Nederkalene paalt.

Hermeers: Zoals in de wijknaam Herlaar betekent *her*, uit het Germaanse *hirn,* 'haagbeuk' (TW 481). In sommige Vlaamse dialecten heet de haagbeuk *herlaar* (Schuermans 1865-1870, 18). Deze meers was oorspronkelijk met hagebeuken omringd.

Schave: *Schave* is met *v/g*-wisseling hetzelfde als *schage* 'kreupelhout' (Leys 1957, 168 en Debrabandere 1993, 1242).

Wisselmeers: Wissel betekent o.m. beurtelingse opeenvolging (WNT). Een wisselmeers is een meers in gemeenschappelijk gebruik (Stallaert-Debrabandere 1890-1977, III, 729), een meers die door verscheidene personen afwisselend, d.w.z. elk gedurende een jaar, werd gebruikt.

Zacht:. Het citaat van 1541 *in de seecht* bevat o.i. de oorspronkelijke vorm. Dat woord is een samenstelling van *zegge* of 'rietgras' met het collectiefsuffix *-t* dat leidt tot secht met de betekenis 'plaats begroeid met rietgras'. De rekking van de vokaal komt nog voor in andere woorden uit ons materiaal, bijv. *daermen zeecht ten driessche* (1534) naast *daerment zecht ten driessche* (1611). *Zegge* is in de toponymie van het Meetjesland ook geattesteerd in Zegbroek in Ursel (*zebbrouck, zegghebrouc*) uit *zegge* en *broek*, en in Zelare (Hansbeke) uit *zegge* en *lare* (Luyssaert 1995, 15). De Zacht paalt aan de Poeke/Kalene en ligt inderdaad in een vochtig gebied waar riet en andere waterplanten groeien. Toen de betekenis van *seecht* niet meer werd begrepen, zag men er *sacht* 'niet hard' in.

(f) Naar een reliëfkenmerk

Erenbouds Donk: een *donk* of 'zandige verhevenheid in een moerassig terrein' genoemd naar iemand met de naam Erenboud, uit het Germaanse *arinbaltha* (Debrabandere 1993, 477).

(g) Naar de bodemgesteldheid of de bodemsoort

Bommel, Bommelken: In de West-Vlaamse en Frans-Vlaamse toponymie komt *bommel* enkele keren voor, o.m. in Bommelbeke, Bommelvliet,

Bommelzwijn (waterloop), Bommelweel (Bourbourg, Frans-Vlaanderen) en telkens houdt het er verband met waterlopen (De Flou 1914-1938). Het Middelnederlandse *bommel* is zoals nekker een van de volksnamen voor de duivel en in het volksgeloof huisden duivels of nekkers in de buurt van waterlopen en waterputten.
Een andere uitleg wordt gegeven door Van Berkel en Samplonius (1995, 28). Zij verklaren de Nederlandse plaatsnaam Den Bommel (Overflakkee, Zuid-Holland) als 'venige klont, vermoedelijk naar een slappe, opgebolde ondergrond of vroegere ondiepte of opwas'. Deze verklaring wordt in het Meetjesland bevestigd door de topografische werkelijkheid, aangezien Bommel (Vinderhoute) en Bommelbroek (Merendree) beide in het alluvium van de Poeke/Kalene liggen, in een gebied met veenachtig ondergrond. Ook in Opwijk is Bommelaar 'een smal perceeltje bouwland langs een beek' (Lindemans 1930, 34).

Dode Man: Het Middelnederlandse *dootlage,* bij Kiliaen *doodlaeghe* betekent 'moeras, onvaste grond waarin men wegzinkt, poel'. In Dode Man, Doman maakt het element *man* van het woord *dood* een personificatie, zoals in Braekman. Dode Man betekent zoals Do(od)lage 'dode grond, onvaste grond waarin men wegzinkt'. Deze verklaring wordt bevestigd door de topografische werkelijkheid, want dit perceel is een meers in de alluviale grond van de Durme/Kalene. De Bo (1893, 716) vermeldt de Dodemanspanne (in de duinen tussen Oostende en Blankenberge), d.i. een lage vlakte tussen de duinen, waar het water gemakkelijk blijft staan.

Kwade Meers: In de plaatsnaamkunde duidt *kwaad* slechte eigenschappen van de grond aan.

Wagewiel: De naam van deze meers is een samenstelling van *wage* en *wiel.* Wiel, weel betekent in de plaatsnaamkunde 'dijkdoorbraakplas, die gewoonlijk een komvorm heeft als gevolg van de werveling van het water, dat bij de doorbraak naar binnen bruiste; plas; waterloop' (Schönfeld 1955, 233). Het Middelnederlandse *wage* betekent 'bewogen water, hoge golven of vloed', maar die betekenis lijkt ons vooral van toepassing te zijn op de zee.
Het Duitse Waage, Wog, Wag (o.m. in Waagewiese), uit het Middelhoogduitse *wage* dat zelf een meervoud is van *wac*, houdt meer verband met rivieren en betekent 'diepe plaats in het water, opgestuwd water, stilstaand moerasachtig water' (Dittmaier 1963, 327-329). Het Duitse toponiem Wagenbach bijv. bevat het Oudhoogduitse *wag* of 'opgestuwd water, afgedamd water' (Förstemann 1967, 1170 en 1586).
Wagewiel is dus een 'moeras of meer dat is blijven staan na een dijkbreuk'. In Vinderhoute kan het een dijkbreuk in de Durme/Kalene of de

Poeke/Kalene geweest zijn, maar we hebben het toponiem niet kunnen lokaliseren.

(h) Naar de functie of de bestemming

Dosmeers, Koemeers, Veulenmeers: Graslanden die dicht bij de hoeve lagen, werden genoemd naar de dieren die erop graasden. Zie ook **Dosweg**.

(i) Naar de relatieve grootte of de uitgestrektheid

Kleine Zacht, Klein Zachteken: zie **Zacht.**

Lettel Meerselken: *Lettel,* uit het Germaanse *lutila*, betekent 'klein'.

5.3 AKKER- OF GRAASLAND

Door de bondigheid van sommige citaten is het niet altijd mogelijk uit te maken of een toponiem akker- of grasland aanduidt. Daarom hebben we alle onzekere perceelsnamen samengebracht in deze rubriek.

5.3.1 BENOEMINGSMOTIEVEN

(a) Naar de eigenaar, de pachter of de gebruiker

Sommige als toponiem overgeleverde persoonsnamen zijn vrij doorzichtig en behoeven dus geen verklaring: **Carpentier**, **Christoffels Stede**, **Reynaert**, **´s Papen Broek**.

Boris: een perceel genoemd naar iemand met de naam Boris, een korte vorm van de heiligennaam Liborius (Debrabandere 1993, 173).

Bunding: Waarschijnlijk werden in dit toponiem de familienaam Buntinck, Bontinck en het Middelnederlandse *bundinc* of 'bundel' dooreengehaspeld.

Dries van de heer van Vinderhoute: In het landboek van 1688 ligt die dries in de dorpskern vlakbij de kerk en heeft hij een oppervlakte van ongeveer 2.800 m2. Maar dit perceel lijkt slechts de rest te zijn van een groter terrein dat werd begrensd door de Brugstraat, de Dosweg en de Neerstraat.
In de vroege Middeleeuwen waren "driesen" uitgestrekte gemeenschapsgronden buiten het vaste landbouwareaal van de dorpsbewoners. Op die driesen werd ook aan akkerbouw gedaan, zij het niet permanent zoals op de akkers, maar tijdelijk volgens een systeem van wisselbouw. Nadat men er een

aantal jaren na elkaar gewassen op had geteeld, was de grond uitgeput en liet men hem weer op krachten komen door er gras te laten opschieten, zodat de dries nu een tijdlang als gemeenschappelijke weide dienst kon doen.
Vanuit de overeenkomst in uitzicht en functie tussen de oude, gemene driesen en de pleintjes waarrond zich in dorpen en gehuchten de bewoning concentreerde, kan **dries** ook de betekenis 'dorpsplein' hebben (Mattheeuws en Devos 1997, 71-72).
In 1629 stonden er op dit plein al drie huizen; het was in zes percelen verkaveld en de *dries* zelf was al geprivatiseerd (Poelman 1986, 52). In 1629 wordt deze dries ook *driesselken* genoemd, wat erop wijst dat maar een klein stukje van de oorspronkelijke dries was overgebleven.

Fransoos Bruusch' Gemet: Jacobus Bruusch was in 1359 baljuw van Vinderhoute (RAG-EB, 0). Bruysch is de naam voor iemand met een bruisend karakter, een lawaaierig mens (Debrabandere 1993, 219).

Hermersdonk: In de vermelding *de hiermesdonc* (1455) herkennen we een Vlaamse adaptatie van de Franstalige plaatsnaam Herimetz in de buurt van Ath (Van Durme 1996, 181). De heerlijkheid Vinderhoute was in handen van de familie van Gavere (De Potter en Broeckaert 1866, 9-10). Een lid van dat geslacht, Jan van Gavere (+1297), was o.m. heer van Herimez en Jonkvrouw Katelijne van Machelen-Aishove was gehuwd met Raas van Gavere-Herimez (Warlop 1968, 227 en 361). Deze *donk* was dus in het bezit van de familie van Gavere-Herimez.

´s Papen Boedonk: een perceel gelegen in de **Boedonken** en eigendom van de *pape* 'pastoor' of van iemand met de naam De Paepe.

Rabauts Gemet: De naam Rabaut komt uit het Germaanse *rêda-baltha* (Debrabandere 1993, 1156). Een gemet was 300 roeden groot.

Zoete Moeie: lag voor de grenswijzingen tussen Vinderhoute en Lovendegem op het grondgebied Vinderhoute, maar komt ook voor in de toponymie van Lovendegem (Andries 2001b, 116 en Andries 1993b, 79 en 224). Blijkens de vermelding *soetin moyen* (1417) kan in dit toponiem de naam *Soetin* schuilen, een vleivorm van de vrouwennaam Soete/Zoete; het tweede deel *moyen* is de genitiefvorm van moeie in de bekekenis 'moei, tante'. In deze hypothese behoorde dit perceel toe aan iemands tante Zoete.
Een heel andere verklaring voor *moeie* vonden we in de toponymie van Eeklo. Daar is *moieken* de naam van een beekje. Van de Woestijne (1994, 87) verklaart *mooie* uit *mode*, waarin de *d* is weggevallen (zoals in *rode>rooie*) en dat over *moede* teruggaat op het Germaanse *muuthe* 'mengsel van aarde en water, slijke-

rige grond', verwant met het Engselse woord *mud*. Die betekenis klopt tevens met de topografische werkelijkheid, want Zoete Moeie ligt aan de **Lieve**.
In het dialect tussen Brugge en Maldegem betekent *zoetbodemig* i.v.m. akkerland 'gezamenlijk te bewerken' en in West- en Oost-Vlaanderen komt *zoet* sporadisch voor in de betekenis 'vruchtbare grond' (WVD 17 en 22). Zoete Moeie zou dus ook 'vruchtbare, slijkerige grond' kunnen betekenen.

(b) Naar de ligging

Bachten Hove: ligt achter een niet nader bepaald hof.

Bachten Clare Wouters Stede: ligt achter de plaats waar Clare Wouters woonde.

Dam: wordt ook **Lange Dam** genoemd.

Dries aan het Veer: Daar deze *dries* bij het veer ligt in het alluvium van de Poeke/Kalene en de Durme/Kalene, is het een stuk minderwaardig grasland waarop alle ingezetenen van een gemeenschap hun vee mogen weiden (Devos 1991a, 8).

Durme: een andere naam voor **Durmmeers**.

Hofgoed: het is niet duidelijk over welk hof het hier gaat.

Neder- en Opperkareel: Deze twee percelen paalden aan de Gavergracht in de buurt van een kleiput. Vaak werd de klei in de omgeving van een op te trekken gebouw gedolven en er tot stenen verwerkt. Het Middelnederlandse *coreel, careel* betekent 'tichelsteen, gebakken steen'.

Nederput: lag bij een niet gelokaliseerde put.

Oosterdonk: Deze perceelsnaam is samengesteld uit *ooster*, uit het Germaanse *austra-* dat 'oostelijk' betekent en *donk*, uit het Germaanse *dunga* of 'zandige verhevenheid in een moerassig terrein'.

Tenden Akker: perceel gelegen op de uiterste grens van een akkercomplex.

Verloren Kost: is in Vlaanderen een naam voor o.m. armtierige gehuchten, afgelegen plaatsen, slechte en waterzieke gronden, maar ook van kanalen, sluizen en waters (De Flou, deel 16). De Verloren Kost lag ten noorden van de Brugse Vaart op het grondgebied Belzele.

Vijverstuk: lag *naest den Vivere* (1427).

Vinderhoutse Poeke: zie **Poeke.**

(c) Naar de vorm

Sommige vormaanduidingen zijn zeer doorzichtig, zoals **Bijle, Bijlken** (de vorm van een bijl), **Kort/Lang Half Gemet**.

Eegde: Dit kan een perceel zijn in de vorm van een eegde, egge of parallellogram. Een tweede betekenis van **egge** is 'schuine kant'. Een egge is ook een hoek (Duits *Ecke*) en kan dus een hoekig perceel aanduiden. Uiteindelijk kan egge ook 'grens' betekenen (Engels *to edge* 'begrenzen'). In Vinderhoute is de Eegde een perceel dat ongeveer een rechthoekige vorm heeft, maar met enige fantasie kan men er een parallellogram in zien.

Hemelrijksken: Uit verscheidene toponymische studies (o.m. Van Durme 1986, II 247-248) weten we dat **hemelrijk** een volkse aanpassing is van *hemerik*, een afleiding van *hem* en *erik*. *Hem* is door klankwisseling (umlaut) ontstaan uit *ham* of 'bocht, kromming in een waterloop' en betekent 'hamvormig stuk'. Het achtervoegsel *-erik*, dat vooral in de persoonsnaamgeving wordt gebruikt (stouterik, botterik), komt ook in de toponymie voor, gewoonlijk om minderwaardige percelen geringschattend aan te duiden. Het Vinderhoutse Hemelrijksken ligt in het alluviale gebied van de Gavergracht en betekent 'hamvormig stuk grond in de kromming van de beek'.

Hoek: Zoals **Hoekmeers** is dit een perceel dat in een hoek ligt, bijv. gevormd door de kruising van twee wegen, ofwel ligt het op een uithoek van een complex.

Korte Vore(n): een perceel met korte ploegvoren.

Staart: een perceel in de vorm van een (vogel)staart.

Striepe: In sommige Vlaamse dialecten komen de vormen *strepe* en *striepe* (zoals *beet* en *biet*) naast mekaar voor (De Bo 1892, 964). *Streep*, *striep* is naast *reep* en *string* een courant woord voor een lang, smal stuk land of een repelperceel.

Stringen: twee *partseelkins* lange, smalle stukken land.

Tongsken: perceeltjes in de vorm van een tong.

(d) Naar de begroeiing erop, errond of erbij

Doorntje: een klein perceeltje met doornstruiken begroeid of omheind.

Doornwere: Het eerste deel van deze perceelsnaam is *doorn*, een naam voor een of andere doornstruik. *Weer, were* is een oud woord voor 'haag'. De Bo (1892, 1188) geeft als voorbeelden 'Eene doornen were. Eene were rond eenen hof'. Vroeger waren enkel de bebouwde akkerpercelen omheind, want het vee mocht vrij rondlopen en grazen op alle gronden die niet in cultuur waren gebracht.

Eekt: is een 'plaats begroeid met eiken'. De *-t* in Eekt is een achtervoegsel dat plantennamen tot plaatsnamen maakte; andere voorbeelden daarvan zijn biest, elst, varent.

Elshage: perceel omheind of begroeid met elzen.

Haagstuk: perceel omheind met een haag. Zie **Stuk**.

Wedage: is een samenstelling van *wede* en *haag*. *Wede* zelf is een andere vorm van *wide* met de betekenis 'teenwilg'. Dit perceel was dus oorspronkelijk omgeven met een wilgenhaag.

(e) Naar een reliëfkenmerk

Boven de Hoogte: is een plaats gelegen aan de andere kant van een hooggelegen perceel.

Helle: Aangezien we dit toponiem niet kunnen lokaliseren, moeten we voor de verklaring, naargelang van het reliëf van het terrein, uitgaan van twee mogelijkheden. Aan de oorsprong van *helle* kan het Germaanse *haljo* liggen dat 'dieper gelegen plaats' betekent, een naam die ook voor moerassen gebruikt wordt (TW, 470). *Helle* kan ook afgeleid zijn van *helde,* uit het Germaanse *haltho* 'helling'.

Hoge: een hooggelegen perceel of gebied.

Panne: Schönfeld (1980, 12) verklaart *panne* als 'rond, komvormig, laaggelegen stuk land', maar in Vinderhoute is Panne een lang en smal perceel op de grens van de kouter en was het dus hooggelegen (zie **Panneken**).

Panneken: is een langwerpig perceel in het alluvium van de Poeke/Kalene, dus laaggelegen. Een deel van de verklaring van Schönfeld (1980, 12) klopt

met de topografische werkelijkheid, maar het is zeker geen 'rond, komvormig perceel' (zie **Panne**).

(f) Naar de bodemgesteldheid of de bodemsoort

Hoenderveld: Volgens Schönfeld (1980, 46) betekent *huun, hoen* 'modder, moeras'. Toen die betekenis voor *hoen* verloren was gegaan, heeft men *hoen, huun* verward met *hoen* (Middelnederlands meervoud *hoender)*, de naam van de hoenderachtige vogels (*Phasanidae*). Zie **Veld**.

Lang Broekstuk: is een lang perceel dat uit een *broek* werd genomen. Zie **Broek**.

Vlasgaver: Dit toponiem kan vergeleken worden met de Zomergemse perceelsnaam Vlasmoortel (Mattheeuws en Devos 1997, 115). Het grondwoord *gaver* betekent 'moeras' en verwijst naar de aard van het terrein voor de ontginning. Blijkbaar werd de bodem in de loop der tijden zo verbeterd dat hij geschikt was voor de teelt van vlas.

Zand: Dit perceel ligt bij de Durme/Kalene en zou zijn naam kunnen gekregen hebben van het zand dat bij graafwerken aan het kanaal Gent-Brugge op die plaats werd gestort.

(g) Naar de relatieve grootte of de uitgestrektheid

Grote Wede: Aan de oorsprong van *wede* ligt het Germaanse *waitho* dat 'gemene weide' of 'hoger gelegen weide' betekent (Gysseling 1981, 78).

Twee Gemeten: een perceel van twee gemeten of 600 roeden.

Vier Gemeten: een perceel van vier gemeten of 1200 roeden.

(h) Andere benoemingsmotieven

Bedelare: Het Middelnederlandse *bedelaer* betekent 'persoon die bidt, bedelaar'. Het verband tussen een bedelaar en een veldnaam is o.i. zeer onwaarschijnlijk.
Daarom denken we aan een samenstelling van *bede* 'verzoek van de vorst om geld' en vandaar 'belasting' en het woord *laar* (<Germ. *hlaeri*) dat een 'bebost of moerassig terrein' maar ook 'gemeenschappelijke weideplaats' aanduidt. Bedelare kan dus een bebost, moerassig perceel zijn waarop men belasting moest betalen.

Prijsbilk: Aan de oorsprong van dit toponiem ligt waarschijnlijk het Franse *prise* (bij *prendre*) met de betekenis 'wat in bezit genomen wordt' (Molemans 1973, 326). In het Duitse taalgebied betekent *preis* (bijv. in de plaatsnamen Oberpreiss, Unterpreiss, Preisbach, Preisberg en Preishahn) 'een weide die ook voor vreemd vee vrijgegeven is'. Het Duitse *preis* houdt eveneens verband met het Franse *prise* en met het werkwoord prijsgeven of 'opofferen, afzien van' (Dittmaier 1963, 235).

Staartaf: Op de Poppkaart kan men in de vorm van dit perceel geen *staart* herkennen. Misschien had dit perceel vroeger een *staart* en werd het door herverkaveling of door de aanleg van een weg de *staart* afgesneden. Zie **Staart**.

5.4 BOSSEN

Enkel het toponiem **Kortenbos** duidt in Vinderhoute een vroeger bos aan. In 1376 was dat perceel nog een bos, maar in 1616 was het zeker al bouwland. Uit de studie van Poelman (1986, 33) blijkt dat Vinderhoute in de 17e eeuw maar drie ha bos bezat of 0,5 % van de totale oppervlakte. Dat cijfer wordt bevestigd door het bijna volledige ontbreken van bostoponiemen in Vinderhoute.

5.5 ONONTGONNEN GROND

5.5.1 BELANGRIJKSTE KERNBESTANDDELEN

BROEK

Broek is afgeleid van het Germaanse *broka* of 'moeras'. *Broek*-toponiemen liggen gewoonlijk in vochtige, drassige, alluviale gronden bij beken en rivieren. Om die natte gronden voor beweiding geschikt te maken, werden ze door middel van afwateringsgreppels in repelvormige percelen onderverdeeld. Zowel *velden* als *broeken* konden door de dorpsgemeenschap vrij gebruikt worden. Naarmate de bevolkingsdruk toenam, werden die velden en broeken verkaveld tot afzonderlijke percelen die met bomen of kanthagen omheind werden en door individuele personen voor eigen gebruik in bezit werden genomen.

VELD

In de Middelnederlandse toponymie benoemt *veld* het niet bebouwde land en duidt het ook (zoals *woestijn*) gedegradeerd bosland aan, begroeid met kreupelhout en heesters. Wanneer een veld lange tijd door de mens met rust werd

gelaten, kon er weer struikgewas en wild bos op groeien. Soms werd er een bos op aangeplant om het veld te laten renderen.

WOESTIJN

Op het eind van de laatste ijstijd waren onze streken bijna volledig bebost. De prehistorische mens begon die bossen te ontginnen. Hij rooide grote delen ervan, kapte bomen voor brandhout en liet op de ontgonnen grond het vee vrij grazen. Op die gronden groeiden na verloop van tijd struiken, heesters en grassen. Het geheel van zo'n bosdegradatie kreeg in de Middeleeuwen de Latijnse naam *wastina* en dat werd in het Middelnederlands *wastine, woestine, wostine, hostine, rostine*, m.a.w. 'onbebouwd land'. Uiteindelijk dekken *veld* en *woestine* dezelfde topografische werkelijkheid nl. woest, ongecultiveerd land.

5.5.2 BENOEMINGSMOTIEVEN

(a) Enkelvoudige woorden

Broek en **Broekelken:** zie **Broek**.

(b) Naar de bodemgesteldheid of de bodemsoort

Klosbroek: Het Middelnederlandse *closse* betekent o.m. 'klomp, houten schoen'. In het West-Vlaams is een *klosse* o.a. een blok hout (De Bo 1892, 471). In het Duitse taalgebied vinden we echter twee betekenissen van Klotz; de eerste is dezelfde als het West-Vlaamse *klosse* nl. 'een tronk van een boom, een houtblok'; de tweede betekenis is 'vochtig terrein' maar die is als appellatief in de Vlaamse dialecten niet geattesteerd. Het element *broek* in Klosbroek is o.i. een aanwijzing dat *klos* ook in Vlaanderen een naam van een vochtig gebied kan geweest zijn. Daarnaast is *klos* ook een wisselvorm van Claes, maar het is weinig waarschijnlijk dat het Klosbroek naar een persoon vernoemd zou zijn.

6 NAMEN VAN HEUVELS EN HOOGTEN

De toponiemen **Berg** en **Hoogte** hebben geen verdere verklaring nodig.

Hul: is hetzelfde als het West-Vlaamse *hil* en het Engelse *hill* en slaat bij voorkeur op heuvels van bescheiden hoogte (Mattheeuws en Devos 1997, 133).

Molenwal: is een heuveltje, een terp waarop een molen staat. Uit de vermelding van 1427 *'tstic an den muelewal'* weten we dat Vinderhoute in dat jaar al een molen bezat. De huidige molen van Vinderhoute werd echter pas in 1905 gebouwd.
In 1607 stond er in Vinderhoute echter nog een andere molen, nl. *'een cooren wintmeulen'* in het noordoosten van het dorp bij de Lieve (zie **Wal**).

Oude Wal: Op die plaats vloeiden de de Poeke/Kalene en de Durme/Kalene samen. Wal gaat terug op het Germaanse *walla* en betekent oorspronkelijk 'mote, kunstmatige heuvel'. De betekenis evolueerde naar 'omwalling, aarden ophoping ter versterking'. Om een aarden wal op te werpen, moest men een gracht delven die tegelijkertijd ook een bescherming tegen rovers en loslopende dieren vormde. Daardoor kon **wal** ook de betekenis 'ringgracht' krijgen. De oorspronkelijke wal zakte in, werd lager of werd afgegraven en in Vlaanderen kreeg het woord uiteindelijk alleen nog de betekenis 'ringgracht'. Als er tegenwoordig sprake is van een 'omwalde hoeve', wordt daarmee uitsluitend een hoeve met een ringgracht bedoeld.
Het Vinderhoutse toponiem wordt gelokaliseerd op de plaats waar de Durme en de Poeke samenvloeien en was dus in deze topografische context 'een hoge, brede ophoging van aarde om water tegen te houden' (zie ook Andries 1993b, 19).

Wal: ligt bij Zoete Moeie. Een eerste betekenis van deze *wal* is 'molenwal of molenberg', aangezien er in 1607 op een berg bij Zoete Moeie ten noorden van de Bierstalbrug een molen stond: *eenen cooren wintmeulen soo derselve metten berghe ghestaen ende ghelegen es ter plaetsen daerment naempt zoete moeie up de noortsijde vander brugghe* (Andries 1993a, 148). Maar Zoete Moeie was ook de naam van een *rabot* op de Lieve en misschien zou *wal* hier eveneens de betekenis hebben van 'een hoge, brede ophoging van aarde om water tegen te houden' (Andries 1993a, 145).

7 NAMEN VAN STROMEND EN STILSTAAND WATER

7.1 RIVIEREN EN KANALEN

BRUGSE VAART, NIEUWE VAART

De **Brugse Vaart** is voor een flink stuk gegraven in de bedding van twee oude rivieren, de Brugse Zuidleie en de bovenloop van de Durme. In 1613 werd met het werk begonnen en in 1623 werd deze nieuwe, verbrede waterweg in gebruik genomen. Op een van de eigentijdse kaarten wordt hij Albertina

genoemd (naar aartshertog Albrecht), maar die naam is nooit populair geweest. De vroegere benamingen voor dit kanaal waren **Durme**, **(Zuid)Leie**, **Kalene**. We behandelen ze achtereenvolgens in de hoop aldus een beeld te kunnen schetsen van een op het eerste gezicht onontwarbaar namenkluwen.

DURME

Vandaag is de **Durme** de naam voor een bijrivier van de Schelde, die nabij Daknam ontstaat uit de samenvloeiing van de Zuidlede en de Moervaart en in de buurt van Tielrode in de Schelde uitmondt. Historisch onderzoek (De Vos 1958, & Coornaert 1968) heeft aangetoond dat het huidige Wase riviertje alleen de benedenloop vormt van de historische Durme. die haar oorsprong vond in de Miseriebeek in de West-Vlaamse gemeente Beernem. De Durme vormde de grens tussen Beernem en Sint-Joris (over ongeveer 1 km), liep door het noordoosten van Aalter en dwarste Bellem, vormde weer de grens tussen Hansbeke en Zomergem en tussen Zomergem en Merendree. Tussen Lovendegem en Vinderhoute ontving ze op haar rechteroever de Poekebeek. Verder noordoostwaarts vormde ze weer de grens tussen Evergem aan de ene kant en Vinderhoute, Mariakerke, Wondelgem, Oostakker, Desteldonk en Mendonk aan de andere kant. Langs Moerbeke, Lokeren, Waasmunster en Hamme vloeide ze ten slotte oostwaarts in de Schelde.

De Zuidleie moest zorgen voor drinkwater voor de Bruggelingen, voor wateraanvoer naar de grafelijke watermolen in Brugge, alsook voor de bevaarbaarheid van de Brugse kanaaltjes. Daarom spanden de Bruggelingen zich in de Middeleeuwen voortdurend in om de watertoevoer uit het bekken van de Zuidleie te vergroten. Daartoe hadden ze water uit de zandstreek nodig en dat kon o.a. door een verbinding met de bovenloop van de Durme tot stand te brengen. Maar dan moesten ze de hoogtekam tussen Beernem en Sint-Joris over een lengte van ongeveer twee km doorgraven. Dat is tussen 1270 en 1280 gebeurd. In 1291 waren ze al tot Oostmolen in Aalter gevorderd. Omstreeks 1306 hadden ze zelfs de controle over de Durme tot Hansbeke en ze noemden in hun verslagen dat stuk ook "Leie".

De riviernaam 'Durme' wordt in de 14e eeuw niet meer als waternaam in officiële documenten gebruikt. Wel blijft hij bestaan als wijknaam (bijv. Durmen in Zomergem) en als soortnaam voor de zompige gebieden langs de beide oevers van de originele Durme (o.a. in Evergem en Wondelgem).
Wat het woord *durme* oorspronkelijk betekende, weten we niet. Ook Gysseling (TW, 293) beperkt zich tot een opsomming van de oudste vermeldingen (694 kop.941 *dormia*), maar geeft geen enkele verklaring.

ZUIDLEIE

Het woord **(Zuid)Leie** dat van dan af geregeld voor deze half gekanaliseerde waterloop gebruikt wordt, heeft niets met de naam van de *golden river* te maken die in Frankrijk ontspringt en via Kortrijk en Deinze naar Gent vloeit. Wel met het werkwoord 'leiden', wat dus wijst op een door de mens gegraven of gewijzigde bedding.
In de Brugse stadsrekeningen uit 1306 staat geschreven *varende te ... cnesselare, haeltre, ursele, bellem ende hansebeike omme de Leye te beridene* en wat verder *de Leye die gaet tot ansebeike*. Vinderhoute komt daar nog niet aan te pas. De plannen van Brugge om de Durme te kanaliseren tot aan de Lieve op de grens Vinderhoute/Evergem werden namelijk in 1379 gedwarsboomd door de Gentse Witte Kaproenen. Toch moet de naam Leie voor de waterweg naar Brugge ook in Vinderhoute bekend zijn geweest, want als het kanaal Gent-Brugge in het begin van de 17e eeuw gegraven wordt, noemt men het in een Vinderhoutse bron *de nieuvaert ofte zuutleye* (1620) en de *nieuwe zuytleye* (1623).

KALENE

Naast Leie komt al van in de 15e eeuw de naam **Kalene** voor. In Lovendegem wordt de naam *caelne* al in 1413 opgetekend (Andries 1993b, 152). Ook in Merendree (Luyssaert 1999, 110) en Bellem (Devos 1992, 79) wordt hij vermeld. In Hansbeke luidt het *tusschen caelnen*, wat zelfs op twee armen van dezelfde rivier wijst (Luyssaert 1995, 117). In Vinderhoute: *der calene commende van vinderhaute* (1439).
Volgens Gysseling (1978, 3) stamt Kale(ne) van een pregermaans woord *(a)kal* af dat 'helder, schitterend' zou betekenen. Maar het is onwaarschijnlijk dat de prehistorische naam Durme 200 jaar na zijn verdwijning zou vervangen worden door een andere prehistorische waternaam die tevoren nergens in middeleeuwse bronnen geattesteerd is. Temeer omdat de naam Durme intussen al vervangen was door de naam Leie. Zoals we hiervoren aanstipten, verwijst de naam Leie duidelijk naar waterbouwkundige werken die door de mens aan de bedding van de Durme waren uitgevoerd. Bovendien duidt de naam Kalene juist dat gedeelte van de Durme aan, waar de mens heeft ingegrepen. Er moet dus een andere verklaring zijn.

Als synoniem voor Kalene (*calene, caelne*) treffen we sporadisch in de oude documenten ook Kaandel en Kalle aan, bijv. in Aalter (Devos 1991, 63, 111 en 112) *Calene* (1513), *Cale* (1561) naast *Caendele* en *Kaendel* (1513), in Hansbeke (Luyssaert 1995, 117) *tusschen caendele* (1486) naast *tusschen caelnen* (1412).

Aan de waternamen Kalene, Kalle en Kaandel ligt een vorm *ka(a)nle* ten grondslag die zich op twee manieren heeft ontwikkeld: aan de ene kant *kanle>kandl>kaandel* (met *d*-epenthese), aan de andere kant *kanle>kalene* (door metathese) en *kalle* (door assimilatie). De grondvorm *ka(a)nle* is afkomstig van het Latijnse *canalis, canella*. Kalene betekent dus niets anders dan 'gegraven waterloop, kanaal' (Luyssaert 2001).

HOOGKALENE

In het begin van de 17e eeuw duiken in Vinderhoutse bronnen ook de namen *hoochcale* en *nedercale* op. In 1616 waren de graafwerken aan het nieuwe kanaal Brugge-Gent al goed opgeschoten. Zoals blijkt uit een excerpt van 1629 werd met **Hoogkale** of **Hoge Kalene** een afgesneden arm van de Durme/Kalene aangeduid: *op de noortsijde van(de) vaert noort de hooghcalene suijt den traghel vande vaert.* Toponiemen afgeleid van of samengesteld met de waternaam Kalene hebben we in het materiaal van Vinderhoute niet teruggevonden.

NEDERKALENE, OUDE KALENE

Nederkalene is een andere naam voor de Poeke/Kalene en **Oude Kalene** slaat op een arm van de Kalene die door kanalisatiewerken in de loop van de geschiedenis was afgesneden. Zie **Kalene** hiervoren.

KALENEKEN

Dit beekje werd ook **Gavergracht** genoemd (De Potter en Broeckaert 1866, 4). Kalene was zo'n populaire waternaam dat hij uiteindelijk gewoon 'beek' betekende, bijv. in Hansbeke *ant calinkin dat comt van nevele* (1632) (Luyssaert 1995, 117) en in Vinderhoute *van eener caelne comende uut den oest gae(vere) bi vinderhaute* (1439).

LIEVE, OUDE LIEVE

In 1250 hadden de Gentenaren van Margaretha van Constantinopel de toelating verkregen om hun stad met het Zwin te verbinden. Aanvankelijk wilden ze hun nieuw kanaal, dat al in 1251 Lieve werd genoemd, bij Aardenburg laten eindigen en er liep inderdaad een kanaaltje in die richting, maar uiteindelijk kozen ze Damme als eindpunt. In een oorkonde van 30 september 1251 bepaalde de gravin de ligging van de Lieve en kort na 1251 begonnen de graafwerken. Ze vertrok uit de Oude Leie in Gent bij het Vleeshuis, 100 m ten zuiden van het Gravensteen. Ze bestond verder uit een doorsteek naar de

buitenste Oude Leie en vanaf hier liep ze in de rechtgetrokken buitenste Oude Leie door de Wondelgemse meersen tot Meulestede (Gysseling 1954, 9). Hier boog ze in een grote bocht af naar het westen om de *Hooghe Landen* te ontwijken en stroomde in de Kalene- of Durmevallei en gedeeltelijk parallel met de Kalene tot Vroonstalle in Wondelgem. Vanaf dat punt volgde de Lieve over één km de bedding van de Durme/Kalene.
Verder naar het noordwesten bestond ze uit een gegraven bedding die een brede bocht maakte, om de heuvelruggen rond Zomergem, Oostwinkel, Adegem en Maldegem te ontwijken. Daarbij werd ook dankbaar gebruik gemaakt van bestaande beken.
Aan de Zoete Moeie te Vinderhoute werd het eerste rabot op de Lieve geplaatst om stroomopwaarts vanuit het noordwesten een hoogteverschil van ca. 40 cm op te vangen (Andries 2001b, 116). Een tweede rabot of sluis werd enkele honderden meters verder gebouwd bij de Verloren Kost. De nieuwe waterweg was voltooid in 1269 (Andries 2001a, 25).

De naam **Lieve** is een fonetische variante van Leie. De Lieve was blijkbaar voordien de naam geweest van de westelijke bocht van de buitenste Oude Leie en werd door de Gentenaars uitgebreid tot het hele kanaal. Die arm werd trouwens de Gentse Leie genoemd (Gysseling 1954, 12-13). De naam Leie uit *Leiwia*, bij het Indogermaanse *lie* 'slijmerig, glibberig', leidde met een andere klankevolutie tot de waternaam Lieve (Gysseling 1980, 180). Lieve is dus een nieuwe naam voor een waterloop die werd gegraven van Gent naar Damme.
De Brugse Vaart die tussen 1613 en 1623 werd gegraven, vormde een kortere verbinding tussen Brugge en Gent. Bovendien speelde Damme op dat moment geen belangrijke rol meer in het verkeer te water. Daardoor verloor de Lieve langzamerhand aan belang.
Oude Lieve betekent niet dat er een tweede, nieuwe Lieve werd gegraven, wel dat de bestaande Lieve nog maar weinig gebruikt werd na het graven van de nieuwe vaart.

POEKE

Van de vele beekjes die op de hoogte van Tielt ontspringen, is de **Poeke-(beek)** wel de belangrijkste (De Vos 1958, 2). Ze stroomt langs Ruiselede en Poeke via Nevele, Landegem en Merendree naar Vinderhoute, waar ze bij de Oude Wal in de Durme/Kalene vloeit (De Vos 1958, 2).
De waternaam **Poeke** komt in de Vinderhoutse bronnen niet voor, ook al vormde die beek een grens met Merendree. Maar al in 1334 ging de waternaam over op de meersen langs de Poeke en werd een terreinnaam (zie **Poeke** en **Poekmeers**).

7.2 BEKEN, GRACHTEN EN AFWATERINGSKANALEN

Gavergracht: Op de topografische kaart van Vinderhoute kan men duidelijk zien dat deze gracht in het zuidoosten van de gemeente werd verlegd en verbonden werd met de Oude Kale, die later ook Gavergracht werd genoemd. Langs de nieuwe loop werd de **Lange Dam** aangelegd om het water in de bedding te houden. De oude loop van de Gavergracht kan nog duidelijk gevolgd worden in de parcellering (zie toponymische kaart vak F2).
Het woord *gaver* komt in de Meetjeslandse plaatsnamen vrij vaak voor: Beersgaver, Gavere, Gavers en Huizegaver in Lovendegem, Gavers en Berggaver in Zomergem en de Gavers in Aalter. *Gaver* is volgens Gysseling (TW 1960, 383) een pregermaams woord voor 'moeras'. Het duidt altijd vochtig, drassig en laaggelegen grasland aan en leunt in zijn betekenis heel dicht aan bij *broek*. M. Devos (1997, 73) vraagt zich af of het verschil tussen *broek* en *gaver* niet hierin ligt dat 'broeken' vanaf de landname enig economisch nut hadden (bijv. als hooiland), terwijl 'gavers' zo moerassig waren dat ze helemaal niet ten nutte gemaakt konden worden. Een antwoord op die vraag geeft het Landegemse toponiem Mosgaver dat bestaat uit *mos* 'slijk' en *gaver* 'moeras' en waarin *mos* en *gaver* dezelfde werkelijkheid aanduiden, nl. een slijkerige plaats.

Geleed: werd gegraven tijdens de verlenging van de Brugse Vaart in 1613 (De Potter en Broeckaert 1866, 4). *Geleed* behoort zoals **Leie** bij het werkwoord (ge)leiden, in een oudere vorm (ge)leden, en duidt op een gegraven of gekanaliseerde waterloop.

Neerbeek: stroomt van de **Berg** richting Durme/Kalene.

Oostgaver: niet gelokaliseerde *gaver* of 'moeras' in het oosten van het dorp.

Waterlat: is een afwateringssloot die uitkomt op een sluis.

Zombeke: Het eerste element is het Germaanse *sumpa* 'waterig moeras' en het tweede element is het Germaanse *baki* 'beek' (TW, 925). Zombeke betekent dus 'zompige beek'.

7.3 PUTTEN, POELEN EN PLASSEN

Visserij: plaats waar gevist mag worden. Volgens De Potter en Broeckaert (1866, 16) bezat de heer van Vinderhoute een *visscherije* in de Lieve.

Weenput: een put gelegen bij of in de **Wene**. Zie Wene.

7.4 HINDERNISSEN IN WATER, BERMEN EN AANLEGPLAATSEN

Rabot: Het Middelnederlandse *rabot, rabat* is 'een sluisje, een keersluis in een beek of waterloop'. Een *rabot* bestaat uit horizontale balken die de ene op de andere aaneengesloten liggen met de uiteinden in de groeven van twee zijmuren. Als men de waterstand in een waterloop wil verhogen of verlagen, schuift men nog balken in het rabot of neemt men er balken uit (De Bo 1893, 788). Er lag een rabot in de Lieve bij **Zoete Moeie** en een bij **Verloren Kost**.

Sluizeken: een sluis in een van de Vinderhoutse waterlopen.

7.5 BRUGGEN EN DOORWAADBARE PLAATSEN

Brugge van de Verloren Kost: was een brug over de Lieve bij de **Verloren Kost**.

Dambrugsken: ligt over de Gavergracht op de grens van Vinderhoute en Drongen op het einde van de **Lange Dam.**

Stenen Brugsken: lag in de buurt van de Lieve.

Veer: Wie richting Brugge de **Veerdam** nam, kon met het veer de Durme/Kalene oversteken.

Vinderhoutebrugge: Dit is dezelfde brug als de **Wagenbrugge** over de Durme/Kalene bij **Bierstal**.

Voorde: Waar deze voorde of 'doorwaadbare plaats' lag, hebben we niet kunnen achterhalen.

Wagenbrugge: Zie **Vinderhoutebrugge**.

BIBLIOGRAFIE

Andries 1993a

A. Andries, "De Lieve aan het rabot Zoete Moeie te Lovendegem" in *Heemkundige bijdragen uit het Meetjesland*, jg.7 (1993), nr.4, p.145-155.

Andries 1993b

G. Andries, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Lovendegem*, Maldegem, 1993.

Andries 2000

A. Andries, "Tussen de Lieve en de Kale" in *Heemkundige bijdragen uit het Meetjesland*, jg.14 (2000), afl.4, p.165-178.

Andries 2001a

A. Andries, "Scheepvaart op de Lieve" in *Heemkundige bijdragen uit het Meetjesland*, jg.15 (2001), afl.1, p.24-42.

Andries 2001b

A. Andries, "Overstromingsgevaar op de Lieve te Balgerhoeke in de 18e eeuw" in *Heemkundige bijdragen uit het Meetjesland*, jg.15 (2001), afl.3, p.116-134.

Coornaert 1979

M. Coornaert, "De geschiedenis van de Brugse Leie" in *De Witte Kaproenen*, Gent, 1979.

De Bo 1892

L.L. De Bo, *Westvlaamsch Idioticon*, Gent, 1892 (facsimile-uitgave, Roeselare, 1991).

Debrabandere 1993

F. Debrabandere, *Woordenboek van de familienamen in België en Noord-Frankrijk*, 2 dln., Brussel, 1993.

De Flou 1914-1938

K. De Flou, *Woordenboek der toponymie van westelijk Vlaanderen, Vlaamsch Artesië, het Land van den Hoek, de graafschappen Guines en Boulogne, en een gedeelte van het graafschap Ponthieu*, Gent, 18 dln., 1914-1938.

De Potter en Broeckaert 1866
F. De Potter en J. Broeckaert, *Geschiedenis der gemeente Vinderhoute*, Gent, 1866.

De Vos 1957
A. De Vos, *De strijd tegen de vrijbuiters binnen de kasselrij van de Oudburg (1584-1609)*, Gent, 1957.

De Vos 1958
A. De Vos, "De middeleeuwse loop van de Durme en van haar bijrivier de Poeke" in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, nieuwe reeks, deel XII, 1958.

Devos 1991a
M. Devos, *Meetjeslandse Plaatsnamen van voor 1600. Aalter*, Maldegem, 1991.

Devos 1991b
M. Devos, *Bouwlandtermen in de Vlaamse dialecten. Spreidings- en betekenisgeschiedenis*, Tongeren, 1991.

Dittmaier 1963
H. Dittmaier, *Rheinische Flurnamen*, Bonn, 1963.

Förstemann 1967
Förstemann, *Altdeutsches Namenbuch. Zweiter Band: Ortsnamen*, München-Hildesheim, 1967.

Goeminne 1996
F. Goeminne, "Insectnamen in toponiemen" in *Naamkunde*, jg.28 (1996), p.157-182.

Gysseling 1954
M. Gysseling, *Gent's vroegste geschiedenis in de spiegel van zijn plaatsnamen*, Antwerpen-Brussel-Gent-Leuven, 1954.

Gysseling 1978
M. Gysseling, "Inleiding tot de toponymie, vooral van Oost-Vlaanderen" in *Naamkunde*, jg.10 (1978), p.1-24.

Gysseling 1980
M. Gysseling, "Speurtocht in het vroege verleden van Gent en omgeving" in *Naamkunde*, jg.12 (1980), p.180-194.

Gysseling 1981
M. Gysseling, "Voornaamste bestanddelen van Zuidnederlandse plaatsnamen" in *Naamkunde*, jg.13 (1981), p.75-78.

Hebbelynck 1972
S. Hebbelynck, *Vinderhoute verleden en heden. Gids voor Vinderhoute 1972*, Vinderhoute, 1972.

Kerckhaert 1983
N. Kerckhaert, *Oude Oostvlaamse huisnamen. Derde deel: K-M*, Gent, 1983.

Kerckhaert 1990
N. Kerckhaert, *Oude Oostvlaamse huisnamen. Vierde deel: N-R*, Gent, 1990.

Kerckhaert 1991
N. Kerckhaert, *Oude Oostvlaamse huisnamen. Vijfde deel: S-V*, Gent, 1991.

Kerckhaert 1993
N. Kerckhaert, *Oude Oostvlaamse huisnamen. Zesde deel: W-Z*, Gent, 1993.

Lanclus 1994
K. Lanclus, *Bouwen door de eeuwen heen. Deel 12n5: Turnhout*, 1994.

Leys 1957
O. Leys, "De familienaam Verschave" in *Mededelingen van de Vereniging voor Naamkunde te Leuven*, jg.33 (1957), afl.1, p.168.

Lindemans 1930
J. Lindemans, *Toponymie van Opwijk*, Brussel, 1930.

Luyssaert 1995
J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Hansbeke*, Gent, 1995.

Luyssaert 1999
J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Merendree*, Balegem, 1999.

Luyssaert 2001
J. Luyssaert, "De hydroniemen Leie, Kale, Kalle, Kaandel voor de bovenloop van de Durme". Verschijnt eind 2001 in het tijdschrift *Naamkunde*.

Maas 1992
L. H. Maas, "De toponymische elementen rood, bruin en geel, in het bijzonder in relatie tot de bodemgestelheid" in *Naamkunde*, jg.24 (1992), p.14-86.

Mansion 1924
J. Mansion, *Oud-Gentsche Naamkunde*, 's Gravenhage, 1924.

Mansion 1935
J. Mansion, *De voornaamste bestanddelen der Vlaamsche Plaatsnamen*, Brussel, 1935.

Molemans 1973
J. Molemans, "Bijdrage tot de bewonings- en ontginninggeschiedenis van de Limburgse Kempen, voornamelijk in het licht ven de namenvoorraad" in *Naamkunde*, jg.5 (1973), p.270-328.

Müller 1928
J. Müller, *Rheinisches Wörterbuch*, Bonn, 1928.

Poelman 1986
A. Poelman, *Vinderhoute en Merendree op het einde van de 17e eeuw. Een historisch-geografische studie aan de hand van de landboeken*, Gent, 1986 (onuitgegeven licentiaatsverhandeling R.U.G.)

Schönfeld 1955
M. Schönfeld, *Waternamen in Nederland*, Brussel, 1955.

Schönfeld 1980
M. Schönfeld, *Veldnamen in Nederland*, Arnhem, 1980.

Schuermans 1865-1870
L.W. Schuermans, *Algemeen Vlaamsch Idioticon*, Leuven, 1865-1870.

Stallaert-Debrabandere 1890-1977
K. Stallaert, *Glossarium van verouderde rechtstermen, kunstwoorden en andere uitdrukkingen uit Vlaamsche, Brabantsche en Limburgsche oorkonden*, delen 1 & 2, Leiden, 1890; deel 3 voortgezet en bewerkt door F. Debrabandere, Handzame, 1977.

Tavernier-Vereecken 1968
C. Tavernier-Vereecken, *Gentse Naamkunde van ca.1000 tot 1253. Een bijdrage tot de kennis van het oudste Middelnederlands*, Tongeren, 1968.

TW
M. Gysseling, *Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (voor 1126)*, 2 dln., Tongeren, 1960.

Van Berkel & Samplonius 1995
G. Van Berkel & K. Samplonius, *Nederlandse Plaatsnamen. De herkomst en betekenis van onze plaatsnamen*, Utrecht, 1995.

Van Durme 1986
L. Van Durme, *Toponymie van Velzeke, Ruddershove en Bochoute*, 3 dln., Gent, 1986-1991.

Van Durme 1996
L. Van Durme, *Galloromanae Neerlandicae submersae fragmenta*, Gent, 1996.

Van Durme 1998
L. Van Durme, "Dries, vooral in Centraal- en Zuid-Oost-Vlaanderen" in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie*, jg.70 (1998).

Warlop 1968
E. Warlop, *De Vlaamse adel voor 1300*, Handzame, 1968, deel 2.

WNT
Woordenboek der Nederlandsche Taal, 's Gravenhage-Leiden, 1863-.

WVD = M. Devos en H. Ryckeboer, *Woordenboek van de Vlaamse dialecten, Deel I: Landbouwwoordenschat, Aflevering 1: Akkerland en weiland*, Gent-Tongeren, 1979.

KLEINE VERKLARENDE WOORDENLIJST

ablaut: regelmatige afwisseling van klinkers in de stamvorm van sommige woorden, bv. st**e**ken-st**a**k-gest**o**ken.

alluviale grond: grond door aanslibbing ontstaan.
alluvium: aanslibbingsgebied.

appellatief: soortnaam

archivalia: archiefstukken.

areaal: gebied waarin b.v. een bepaald gewas voorkomt.
akkerareaal, bosareaal: totale oppervlakte akkers en bossen in een bepaald gebied.

assimilatie: aanpassing aan een volgende of voorafgaande klank (bv. kor**r**el uit kor**n**el, a**a**m**b**eeld uit a**a**n**b**eeld). Het omgekeerde is **dissimilatie** of ongelijkmaking (bv. tove**n**a**a**r uit tove**r**a**a**r).

attesteren: bevestigen met een bewijsplaats uit een document (een **attestatie**).

collectiefsuffix: achtervoegsel dat bij een woord gevoegd, er een verzamelnaam mee vormt (b.v. **-te** in gebergte, gevogelte).

dentaal: medeklinker die tegen de tanden wordt gevormd (**t** en **d**).

diftongering: het vormen van een tweeklank uit een klinker (b.v. **ij** uit **i**, **ui** uit **u**).

diminutiefsuffix: achtervoegsel waarmee we een verkleinwoord maken (bv. **-je**, **-tje**, **-pje**, **-ke**).

domaniale grond: grond die tot het eigen domein van de heer behoort.

epenthese: inlassing van een klank of een lettergreep in een woord, bv. de **d** in hoen**d**ers en in de dialectvormen klein**d**er en schoon**d**er.

etymologie: taalwetenschap die de oorsprong van de woorden bestudeert. Wie dat doet, is een **etymoloog**.
etymologisch: wat de oorsprong van het woord betreft.

excerperen: een deeltje uit een geschrift (met een of ander doel) noteren. Dat deeltje is een **excerpt**.

feodaliteit: leenstelsel, waarbij een leenman aan zijn leenheer bepaalde verplichtingen had. Een **feodale maatschappij** was een maatschappij waarin dat systeem gebruikelijk was, een **feodale band** een juridische band tussen leenheer en leenman.

genitief: bezitsvorm van zelfstandige naamwoorden, bv. vader**s** vrienden, het huis des her**en**.

genus: grammaticaal "geslacht" van een woord (hij-woord, zij-woord of het-woord).

Germaans: de gemeenschappelijke moedertaal van een aantal West- en Noord-Europese talen (o.a. Duits, Nederlands, Engels, Noors, Zweeds, enz.) zoals die vóór enkele duizenden jaren werd gesproken.

glossarium: lijst met trefwoorden en excerpten.

hydroniem: waternaam, naam van rivieren, beken, plassen, vijvers, enz.

hypercorrect: foutief uitgesproken of geschreven uit vrees voor onjuistheid (b.v. als iemand die in zijn dialect de **h** niet aanblaast, zou zeggen: Ik heb de **h**eer u **h**uit te nodigen).

Indo-europees: de gemeenschappelijke moedertaal van bijna alle Europese en een aantal Aziatische talen, zoals die vele duizenden jaren geleden zou gesproken zijn.

landboek: een beschrijving van alle percelen in een bepaald gebied, de voorloper van ons kadaster. Een **bosboek** beperkt zich tot beboste percelen, heide, moerassen en onbebouwde gronden.

lemma: trefwoord, titelwoord in een woordenboek of woordenlijst, hier in de alfabetische lijst met toponiemen en excerpten.
lemmatiseren: als trefwoord opnemen.

metathese: omwisseling van klanken (meestal van medeklinkers) in een woord, bv. b**ro**n naast b**or**ne, g**ra**s naast g**er**s.

Middelnederlands: de vorm van onze taal tussen de 12e en de 15e eeuw.

novaaltiende: tiende (= soort belasting) die men betaalde op nieuw ontgonnen land.

ommeloper: soort landboek waarin de percelen niet per eigenaar, maar geografisch, d.w.z. perceel na (aanpalend) perceel, worden beschreven.

Oudnederlands: de vorm van onze taal vóór de 12e eeuw.

parcellering: het verdelen van een terrein in percelen.

patroniem: eigennaam die naar de naam van de vader is gevormd (b.v. Adriaensen uit Adriaan). Een **metroniem** is gevormd naar de naam van de moeder (b.v. Callens uit Calle = Katelijne).

personifiëren: als een persoon voorstellen.

substantiveren: een substantief (zelfstandig naamwoord) maken van een ander soort woord (b.v. **het kwade** uit kwaad).

substraattaal: taal die in een bepaald gebied nog als onderlaag wordt gebruikt, terwijl een andere taal al als algemene taal in dat gebied wordt gesproken (b.v. Keltisch als de boventaal al Oudnederlands is). Een **substraatwoord** is een woord uit die substraattaal. In ons geval is de substraattaal een onbekende taal die men gemakshalve Belgisch noemt.

suffix: achtervoegsel, woorddeel waarmee men afleidingen maakt; b.v. -ig (hand**ig**), -lijk (eer**lijk**), -es (baron**es**), enz.

tautologie: woordgroep die een herhaling inhoudt (b.v. ik was blij en verheugd). Vandaar: een **tautologische** uitdrukking (een uitdrukking die twee keer hetzelfde zegt).

topografie: nauwkeurige beschrijving van het uitzicht van een landstreek of terrein. Vandaar **topografisch**: plaatsbeschrijvend; de **topografische context**: de omstandigheden ter plaatse.

verhoofdinge: soort landboek waarin de percelen per eigenaar of gebruiker worden beschreven.

vleivorm: de liefkozende, gemeenzame vorm van een naam, bv. Tine voor Albertina.

volksetymologie: vervorming van vreemde of onbekende woorden, zodat ze op bekende woorden uit de eigen taal gaan lijken, b.v. ledikant uit lit-de-camp, Plezante Vest (in Gent) voor Blaisantvest, kannegote voor caniveau.

INDEX

Abtsland 21
Achterste Bilk 22
Achterste Meers 29
akker *17*
Bachten Hove 35
Bachten Clare Wouters Stede 35
Bauwen Hans' Bilksken 21
Bedelare 38
Bedelf 29
Beeksken 29
Bek 30
Beke 22
Berbelen Bilk 21
Biebuik 15
Bierstal 15
Biesbilk 31
Biesmeers 31
bilk *18*
Blauw Huis 16
Boedonken 21
Boek 25
Bogaardbilk 24
Bogaardekens 24
Bommel(ken) 31
Boris 33
Bosbilk 22
Bosselken 24
Boven de Hoogte 37
Braamstuk 25
Breemeers 30
broek *39*
Brugge van de Verloren Kost 47
Brugse (Heer)weg 11
Brugse/Nieuwe Vaart 41
Brugstraat 11
Bunding 33
Coekelijns Meers 28
dam *11*
Dam 35
Dambilk 22
Dambrugsken 47
Danyns Bilksken 21
Dode Man 32
Doelen 17
donk *18*
Doorntje 37
Doornwere 37
Dosmeers 33
Dosweg 14
Draaiboom 22
dreef *11*
Dreve 12
Driebek 24
dries *19*
Dries aan het Veer 35
Dries v/d heer van Vinderhoute 33
Durmbarm 29
Durme 42
Durmmeers 29, 35
Eegde 36
Eegdeput 22
Eekt 37
Elshage 37
Elshoutbilkskens 25
Erenbouds Donk 31
Evenbilk 26
Fort 17
Fransoos Bruusch' Gemet 34
Galgenhoeksken 22
gat *11*
Gavergracht 46
Geleed 46
Gentse Weg, Gentweg 12
goed *14*
Goed te Rodonk 15
Grietemans Bilk 21
Grijze Broek 26
Groene (Kerk)weg 13
Grote Wede 38
Grote Zaten 26

Haagstuk 37
Halve Bilk 27
Hazelaarken 25
Hek 22
Helle 37
Hemelrijksken 36
Hermeers 31
Hermersdonk 34
Hoek 36
Hoekmeers 30
Hoenderveld 38
hof *14*
Hof ter Beken 15
Hofdreve 12
Hofgoed 35
Hoge 37
Hoge Bilk 25
Hoge Boedonk 25
Hoge Weg 13
Hoogkalene 44
Houtakker 25
Houwenstraat 12
Hovaert 21
Huis van Plaisance 17
Hul 40
Hullebilkskens 22
Hurst 10
Kalene 43
Kaleneken 44
Kalseidebilksken 22
Kapelleken 17
Kareeloven 22
Kasteeldreve 12
Keersmaker 28
Kerkmeers 28
Kerkstraat 12
Kete 23
Kleine Zacht(eken) 33
Kloostergoed 21
Klosbroek 40
Koemeers 33
Korte Vijfenzeventig Roeden 24
Korte Vore(n) 36
Kortenbos 24, 39
Kose 26
kouter *20*
Krone 15
Kruisstraat 13
Kwade Bilk 26
Kwadebilkenbos 23
Kwade Meers 32
Kwade Plas 24
land *20*
Lange Bilk(sken) 24
Lang Broekstuk 38
Lange Dam 13
Lange Meers 30
Leentje 27
Lettel Meerselken 33
Lieve 44
Linde 23
Loete 27
Losstraatje 14
Luizenbilk 21
meers *28*
Meersbilk 24
Meersdreefken 12
Mere 10
Merestraat 12
Molenwal 41
Moortelstuk 26
Nederkalene 44
Nederkareel 35
Nederput 35
Neerbeek 46
Neerstraat 14
Nieuwe Dreve 12
Nobelken 21
Oosterdonk 23, 35
Oostgaver 46
Oppenbilk 25
Opperkareel 35
Oude (Hof)stede 24
Oude Kalene 44

Oude Lieve 45
Oude Wal 41
Panne 37
Panneken 37
´s Papen Bilk 22
´s Papen Boedonk 34
´s Papen Gracht 23
Pasbilk(sken) 23
Pillerijn 17
Planterijken 25
Plantstuk 25
Platte Bilk 26
Poeke 45
Poeke(meers) 29
Poekgat 12
Poekstraatje 13
Polleyns Meers 28
Potence 16
Priesterage 17
Prijsbilk 39
Rabauts Gemet 34
Rabot 47
Rapenbilk 27
Rot 30
Roze 16
Rozenhoed 27
Schapendries 25
Schave 31
Schoofland 27
Schouwbroek 10
Schouwbroekstraat 13
Sluizeken 47
Spanje 16
Speie 29
Speistraat 13
Staart 36
Staartaf 39
Stenen Brugsken 47
Stijlbilk 29
straat *11*
Striepe 36
Stringen 36
stuk *20*
Tenden Akker 35
Tollebilk 23
Tolleboom 15, 23
Tongsken 36
Tragel 13
Tussenste Bilk 30
Twee Gemeten 38
Veer 47
Veerdam 13
Veermeers 30
veld *39*
Veldekens 10
Veldekensstraatje 13
Veldestraatje 13
Verloren Kost 35
Veulenmeers 33
Vier Eken 25
Vier Gemeten 38
Vijverstuk 36
Vinderhoute 10
Vinderhoutebrugge 47
Vinderhoutse Poeke 36
Visserij 46
Vlasgaver 38
Voorde 47
´s Vos Hofstede 22
Wagenbrugge 47
Wagewiel 32
Wal 41
´s Walens Meersen 28
Waterlat 46
Wedage 37
Wedebilken 25
Weenput 46
weg *11*
Weitincx Bilk 22
Wene 30
Westakker 24
Westmeers 30
Wilde Bilkskens 24
Wilde(n) 30

Wildestraatje 13
Wisselmeers 31
woestijn *40*
Zacht 31
Zand 38
Zavelput 24
Ziekhuis 17
Zoete Moeie 34
Zombeke 46
Zuidleie 43
Zwane 16

GLOSSARIUM

Aanwijzingen

- Het lemma volgt de huidige spellingregels, behalve bij plaatsnamen die met een persoonsnaam beginnen en bij enkele vormen van onduidelijke oorsprong.
- Als een naam tot op de dag van vandaag nog gebruikt wordt, is voor de huidige spelling gekozen.
- In het dialect van Vinderhoute eindigen bijna alle vrouwelijke substantieven en ook enkele mannelijke op -e. Die dialectische vorm is vaak onverbrekelijk met de plaatsnaam verbonden en is bewust als dusdanig behouden. B.v. Bedelare, Bijle, Brugge, Zwane. Dat geldt echter niet voor namen op -straat en evenmin voor namen die eindigen op doffe e + -l, -n, -r (bv. Akker, Bommel).
- Om dezelfde reden worden diminutieven op -ken ongewijzigd gelemmatiseerd, tenzij die vorm in het huidige dialect niet meer mogelijk is.
- Op het lemma volgen alle in de archiefstukken gevonden attestaties, chronologisch geordend en telkens gevolgd door de bron (zie de afkortingen hierna) en de bladzijde of het blad (recto/verso).
- Uit de behandelde periode is ons geen "ommeloper" van Vinderhoute bekend.Er is wel een gedetailleerd landboek uit 1629 bewaard in een kopie uit 1688. Hoewel het de bedoeling is, alleen attestaties tot het begin van de 17e eeuw op te nemen, zijn ook de toponiemen uit dat landboek opgenomen.
- Bij die namen, waarvan we met (min of meer) zekerheid weten, waar ze te vinden zijn, vindt u tussen < > een letter-cijfercombinatie, die verwijst naar de losse kaart. Wijken, gehuchten en straten vindt u ook op diezelfde kaart.
- In een aantal excerpten is ook de context opgenomen, waar die voor een beter begrip van de aard of de ligging van het toponiem van belang kan zijn.
- In de meeste teksten overheerst een schrijfwijze met kleine beginletter. Als in dezelfde bron vormen met kleine letter en hoofdletter naast elkaar voorkomen, hebben wij alleen de meest gebruikelijke opgenomen.
- In de lijst zijn toponiemen met *groot, klein, lang, kort, krom* e.d. alfabetisch volgens het tweede woord gerangschikt.
- Afkortingen worden opgelost volgens de spelling die in het bewuste document gebruikelijk is. In twijfelgevallen wordt de aanvulling tussen haakjes geplaatst.
- In verscheidene bronnen komen veel verschrijvingen en fouten voor. Als met zekerheid kon aangetoond worden dat de afwijkende vorm hetzelfde perceel noemt, hebben we hem zonder meer bij de correcte vorm ondergebracht en hem van een * voorzien. Was dat niet het geval, dan wordt hij afzonderlijk gelemmatiseerd.

Gebruikte afkortingen

Archiefbronnen:

AF : Algemeen Familiefonds (RAG)
AM : Ambacht Maldegem (RAG)
ARA : Algemeen Rijksarchief Brussel
Bethl. : Klooster Bethlehem
Bo : Boekhoute (RAG)
BZ : Belzele (RAG)
Cart. : Cartularium
EB : Elisabethbegijnhof (RAG)
Ev : Evergem (RAG)
GB : Groot Begijnhof (SAG)
GY-CM : Gysseling, Corpus van Middelnederlandse teksten
GY-TW : Gysseling, Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland
K/Lo : Kerkarchief Lovendegem (RAG)
K/SMG : Kerkarchief Sint-Michiels, Gent (RAG)
Lo : Lovendegem (RAG)
Me : Merendree (RAG)
MK : Mariakerke (RAG)
OB : Oudburg (RAG)
RAG : Rijksarchief Gent
RK : Rekenkamer (ARA)
RSA : Raad van State en Audiëntie (ARA)
Rtb. : Renteboek
RvVl : Raad van Vlaanderen (RAG)
SAE : Stadsarchief Eeklo
SAG : Stadsarchief Gent
SB : Sint-Baafs (RAG)
SB/K : Sint-Baafs, reeks K (RAG)
SB/R : Sint-Baafs, reeks R (RAG)
SJG : Sint-Jacobsgodshuis (SAG)
SJKG : Archief Sint-Jacobskerk Gent
StVl : Staten van Vlaanderen (RAG)
Vi : Vinderhoute (RAG)
WD : Waterdijk (RAG)
28/ : Penningkohieren (SAG)
214 : Bouc van den Crime (SAG)
301/ : Jaarregisters van de Keure (SAG)
330/ : Registers van Gedele (Wezenboeken) (SAG)
333/ : Acten en contracten (SAG)

Andere afkortingen:

ca.	: circa
ghen.	: ghenaem(p)t
kop.	: kopie
Ndl.	: Nederlands
O	: oorkonde
r	: recto (na het nummer van een blad)
v	: verso (na het nummer van een blad)
16e	: 16e eeuw
—	: zelfde tekst als het vorige excerpt
*	: corrupte spelling of vergissing van de scribent

VINDERHOUTSE PLAATSNAMEN

AB(T)SLAND: ter stede daer ment heet up *abslant*, **1429**, SAG-301/30, 64r.

ACHTERSTE BILK: Inden *achtersten beelc* comende tot up de calene, **1529**, SAG-330/50, 65r; in den *achtersten bilck*, **1547**, SAG-330/64, 181r.

ACHTERSTE MEERS: meersch ... ghenaempt den *achtersten meersch* streckende deur de nieuvaert ... n. de nieuvaert, **1619**, RAG-Vi 99, 203v; —, **1622**, RAG-Vi 99, 305r.

AKKER 1 <B3>: thenden *ackere* ende an doernekin, **1401**, SAG-330/12, 92v; jeghen de duerme up den *acker*, **1424**, SAG-330/18, 142v; thenden *ackere*, **1429**, SAG-301/30, 64r; thenden den *ackere*, **1585**, RAG-Vi 55, 23v; daerment heet thenden *ackere*, **1612**, RAG-Vi 99, 59r; tenden *ackere* west de calene, **1616**, RAG-Vi 228, 16v; daerment heet tenden *ackere*, **1620**, RAG-Vi 99, 246r; op de westzijde vanden *ackere* ghenaemt den cortenbosch, **1629** kop.**1688** RAG-Me 247, 77r.
Zie ook *HOUTAKKER, WESTAKKER*.

BACHTEN HOVE: *bachten hove*, **1541**, SAG-330/59, 36r; daerment heedt *bachten hove* achter de priesteraige, **1587**, SAG-GB 6, 26v.

BACHTEN CLARE WOUTERS STEDE: daerment heedt *bachten clare wouters stede*, **1486**, SAG-330/37, 210r.

BAUWEN HANS' BILKSKEN: een oudt ghemet Lants gheheeten *Bauwen Hans bulcxken*, **1607**, RAG-Vi 98, 75r.

BEDELARE: boven den *bedelare* upden Westacker, **1537**, SAE-1009, 135r.

BEDELF <A2>: up t*bedeelf*, **1424**, SAG-330/18, 142v; ter stede daerment heet boven den *bedelve*, **1429**, SAG-301/30, 64r; boven den *bedelve*, **1541**, SAG-330/59, 35v; boven den *bedelfve* inden Westackere, **1570**, SAG-330/87, 329r; een stick Lants ghenaemt het *bedelf*, **1571**, SAG-330/89, 58v; meersschen ligghende In t*bedelf*, **1585**, RAG-Vi 55, 23v; Int *bedelf*, **1616**, RAG-Vi 228, 16r; een half ghemet maeymeersch gheheeten het *bedelf* ... noort de calene, **1620**, RAG-Vi 99, 254v; meersch wesende den oostcant van het *bedelf* noort de Calene zuijt den Cautere, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 18r; noort den meersch ghenaemt het *bedelf*, id, 38v.

BEEKSKEN <F2>: mersschen ten *beecxkine*, **1445**, RAG-SB/R 46, 141r; eene partije ghenaemt het *beecxken* noort den keirsmakere suijt de strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 136v.

BEK 1 <F2>: een bunder meersch ghenaempt den *beck* an de lieve inden verloren cost, **1618**, SAG-330/134, 72r; partije ghenaemt den *beck* noort de Calene suijt de vaert, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 147v.

BEK 2 <C2>: eene partije ghenaemt den *becq* suijt de casteeldreve noort sheeren strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 63v.

BEK 3: den *bec* groet siinde vC roeden, **1427**, SAG-330/19, 54r.

BEKE <C2>: eerst de stede ter *beke*, **1424**, SAG-330/18, 51v; ter stede daerment heet up de *beke*, **1429**, SAG-301/30, 64r; een stick lants ghenaempt de *beke* groot twee hondert roen, **1615**, RAG-WD 62, 114r; twee hondert roeden landts ghenoemt de *beke*, **1617**, RAG-Vi 99, 171v; daerment heet de *Beke*, **1622**, RAG-Vi 99, 303v; bosch landt ende meersch noort de calene suijt de *beke*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 61r; landts ghenaemt de *Beke*, id, 62r.

BERBELEN BILK: iiii gh. den *berbeelen bilck* ghenaempt, **1550**, SAE-1009, 266r.

BERG <C2>: lighende up den *berch*, **1376**, SAG-330/6, 29v; neffens den *beerghe*, **1541**, SAG-330/59, 35v; daerment heet ten *beerghe*, **1609**, RAG-Vi 98, 51r; daerment noemt ten *berghe* ant Cappelleken, **1614**, RAG-Vi 99, 101r; —, **1617**, RAG-Vi 99, 180r; een partijken opden westhoeck vanden *bergh* beplant gheweest met boomen, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 54r.

BERGSTRAATJE <B2-C2>: noort het *berchstraetien*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 80v.

BIEBUIK: zyn huus staende te Vinderhoute ghenaempt den *biebuuc*, **1530**, SAG-301/86, 40v.

BIERSTAL <D1>: achter wijlent den *bierstal* an tRabbot, **1531**, SAG-330/50, 339r; den coop vanden *bierstalle* ghestaen ende gheleghen binnen de voorn. prochie van Vinderhoute, **1558**, RAG-RvVl 973, 23r; een behuusde hofstede binnen vinderhoute gheheeten den *bierstal*, **1571/1572**, SAG-28/73/311, 16v; den *bierstal* tot Vinderhaute ande brugghe, **1596**, RAG-OB 170, 51v; an de voorseyde brugghe eene behuusde hofstede ghenaemt den *bierstal* daerup tfort jeghenwordich gheerigeert is tot repulsie vanden viant west de calene noort sheeren strate, **1607**, RAG-Vi 98, 7v; neffens den *bierstal*, **1621**, RAG-Vi 99, 285v; —, **1622**, RAG-Vi 99, 314v; over den *bierstal*, **1623**, RAG-Vi 99, 326r; steenen huus genaempt de *bierstal* binnen de limiten van de nieuwe zuytleye, **1623**, RAG-Bo 408, 27v; eyndende bij het fort aenden *bierstal*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 54r;soo op de paelen vande nieuwe vaert tot op de strate loopende naer den *bierstal*, id, 116r; opde suijtsijde vande vaert aen *bierstal*, id, 156r.

BIESBILK <E2>: den *biesbilck* binnen Vinderhaute, **1551**, SAG-330/69, 84v; meersch ghenaempt den *biesbilc* n. de neder Cale z. tstraetken naer tcasteel, **1625**, SAG-330/138, 23r; meersch ghenaemt den *biesbulck*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 126r.

BIESMEERS <E1>: oost de *biesemeersch* noort den traghel, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 122r.

BIJLE <E2>: de *bile* z. de priestraige, **1608**, RAG-Vi 98, 22v; —, **1617**, RAG-Vi 99, 179r; landts ghenamt de *bijle* suijt de priesteraige, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 123v.
BIJLKEN: een ghemet ghenaempt t*bijlken*, **1578**, RAG-K/SMG, O.

BILKSKENS <E2>: een partije ettijnge ghenaemt de *bilcxkens* suijt sheeren strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 127r.

BLAUWHUIS: jeghens tclophecken van den *blauwen huuse*, **1541**, SAG-330/59, 36r; den keer van de hoochstrate streckende tot voor bij t*blau huus* naer vinderhoute, **1612**, SAG-330/131-II, 28v; achter t*blau huus*, id, 29r; ghenaemt het *blauhuus*, **1616**, RAG-Vi 99, 143r; voor het *blauw huijs*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 98r.

BOEDONKEN <A3-B3>: de *boutoncken*, **1580**, SAG-330/98, 77r; twee ghemeten landts gheheeten den **beedonck*, **1616**, RAG-Vi 228, 17r; vier oude ghemeten Lants ... ghenaemt de *boedoncken*, **1617**, RAG-Vi 99, 179v; landts noort de poecke ende veulemeersch oost de *boetdonghen*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 23r.
Zie ook *HOGE BOEDONK, 's PAPEN BOEDONK*.

BOEDONKSKEN: noort de sacht oost het *boecdoncxken* ende d'hoeckmeersch suijt d'husten, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 14r.

BOEK: een ghemet xxxvi Roed. Landts gheheeten den *bouck*, **1545**, SAE-1009, 135v.

BOGAARD: zie *GROTE & KLEINE BOGAARD*.

BOGAARDBILK <B2>: eene partije geweest sijnde bogaert nu saeijlandt ghenaemt den *bogaert bilck*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 51r.

BOGAARDEKENS: twee ghemeten zaylant ghenaemt de *bogaerdekens* west den Langhen dam binnen vinderhoute onder de heerlichede van marie keercke, **1570**, SAG-GB, O.

BOMMEL: daerment heet In den *bommele*, **1596/1597**, SAG-330/119, 99v/154r; inden *bommele*, **1599**, SAG-330/122, 89r; meersschen inden *bommele* ... hendende up de calene, **1610**, RAG-Vi 98, 100r; Inden *bommele* ... daerdeure nu ghedolven is de nieuwe vaert van Ghendt naer Brugghe ... noort de hoochcale zuut de nedercale, **1616**, RAG-Vi 99, 136r; in den *bommel*, **1619**, RAG-Vi 99, 203v; ghenaempt den *bommele*, **1620**, RAG-Vi 99, 246r; in den *bommele* zuut de nieuvaert ofte zuut leye, **1622**, RAG-Vi 99, 305r.

BOMMELKEN: een cleyn deelken ghenaemt het *bommelken*, **1623**, RAG-Vi 99, 321v.

BORIS <A4>: In den *booris* ... noort de Calene, **1612**, SAG-330/131-II, 29r; den meersch ghenaemt den *Booris*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 7v.

BOS <B4>: lande suijt het poeckstraetien noort den *bosch*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 23r.

BOSBILK: den *boschbilck*, **1616**, RAG-Vi 99, 146r.

BOSSELKEN <F3>: drie vyfentwintich roeden landts ghenoemt het *bosschelken*, **1617**, RAG-Vi 99, 171v; partyken ghenaemt het *bosselken* suijt sheeren strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 136r.

BOVEN DE HOOGTE: ter plaetsen daer ment heet *boven der hoechten*, **1429**, SAG-301/30, 64r.

BRAAMSTUK: een stic lants gheeten t*braemstic*, **1474**, SAG-330/33, 15v.

BREEMEERS: de *breemeers* in de durme, **1428**, SAG-GB 159, 22v.

BROEK: den tusschensten buelc Inden *brouc*, **1427**, SAG-330/19, 54r.

BROEKELKEN: Int *brouckelkin*, **1429**, SAG-301/30, 64r.

BRUGGE <D1>: een hoecxken meersch gheleghen aende *brugghe* vanden verloren cost suijt den traghele noort de Lieve, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 147r.
Zie ook *VINDERHOUTEBRUGGE, WAGENBRUGGE*.

BRUGSE (HEER)WEG: daer den *brugsschen wech* deurstrect, **1610**, RAG-Vi 98, 82v; den *herwech*, **1610**, RAG-Vi 98, 82v; den *brugschen herwech*, **1611**, RAG-Vi 99, 42v; den *brugsschen wech*, **1614**, RAG-Vi 99, 94v; up de *brugghewech*, **1616**, RAG-Vi 99, 144v.

BRUGSE VAART <A1-G3>: op de noortsijde vande *brughsche(n) vaert*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 147r

BRUGSTRAAT <D1-D2>: bij de brugghe daerment heet de *brugstrate*, **1607**, RAG-Vi 98, 6r; —, **1619**, RAG-Vi 99, 203v; landts wesende ettijnghe ghemeten tot den alfven van het veldestraetien oost de *brughstrate*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 69v; noort het veldestraetien oost de **burchstrate*, id, 70r; landts ghenaemt d'aude hofstede west de *brughstrate*, id, 119r.

BUNDING: drie bunder leen gheheeten den *bunding*, **1527**, SAG-330/49, 171r.

CHRISTOFFELS STEDE: gheheeten *Christoffels stede* achter de kercke van Vinderhaute, **1616**, RAG-Vi 228, 24r.

DAM: noort den *dam* Loopende van Ghendt naer vinderhaute, **1603**, SAG-330/125-II, 73r.
Zie ook *LANGE DAM*.

DAMBILK <F2>: noort den Traghel suijt den *Dambilck*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 131r; landts ghenaemt den *dambilck* suijt sheeren strate noort den Durme, id, 135v.

DAMBRUGSKEN <F4>: vande partije wesende den dam beginnende aen sheeren strate en(de) loopende soo tot aen het *steenen Dambrughxken* Jeghens de prochien van mariakercke en(de) Dronghene, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 137v.

DANYNS BILKSKEN: *danyns bulcxkin* thenden scoeflande, **1427**, SAG-330/19, 54r.

DOELEN: an sheeren dreve daer de *doelen* staen, **1617**, RAG-Vi 99, 170v.

DODE MAN <E2>: In den *dooden man*, **1570**, SAG-330/87, 329r; vier hondert vyftich Roeden meersch gheheeten den *dooden man* noort de calene, **1585**, RAG-Vi 55, 51r; eene partije mersch ... daerment heet ten *dooman*, **1614**, RAG-Vi 99, 90r; up de calene daerment heet den *dooman*, **1616**, RAG-Vi 228, 26r; west den *dooman* noort daude cale, **1623**, RAG-Bo 408, 27v; meersch ghenaemt den *dooden man* west de kerckmeersch suyt de strate noort den traghele, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 128r.

DOORNTJE(S) <B3>: thenden ackere ende an *doernekin*, **1401**, SAG-330/12, 92v; den *doernekin*, **1424**, SAG-330/18, 142v; an t*doorenkin*, **1463**, SAG-330/29, 400v; bij den *doorekine*, **1486**, SAG-330/37, 215r; up den curten bosch ... andt *torrekin* up den Weest achkere, id; den *dooreken*, **1541**, SAG-330/59, 35v; ligghende ant *doorken*, **1545**, SAE-1009, 135v; bij den *dooreken*, **1614**, RAG-Vi 99, 94r; ten *doorekens*, **1616**, RAG-Vi 228, 16r; *dooreken*, **1619**, RAG-Vi 99, 211v.

DOORNWERE <D2>: ghemeten op de oostsijde vande stede een alf roede door de *doorneweire*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 89r.

DOSMEERS: ter stede daer ment heet In *dosm(er)sch*, **1429**, SAG-301/30, 64r.

DOSWEG <B2-C2>: den *dorswech*, **1608**, RAG-Vi 98, 22v; —, **1616**, RAG-Vi 228, 4v; den *doschwech*, **1617**, RAG-Vi 99, 171v; —, **1623**, RAG-Vi 99, 325v; noort mijns heeren driesselken ofte den *doschwegh*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 87v; cauterlant ghenaemt steertaf suijt ende west den meersch ghenaemt den cleenen zacht noort den *doschwegh* naer den meulen, id, 26v; den *doschwegh*, id, 87v, 94r, 116v.

DRAAIBOOM <D3>: een partijken landts ghenaemt den *draeijboom* nu wesende eene behuijsde hofstede west de dreve noort de schauwbroeckstrate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 102v.

DREEFKEN NAAR DE WILDEN <B4>: suijt oost de meerschen ghenaemt de wilden noort het poeckstraetien oost het *dreefken naer de wilden*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 4v.

DREVE: de *dreve* gheheeten, **1534**, SAG-301/88-II, 24v; an *sheeren dreve* daer de doelen staen, **1617**, RAG-Vi 99, 170v; In de *dreve* van (den) heere, **1621**, RAG-Vi 99, 301r.

DRIEBEK: een stick landts gheheeten den *drijbe* (sic), **1612**, SAG-330/131-II, 28v.

DRIES (AAN HET VEER) <A1>: ter stede daer ment heet up den *driesch ant veere*, **1429**, SAG-301/30, 64r; een alf ghemet ligghende jn een bilcxken gheheeten den *driesch* ... zuudt de cauter, **1537**, SAE-1009, 135r; up tcauterken boven *driessche*, **1607**, RAG-Vi 98, 76r; gheleghen beneden het veer ... daerment zecht ten *driessche*, **1611**, RAG-Vi 99, 6v.

DRIES (VAN DE HEER VAN VINDERHOUTE) <D2>: oost den *driesch van(den) heere van vinderhaute* suijt het kerchof en den doschwegh, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 65r; eene behuijsde hofstede west den *driesch* suijt den doschwegh, id, 116v; noort mijns heeren *driesselken* ofte den doschwegh, id, 87v.

DRIES: boven den *driessche*, **1463**, SAG-330/29, 400v; daermen zeecht ten *driessche*, **1534**, SAG-301/88-II, 24v; west den *driesch*, **1616**, RAG-Vi 99, 153v.
Zie ook *SCHAPENDRIES*.

DURMBARM <E2-F2>: Inden **deurbarm*, **1616**, RAG-Vi 99, 145r; ettijnge ghenaemt den *durm baerme* suijt sheeren strate noort den traghele, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 130v; west den *Durmbaerme*, id, 130v.

DURME <F2>: m(er)sche lighende in de *dorme*, **1376**, SAG-330/6, 29v; jeghen de *duerme* up den acker, **1424**, SAG-330/18, 142v; de breemeers in de *durme*, **1428**, SAG-GB 159, 22v; ter stede gheheeten In de *duerme*, **1429**, SAG-301/30, 64r; meersch ... Inde *doerme*, **1455**, SAG-330/27, 8r; meersschen in de *duerme*, **1463**, SAG-330/29, 400v; erven Inden *durme*, **1541**, SAG-330/59, 35v; hondert drie Roeden meersschen Inden *duerme*, **1545**, SAE-1009, 135v; een ghemet meersschen daerment heet Inde *durme*, **1607**, RAG-Vi 98, 8r; Inde *durme* ... noort de calene, **1610**, RAG-Vi 98, 89r; —, **1613**, RAG-Vi 99, 69r; —, **1616**, RAG-Vi 99, 151v; In de Vinderoutsche *durme*, **1623**, RAG-Vi 99, 333r; een maeymeersch ghenaemt den *durme*, **1623**, RAG-Vi 99, 321v; meersch inden *Durme* noort den traghele, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 134r; landts ghenaemt den dambilck suijt sheeren strate noort den *Durme*, id, 135v.

DURMMEERS <F2>: eene partye inden *durmmeersch* suijt den Dambilck noort den traghele, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 134r; eene partije inden *durmmeersch* noort den traghele oost den kersmakere, id, 135r.

EEGDE <A3>: daerment heet In de *heeghde* / In de *heechde*, **1474**, SAG-330/33, 15v; daerment nompt ande *heechde*, **1541**, SAG-330/59, 35v; up den Westackere gheheeten boven der *eechde*, **1557**, RAG-EB, O; Inden Westackere boven de *eechde*, **1616**, RAG-Vi 99, 145v; daerment heet de *heegde*, **1618**, RAG-Vi 99, 199r; boven de

heechde, **1620**, RAG-Vi 99, 261r; landts ghenaemt d*heeghde* west de meersschen noort den Cautere, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 26v.

EEGDEPUT: up den *heechdeput*, **1541**, SAG-330/59, 35v; den *eechdeput* zaylant Inde cautere, **1616**, RAG-Vi 99, 146r.

EEKT: in de d*eect*, **1305**, RAG-EB, O; In de prochye van vinderhaute daer ment heet Inde *heect*, **1456**, SAG-330/27, 307r; noch de d*eect*, **1545**, SAE-1009, 135v.

ELSHAGE: een oudt bundere ende een half lants ... ghenaemt de *helshaghe* ... an tvelde straetken, **1534**, SAG-301/89, 47v; een bunder en half ghenaempt de *helshaghe*, **1611**, RAG-Vi 99, 6v.

ELSHOUTBILKSKENS: beede de mi(n)neste *helshout buelcxkine*, **1427**, SAG-330/19, 54r.

ERENBOUDS DONK: mersch t*eerebouds donc* te vinderhoute inde pouke, **1359**, RAG-EB, O.

EVENBILK: in de *evenbeelke* ende in de weestmeersch, **1463**, SAG-330/29, 400v.

EVERGEMS KALENEKEN <F2-G2>: den noort oost traghel tusschen het *evergems Caleken* ende d'aude Lieve, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 157v.

FORT 1 <D1>: eyndende bij het *fort* aenden bierstal, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 54r.

FORT 2 <G2>: Inde meesschen vanden kersmaker ende Durme tusschen het ghescheedt ende paelen begonnen aen het *fort* nu het galgenhoecxken ende eijndende op de Calene, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 155r.

FRANSOOS BRUUSCH' GEMET: een alf ghemet erven ghenaemt *franssoes bruusch ghemet*, **1486**, SAG-330/37, 210r.

GALGENHOEKSKEN <F3-G3>: eene partije ghenaemt het *galghen hoecxken* suijt sheeren strate noort oost ghemeten tot de limiten vande vaert, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 137v.

GAVERGRACHT <A4-F4>: up de *gavergracht*, **1560**, SAG-330/77, 151r; ande *gavergracht*, **1587**, SAG-GB 6, 27r; meersch suijt de *gavergracht* noort den curtenbosch met de noorteijnde op het poeckstraetien, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 1r; scheedende op de *gavergracht* Jeghens de prochie van Drongene, id, 98r; suijt oost de *gavergracht* suijt west den Dam, id, 141r; tusschen de Speijstrate ende de *gavergracht* ofte ghescheedt van mariakercke, id, 158r; west de papegracht oost den langen dam suijt de *gavergracht* noort sheeren strate, id, 115r; den neder carreelhoven suijt de *gavergracht*, id, 82v; oost de papegracht suijt de *Gavergracht*, id, 114v.

GELEED <D1>: Int *gheleet*, **1621**, RAG-Vi 99, 288r; het *gheleet* van de voorn. zuytleye, **1623**, RAG-Vi 99, 326r; (eene behuijsde hofstede landt ende meersch) oost sheeren strate noort het *gheleet* vande nieuwe vaert, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 71r; noort het *gheleedt* ofte den traghel suijt de Calene, id, 72r; tusschen t*gheleedt* ende zandt beginnende aende Calene jeghens Lovendeghem, id, 155r.

GENT(SE)WEG: an de strate van (den) *ghendschen* wech ... an de Calene, **1587**, SAG-GB 6, 27r; suyt den *gendtwech*, **1615**, RAG-WD 62, 114r.

GOED TE RODONK: t*goet te roedonc* gheleghen in de prochien van vinderhoute ende van dronghene, **1402**, SAG-301/16-II, 52v; die heelt van den *hove ... te Roedonc* Jnde prochie van vinderhoute ende dronghene, **1457**, SAG-301/44-II, 15v; behuust *pachtgoet te Roodonck*, **1567**, SAG-330/84, 263v.

GRIETEMANS BILK <C2-D2>: landts gehenaemt den *griettemans bulck*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 68r; noort den *griettemans bilck*, id, 63r.

GRIJZE BROEK: In de *grijsen brouc*, **1463**, SAG-330/29, 400v; in *grijsen brouc*, **1541**, SAG-330/59, 35v; een alf ghemet Landts Inden *grijsebrouck*, **1545**, SAE-1009, 135v; Int schaubrouck bij den *grijsenbrouck*, **1570**, SAG-330/87, 329r; een half ghemet Lants gheheeten den *grijsebrouck*, **1607**, RAG-Vi 98, 76v.

GROENE (KERK)WEG <D2?>: bij der kerken an den *groenen wech*, **1376**, SAG-330/6, 29v; an den *groenen keercwech*, **1424**, SAG-330/18, 142v; suijt sheeren strate met den *groenen wegh*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 93v; oost den *groenen wegh* noort den doschwegh, id, 94r.

GROTE BILK: daerment nomt den *grooten beelc*, **1529**, SAG-330/50, 65r; beneden den voorn. *grooten beelck*, id; (beneden) den *grooten bilc*, **1547**, SAG-330/64, 181r.

GROTE BOGAARD <B1>: eene partije ghenaemt den *grooten bogaert* west den wal van het casteel, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 51v.

GROTE BROEK: daer ment heet in de *grote brouc*, **1444**, SAG-330/23, 194v; In den *grooten brouc*, **1463**, SAG-330/29, 400v; —, **1541**, SAG-330/59, 36r; Inden *grooten brouck*, **1616**, RAG-Vi 228, 16r.

GROTE KAREELOVEN <C3>: west den *grooten carreelhoven* noort sheeren strate met de dreve tot het ghescheedt van de prochie van Dronghene, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 82v

GROTE WEDE: iiC Roeden ... heet de *groote weede*, **1481**, RAG-Vi 227, 3r.

GROTE ZATEN: te vinderhoute voer t*groete saten*, **1419**, SAG-301/25, 77r.

HAAGSTUK: Int *aechstick*, **1616**, RAG-Vi 228, 16r.

HALVE BILK <F2>: meersschen ghenaemt den *halven bilck* noort de calene, **1585**, RAG-Vi 55, 18r; oost den *halvenbulck* suijt den traghele noort de Calene, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 148r.

HAZELAARKEN: een half ghemet landts ghenaemt het *haselaerken*, **1616**, RAG-Vi 228, 4v.

HEERWEG: zie *BRUGSE (HEER)WEG.*

HEK: daer ment heet up t*ec*, **1424**, SAG-330/18, 51v; ter plaetsen daer ment heet t*ec*, **1444**, SAG-330/23, 194v; In schoubrouc Int *hecken*, **1463**, SAG-330/29, 400v; up t*hec*, id; een half ghemet landts ... ghenaempt an t*hecken*, **1560**, SAG-330/77, 151r; een stick Landts ghenaempt het *heck* ... west de meere strate, **1578**, RAG-K/SMG, O; landts eertijts ghenaemt gheweest het *D*e*ck* noort west sheeren Dreve, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 56r.

HELLE: Inde *helle*, **1616**, RAG-Vi 228, 16r.

HEMELRIJKSKEN: het *hemelrycxken* ... noort het pouckstraetken, **1612**, RAG-Vi 99, 59r.

HERMEERS: Inde *eermersch*, **1541**, SAG-330/59, 36r; boven *hermeersch*, **1614**, RAG-Vi 99, 94v; —, **1619**, RAG-Vi 99, 211v.

HERMERSDONK: beneden *hermersdonc*, **1429**, SAG-301/30, 64r; ter plaetsen daerment nomt *hermansdonc*, **1444**, SAG-330/23, 194v; daer ment heet up de *hiermesdonc*, **1455**, SAG-330/27, 8r; boven *hermesdonck*, **1610**, RAG-Vi 98, 82r; *hermans donck*, **1611**, RAG-Vi 99, 7v.

HOEKMEERS <A3>: eenen maeijmeersch ghenaemt d*hoeckmeersch*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 14v; noort de sacht oost het boecdoncxken ende d'*hoeckmeersch* suijt d'husten, id, 14r.

HOENDERVELD: In den *hoendervelt*, **1463**, SAG-330/29, 400v.

HOFDREVE <B2>: eene dreve ghenaemt d*hofdreve*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 50v.

HOFGOED: seker plecke van lande ende meersche gheleghen In Vinderhoute geheeten t*hof goed*, **1443**, SAG-301/37, 180v.

HOF TER BEKEN: Int t*hof ter beken* binnen der prochie van vinderhaute, **1527**, SAG-330/49, 171r; een behuust pachtgoet gheleghen binnen der voors. prochie van dronghene ende mariekeercke ghenaemt t*goet terbeke* noort den dam Loopende van Ghendt naer vinderhaute, **1603**, SAG-330/125-II, 73r.

HOGE: up t*hooghe*, **1534**, SAG-301/88-II, 24v.

HOGE BILK <D1-E2>: lande ghenaemt den *hooghen bilck* west sheeren strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 120r.

HOGE BOEDONK <B3>: een stick landts gheheeten den *hooghen boudoncq*, **1571**, SAG-330/89, 58v; an tpoucgat ghenaempt den *hooghen boudonc*, **1597**, SAG-330/119, 136r; up den *hooghen boedonck* ... zuut ende west Tpouckestraetken, **1616**, RAG-Vi 228, 16v.

HOGE WEG <A3>: bij den *hooghen wech*, **1571**, SAG-330/89, 58v; den *hooghen wech*, **1610**, RAG-Vi 98, 82v, 100r; —, **1612**, RAG-Vi 99, 59r; —, **1614**, RAG-Vi 99, 94r; —, **1619**, RAG-Vi 99, 211r; noort den *hooghen wegh*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 27r.

HOOGKALENE (HOGE KALENE) <A1-D1>: noort de *hoochcale*, **1616**, RAG-Vi 99, 136r; —, **1622**, RAG-Vi 99, 305r; op de noortsijde van(de) vaert noort de *hooghcalene* suijt den traghel vande vaert, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 75r.

HOOGTE: zie *BOVEN DE HOOGTE*.

HOUTAKKER: daerment zeeght den *haudtackere*, **1529**, SAG-330/50, 64v; daerment heedt den *houdhackere*, **1547**, SAG-330/64, 181r.

HOUWENSTRAAT: daer ment nomt de *hauenstrate*, **1429**, SAG-301/30, 64r.

HOVAERT: in den *hoevaert*, **1376**, SAG-330/6, 29v; vier hondert roeden zaeylandt ghenaemt den *hoovaert* noort daer anne ghelant ende streckende tpouckstraetken, **1612**, RAG-Vi 99, 52r.

HUIS VAN PLAISANCE <D3>: eene partije wesende leen met een *huijs van plaisance* daeroppe staende met de wallen rondtsom, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 100v.

HUL: bachten Jan ligeers daer ment heet up den *hul*, **1429**, SAG-301/30, 64r.

HULLEBILKSKENS: iiC Roeden ghenaempt t*hullebulskins*, **1550**, SAE-1009, 266r.

HURST(EN) <A4>: in een gheweste ghenaemt den *hurst*, **1616**, RAG-Vi 228, 16r; suijt oost de partye ghenaemt d*husten*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 12r; west de poeckmeersch ende de Calene suyt d*husten*, id, 13v.

KALENE: der *calene* commende van vinderhaute, **1439**, SAG-301/35, 194v; van eener *caelne* comende uut den oestgavere bi vinderhaute, id, 135r; de *cale*, **1494**, SAG-330/40, 55r; de *calene*, **1529**, SAG-330/50, 65r; —, **1547**, SAG-330/64, 181r; de *caelene*, **1557**, RAG-EB, O; de *calene*, **1585**, RAG-Vi 55, 18r, 23v, 51r; —, **1587**, SAG-GB 6, 27r; bij de brugghe west de *calene*, **1607**, RAG-Vi 98, 6r; de *calene*, id, 7v, 8r ev; —, **1608**, RAG-Vi 98, 20v; Inde durme ... noort de *calene*, **1610**, RAG-Vi 98, 89r; de *calene*, id, 100r, 103r; —, **1611**, RAG-Vi 99, 31r; —, **1612**, SAG-330/131-II, 29r; —, **1616**, RAG-

Vi 228, 16v, 22r, 26r; —, **1616**, RAG-Vi 99, 146r; —, **1617**, RAG-Vi 99, 169v; —, **1618**, RAG-Vi 99, 186r, 199r; —, **1618**, SAG-330/134, 83v, 84r; —, **1619**, RAG-RvVl 988, 353r; —, **1620**, RAG-Vi 99, 254v; west de poeckmeersch ende de *Calene* suyt dhusten, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 13v; noort de *Calene* suijt de vaert, id, 147v.
Zie ook *HOOGKALENE, NEDERKALENE, OUDE KALENE.*

KALENEKEN: het *Caleneken*, **1616**, RAG-Vi 99, 145r/v.
Zie ook *EVERGEMS KALENEKEN.*

KAPELLEKEN <B2>: daerment noemt ten berghe ant *Cappelleken*, **1614**, RAG-Vi 99, 101r; —, **1617**, RAG-Vi 99, 180r; met den hoeck aen(den) lande daer het *cappelleken* placht te staene, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 49v.

KAREEL: zie *NEDERKAREEL, OPPERKAREEL.*

KAREELOVEN <C2>: lande ghenaemt den *carreelhoven* oost sheeren strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 82r.
Zie ook *GROTE & NEDERE KAREELOVEN.*

CARPENTIER: neffens den *Carpentier*, **1427**, SAG-330/19, 54r.

KASTEELDREVE <C2>: de dreve ghenaemt de *casteeldreve* loopende van het casteel naer de kercke, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 58v; het planterijken noort oost ende west sijne *casteeldreve*, id, 57r; den becq suijt de *casteeldreve*, id, 63v.

CAUSIJEBILKSKEN: een ghemet Lants ... gheheeten het *causijebulcxken*, **1584**, RAG-Vi 55, 5v.

KEERSMAKER <F2>: ter plaetsen gheheeten an den *keersmakere*, **1429**, SAG-301/30, 64r; daerment heet de *keesmakere* ande Lieve, **1612**, RAG-Vi 99, 87r; den meersch diemen heet den *keersmakere*, **1621**, RAG-Vi 99, 288r; eene partije meersch ghen(aem)t den *keirsmaker*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 135r; de partije ghenaemt de *keersmaeckere*, id, 134v; eene partije inden durmmeersch noort den traghele oost den *kersmakere*, id, 135r; eene partije meersch ghen(aem)t den *keirsmaker*, id, 135r.
Zie ook *KLEIN KEERSMAKERKEN.*

KERKHOF <D2>: het *kerckhof* deser prochie van vinderhaute, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 64v; oost het *kerckhof* suijt de casteeldreve, id, 64v.

KERKMEERS <E2>: meersch ghenaemt den dooden man west de *kerckmeersch* suyt de strate noort den traghele, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 128r.

KERKSTRAAT <D2>: dreve beginnende aen sheeren strate ghenaemt de schauwbroeckstrate ende eijndende op de *kerckstrate*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 86v.

KERKWEG: zie *GROENE (KERK)WEG.*

KETE: 1/2 gh. landts ghenaempt de *keete*, **1622**, SAG-330/136-II, 42r.

KLEINE BOGAARD <B1>: eene partije ghenaemt den *cleenen bogaert*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 51r.

KLEIN KEERSMAKERKEN <F2>: landts ghenaemt het *cleen keirsmakerken* noort oost ghemeten tot de paelen vande vaert, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 135v.

KLEIN(E) ZACHT(EKEN) <A3>: In *cleen zachtekin* maymeersch, **1616**, RAG-Vi 99, 146r; een meersschelken ghenaemt de *cleene Sacht* suijt aen het meerschdreefken, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 14v; den *cleenen zacht*, id, 26v, 94r.

KLOOSTERGOED <E2>: een stick lants ... voor de swane ghenaemt t'*clooster goed*, **1618**, RAG-Vi 99, 186r.

KLO(F)SBROEK: In *clofsbrouc*, **1427**, SAG-330/19, 54r; een bunder op schaubrouck of *closbrouck*, **1611**, RAG-Vi 99, 6v.

COEKELIJNS MEERS: in vinderhoute pratum vulgariter dictum *cokelins mersch*, **1291**, RAG-EB, O; in Vinderhoute eene meersch die men heet *Coekelijns meersch*, **1291**, Cart.Beth nr.60, p.44; de *mersch* die gaf der *gillis cockeliin* den heleghen gheest, **1291** kop.**1423**, SAG-GB, Cart.H.Geest; een bunder merchs ende eet *coukelins meerschs*, **1428**, SAG-GB 159, 38r; in *koukelins meersch*, **1513**, RAG-BZ 382.

KOEMEERS: mersch liggende in *coemersch* neffens ser willems sbrunen mersch, **1333**, RAG-EB, O.

KORTENBOS <B3>: an de Wilde boven den *curten bossche*, **1376**, SAG-330/6, 29v; daer ment heet up den corten boosch, **1455**, SAG-330/27, 8r; up den *curten bosch*, **1486**, SAG-330/37, 215r; goed gheleghen te Vinderhaute ghenaemt den *curten bosch*, **1515**, SAG-301/74, 33v; ten *corten bossche*, **1580**, SAG-330/98, 77r; te *curtenbosch*, **1585**, RAG-Vi 55, 23v; te *curtenbossche*, **1609**, RAG-Vi 98, 60v; daerment heet ten *cortenbossche*, **1610**, RAG-Vi 98, 97v; den **cortanbosch*, **1612**, SAG-330/131-II, 29r; up den *corten bosch*, **1614**, RAG-Vi 99, 94v; ten *curten bossche*, **1616**, RAG-Vi 228, 16r; daerment heet te *cortenbossche*, **1617**, RAG-Vi 99, 165r, 199r; —, **1619**, RAG-Vi 99, 219v; landts ghenaempt den *Curtenbosch*, **1619**, RAG-RvVl 987, 353r; te *cortenbossche*, **1623**, RAG-Vi 99, 320r; meersch suijt de gavergracht noort den *curtenbosch* met de noorteijnde op het poeckstraetien, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 1r.

KORT HALF GEMET: up den westackere ghenaemt *corte half ghemet*, **1614**, RAG-Vi 99, 95r; het *curte half ghemet*, **1616**, RAG-Vi 228, 16r; *corte half ghemet*, **1619**, RAG-Vi 99, 212r.

KORTE VIJFENZEVENTIG ROEDEN: de *curte lxxv R(oeden)* landts, **1545**, SAE-1009, 135v.

KORTE VORE <B2>: een half ghemete ghenaempt de *curte veure* ... noort den herwech, **1610**, RAG-Vi 98, 82v; een partijken ghenaemt den *cortevoren* noort den doschwegh, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 34v.

COSE: Inde *cose*, **1545**, SAE-1009, 135v.

KOUTER <A2 & E2>: te Vinderhoute up de *coutere*, **1430**, SAG-330/20, 12v; den *cauter*, **1534**, SAE-1009, 74r; de *cauter*, **1537**, SAE-1009, 135r; op den *cautere*, **1541**, SAG-330/59, 35v; —, **1585**, RAG-Vi 55, 23v; —, **1608**, RAG-Vi 98, 22v; *cautere*, **1616**, RAG-Vi 228, 4v; —, **1616**, RAG-Vi 99, 145v, 146r; —, **1620**, RAG-Vi 99, 227v; meersch wesende den oostcant van het bedelf noort de Calene zuijt den *Cautere*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 18r.

KOUTERKEN <E2>: opt *cauterken*, **1584**, RAG-Vi 55, 6r; —, **1587**, SAG-GB 6, 27r; upt *cauterken* boven driessche, **1607**, RAG-Vi 98, 76r; —, **1611**, RAG-Vi 99, 53v; landts ghenaemt het *cauterken* oost ende noort sheeren strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 97v.

KRONE: jeghens over de herbeerghe vander *croone* te Vinderhoute, **1580**, SAG-330/98, 77r; jeghen over de *croone*, id, 78r.

KRUISSTRAAT: an de *cruusstrate*, **1612**, SAG-330/131-II, 29r.

KWADE BILK: daerment heet In de *quade buelke*, **1424**, SAG-330/18, 142v.

KWADEBILKENBOS: een bilcxken ghenaemt de *quade bilcken bosch*, **1612**, SAG-330/131-II, 29r.

KWADE MEERS: in de *quamersch*, **1373**, SAG-330/5, 218r, 266r; in *quaet mersch*, **1375**, SAG-330/6, 9v; —, **1378**, SAG-330/6, 178r.

KWADE PLAS <B2>: hondert roeden zaeylants gheheeten den *quaden plas* noort tpoeckstraetken, **1613**, RAG-Vi 99, 74v; lande noort het poeckestraetien daermen het naemt den *quaden plas*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 79r.

LAMMENS STUK <B3>: van eenen alven ghemete scoflants dat men heet *la(m)mins stic* hoofdende up de Weedaeghe, **1455**, SAG-330/27, 8r; en half ghemet gheheeten t*Lammeren stick* ... noort den hooghen wech, **1610**, RAG-Vi 98, 82v, 100r; —, **1614**, RAG-Vi 99, 94r; —, **1619**, RAG-Vi 99, 211v.

LANGE BILK: thenden den *Langhen bulc*, **1560**, SAG-330/77, 151r.

LANG BILKSKEN: t*langhe bulcxken* streckende metten zuuthende an sheeren dreve daer de doelen staen, **1617**, RAG-Vi 99, 170v.

LANG BROEKSTUK: up *lanx brouc stijc*, **1486**, SAG-330/37, 215r.

LANGE DAM <F4>: te meeren voer den *langhen dam* daer men te vinderaute gaet, **1308**, RAG-K/SMG 381, 3r; thenden den *langhen damme*, **1427**, SAG-330/19, 54r; Inde prochie van vinderhaute bij den *langhen damme*, **1504**, SAG-330/42, 410v; den *Langhen dam*, **1570**, SAG-GB, O; den *langhen dam*, **1580**, SAG-330/98, 77r; an thende vanden *langhen dam*, **1585**, RAG-Vi 55, 6r; den *Langhendam* naer Vinderhaute, **1603**, SAG-330/125-II, 73r; den *langhen dam* streckende naer Vinderhaute, **1604**, SAG-330/126-II, 23v; den *langhen dam*, **1607**, RAG-Vi 98, 8r; —, **1609**, SAG-330/130, 2r, 21v; —, **1610**, RAG-Vi 98, 87v; —, **1612**, SAG-330/131, 93v; anden *langhen dam* streckende metten oosthende an sheeren strate ghenaemt de speystrate, **1621**, RAG-Vi 99, 294r; thenden den *langhen dam*, **1622**, SAG-330/136-II, 27v; anden *langhen dam*, **1624**, SAG-330/136-III, 65r; eyndende op den *langhen Dam*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 77r; drij partijen west de papegracht oost den *langen dam* suijt de gavergracht noort sheeren strate, id, 115r; lancx den *dam* tot op het ghescheedt van(de) prochien van vinderhaute en mariakercke, id, 116r; vande partije wesende den dam beginnende aen sheeren strate ende loopende soo tot aen het steenen Dambrughxken Jeghens de prochien van mariakercke ende Dronghene, id, 137v.

LANG HALF GEMET: een half ghemet gheleghen boven den Veere gheheeten t*langhe half ghemet* daermen zeecht ten driessche, **1534**, SAG-301/88-II, 24v; gheleghen beneden het veer ghenaempt t*Langhe half ghemet* daermen zecht ten driessche, **1611**, RAG-Vi 99, 6v.

LANGE MEERS: den *Langhen meersch* achter tblau huus, **1612**, SAG-330/131-II, 29r.

LEENTJE <D3>: lande ghenaemt het *leentien* suijt sheeren strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 88v.

LEIE: zie *ZUIDLEIE*.

LETTEL MEERSELKEN: een half bunre mersch dat men heet *lettel merschelkin* ligghende inde prochie van vinderhoute up theerscap van lavael, **1333**, SAG-SJG O.16; bachten spapen t(er) stede daer ment heet In *lettel merschelkijn*, **1429**, SAG-301/30, 64r.

LIEBAERTS STUK <C2>: eene partije ghenaemt *Liebaerts stuck*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 57r.

LIEVE <E1>: up de *lieve*, **1373**, SAG-330/5, 218r; —, **1378**, SAG-330/6, 178r; —, **1490**, SAG-330/38, 318r; ande *Lieve*, **1612**, RAG-Vi 99, 87r; an de *Lieve* in den verloren cost, **1618**, SAG-330/134, 72r; een hoecxken meersch gheleghen aende brugghe vanden verloren cost suijt den traghele noort de *Lieve*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 147r.

LINDE <C2>: lande suijt den doschwegh oost de *linde* noort de dreve, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 58v.

LOETE: lants ... lighende *ter loeten*, **1376**, SAG-330/6, 29v; ter stede daer ment heet up de *loete*, **1429**, SAG-301/30, 64r.

LOSSTRAATJE: bachten t*losstraetkin*, **1463**, SAG-330/29, 400v.

LUIZENBILK: meersch ghenaempt den *Luesen bulc* in Vinderhaute, **1559**, SAG-330/77, 126v; den *Luese bulc*, id.

MARGRIETE JANS BILKSKEN: een half ghemet lants gheheeten *Margriete Jans bilcxken*, **1607**, RAG-Vi 98, 76r; —, **1617**, RAG-Vi 99, 170v.

MEERSBILK <B1>: een stick lants ghenaempt den *meesbulck* zuut zyne dreve west den veerdam, **1618**, RAG-Vi 99, 199r; partije ghenaemt den *meerschbulck* noort der meersschen, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 49r; suijt den *meerschbulck*, id, 22r.

MEERSDREEFKEN <A3-B2>: een meersschelken ghenaemt de cleene Sacht suijt aen het *meerschdreefken*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 14v.

MEERSKANT: den Langhen dam aan de *meerschcant*, **1609**, SAG-330/130, 22.

MERE <B2>: upde *meere* ... n. de calene, **1617**, RAG-Vi 99, 169v.

MERESTRAAT: west de *meere* strate, **1578**, RAG-K/SMG, O.

MOLENWAL: tstic an den *muelenwal*, **1427**, SAG-330/19, 54r.

MOORTELSTUK: up d*moerter stic*, **1401**, SAG-330/12, 92v.

NEDERKALENE: de *nedercalene*, **1616**, RAG-Vi 99, 146r; de *nedercale*, id, 136r; Inden hauwen wal zuut de *nedercale*, id, 151v; de *neercale*, **1619**, RAG-Vi 99, 203v; de neder Cale, **1625**, SAG-330/138, 23r; eijndende op de *neder Calene* die door de vaert loopt, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 156v.

NEDERKAREEL: noort vanden voorn. huuse van Plaisance den opper ende *neder coreel*, **1616**, RAG-Vi 99, 145r.

NEDERE KAREELOVEN <C3>: meersch en(de) ettijnge ghenaemt den *neder carreelhoven* suijt de gavergracht, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 82v.

NEDERPUT <B3>: landts ende meersch ghenaemt de *nederput*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 31r.

NEERBEKE <C2>: eene hofstede alsnu gheruineert suijt sheeren strate west de *neerebeke*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 63v.

NEERSTRAAT <D2-E2>: noort de *neerstrate*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 92v.

NIEUWE DREVE <B2>: cauterlandt west de *nieuwe dreve*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 49v.

NIEUWE VAART <A1-G3>: Inden bommele ... daerdeure nu ghedolven es de *nieuwe vaert* van Ghendt naer Brugghe, **1616**, RAG-Vi 99, 136r; de nieuvaert, **1619**, RAG-Vi 99, 203v; de *nieuvaert* ofte zuutleye, **1620**, RAG-Vi 99, 246r; de *nieuvaert* ofte zuut leye, **1622**, RAG-Vi 99, 305r; bij de *nieuwe vaert*, **1623**, RAG-Vi 99, 321r; meersch noort de *nieuwe vaert*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 21v; op de paelen vande *nieuwe vaert* tot op de strate loopende naer den bierstal, id, 116r.
Zie ook *ZUIDLEIE*.

NOBELKEN: een stick lants ghenaempt het *nobelken* ... zuut tpouckstraetken, **1618**, RAG-Vi 99, 199r.

OOSTERDONK: bachten *oesterdonc*, **1427**, SAG-330/19, 54r; In d*oest(er) donc*, **1429**, SAG-301/30, 64r.

OOSTGAVER: van eener caelne comende uut den *oest gae(vere)* bi vinderhaute streckende te landeghem waert, **1439**, SAG-301/35, 135r; In den *oostgavere*, **1612**, SAG-330/131-II, 29r.

OPPENBILK(SKEN): den *oppen buelc*, **1490**, SAG-330/38, 318r; een stic lands gheheeten den *oppenbuelc*, **1497**, SAG-330/41, 25r; up het *oppenbilcxken*, **1611**, RAG-Vi 99, 33r.

OPPERKAREEL: noort vanden voorn. huuse van Plaisance den *opper* ende neder *coreel*, **1616**, RAG-Vi 99, 125r.

OUDE GENTWEG: cauters loopende over den *ouden Ghendtwegh*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 48r.

OUDE HOFSTEDE <D1>: landts ghenaemt d'*aude hofstede* west de brughstrate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 119r.

OUDE KALENE: d*aude cale*, **1623**, RAG-Bo 408, 27v; ghemeten tot op de schootijnghe van de *oude Calene*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 59r.

OUDE LIEVE <G2-G3>: een partije noort de Calene suijt D'*aude Lieve*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 150r; den noort oost traghel tusschen het evergems Caleken ende d'*aude Lieve*, id, 157v.

OUDE STEDE <D3>: landts ghenaemt d'*aude stede* suijt sheeren strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 91v.

OUDE WAL: daerment heedt den *hauden wal*, **1529**, SAG-330/50, 64v; den *houden wal*, **1547**, SAG-330/64, 112v, 181r; inden *ouden wal*, **1551**, SAG-330/69, 85r; Inden

hauden wal, id, 85r; maymeersch gheleghen anden *hauden wal*, **1563**, SAG-330/80, 170v; een meersch Inden *hauwen wal*, **1593**, SAG-330/116, 18v; Inden hauden wal te vinderhaute, id, 19v; in den auden wal, id, 19v, 20r; anden *oudden wal*, **1597**, SAG-330/119, 154r; naer den *auwen wal*, **1600**, SAG-330/124-II, 35v; in *hauden walle*, **1600**, RAG-AF 4796, 61r; Loo ... beghinnende van (der) *hauwen wal*, **1603**, RAG-K/Lo 6, 33r; den *hauwen wal*, **1603**, RAG-Lo 242, 29r; den ouden wal, **1609**, RAG-Vi 98, 46v; —, **1610**, RAG-Vi 98, 85v; —, **1614**, RAG-Vi 99, 104r; Inden *hauwen wal*, **1616**, RAG-Vi 99, 151v; een partije bosch inden *ouden wal*, **1619**, SAG-330/135, 32r; —, **1620**, SAG-330/135, 32r, 77v; —, **1625**, SAG-330/138, 23r.

OUDE WAL: inde *auden wal* beginnende aen het fort bijden bierstal, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 156r.

PANNE <A2>: een partijken ghenaemt de *panne*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 43r.

PANNEKEN <A2>: landts ghenaemt het *panneken* zuijt den Cautere oost de veermeirsch, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 19r.

´s PAPEN BILK: bilck gheheeten *spapen bilck* In scaubrouck strate, **1557**, RAG-EB, O.

´s PAPEN BOEDONK: ter plaetse gheheeten *spapen boedonc*, **1429**, SAG-301/30, 64r; Inde pouckemerssche jeghen *spapen boedonc*, **1463**, SAG-330/29, 400v.

's PAPEN BROEK: iii bunderen gronts onder winnende lant ende brouc ghenaempt *spapenbrouc*, **1534**, SAG-301/88, 188v.

´s PAPEN GRACHT <E3>: an *spapegracht* opt cauterken, **1584**, RAG-Vi 55, 6r; een stick Landts ghenaemt de *papegracht*, **1611**, RAG-Vi 99, 33r; den *papengracht*, **1620**, RAG-Vi 99, 261r; noort sheeren strate oost de partije ghenaemt de *papegracht*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 114r; eene partije oost de *papegracht* suijt de Gavergracht nort de strate, id, 114v; west de *papegracht*, id, 115r.

PASBILK(SKEN) <F3>: drie ghemeten en half Lants ghenaempt den *pasbilck*, **1571/1572**, SAG-28/73/311, 1r; den *pasbilck*, **1580**, SAG-330/98, 77r; t*pas bilcxken*, **1612**, SAG-330/131-II, 29r; ettijnge met twee grachten west den Dam oost den *pasbilck*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 138r.

PELLERIJN <E2>: vijfde beloop beginnende aende herberghe de swaene by den *pellerijnck*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 116r.

PLANTERIJKEN <C2>: landts ghenaemt het *planterijken* noort oost ende west sijne casteeldreve, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 57r.

PLANTSTUK: Int *plantstick*, **1616**, RAG-Vi 228, 16r.

PLATTE BILK: In den *platten bulc* up de gavergracht, **1560**, SAG-330/77, 151r.

PLEINTJE: ghenaempt t*pleyntken*, **1608**, RAG-Vi 98, 21v; —, **1617**, RAG-Vi 99, 179r.

POEKE <A1-A4>: in scoubrouc gheleghen in de prochie van Vinderhoute twee ghemete merssche in de *pouke*, **1334**, SAG-SJG, O.18; te vinderhoute in de *pouke*, **1359**, RAG-EB, O; de *pouke*, **1373**, SAG-330/5, 218r, 266r; —, **1375**, SAG-330/6, 9v; —, **1376/1378**, SAG-330/6, 29v/178r; meersschen In den *poucke*, **1463**, SAG-330/29, 400v; in de *pouke*, **1490**, SAG-330/38, 318r; daer men naer de *poucke* gaet, **1541**, SAG-330/59, 35v; mersch Inde *poucque*, id, 36r; C Roeden meersschen Inden *poucke*, **1545**, SAE-1009, 135v; eene meerschs daerment heet Inde *poucke*, **1571**, SAG-330/89, 58v; daerment heedt Inden *Pouck*, **1587**, SAG-GB 6, 26v; meerssche Inde *poucke* noort de calene, **1607**, RAG-Vi 98, 8r, 12v; *poucke*, **1608**, RAG-Vi 98, 20v; —, **1611**, RAG-Vi 99, 31r; —, **1616**, RAG-Vi 228, 22r; —, **1616**, RAG-Vi 99, 146r; —, **1618**, RAG-Vi 99, 186r; saeylandt suijt het poeckstraetien west ende noort de *Poecke*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 22v.
Zie ook *VINDERHOUTSE POEKE*.

POEKGAT: an t*poucgat*, **1597**, SAG-330/119, 136r.

POEKMEERS <A4>: In de *pouckemerssche* jeghen spapen boedonc, **1463**, SAG-330/29, 400v; jn *poucke meersch*, **1510**, RAG-BZ 1, 54v; Inde *pouckemeersch*, **1580**, SAG-330/98, 77r; In den *pouc meersch*, **1612**, SAG-330/131-II, 29r; de *pouckmeersch*, **1616**, RAG-Vi 228, 16v; —, **1618**, RAG-Vi 99, 199r; meersch in den *poucmeersch*, **1618**, SAG-330/134, 84r; meersch suyt het poeckestraetien west de *poeckmeersch*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 7v.

POEKSTRAATJE <B2-B4>: t*poucstraetkin*, **1534**, SAG-301/88, 188v; het *pouckstraetken*, **1607**, RAG-Vi 98, 12v, 75r; —, **1608**, RAG-Vi 98, 29v; t*poeckstraecken*, **1609**, RAG-Vi 98, 39v; het *poeckstraetken*, **1610**, RAG-Vi 98, 100r; t*pouc straetken*, **1612**, SAG-330/131-II, 29r; t*pouckstraetken*, **1612**, RAG-Vi 99, 52r, 59r; t*poeckstraetken*, **1613**, RAG-Vi 99, 74v; het *poucquestraetken*, **1616**, RAG-Vi 99, 145v; t*poucke straetken*, **1616**, RAG-Vi 228, 16v; t*pouckstraetken*, **1618**, RAG-Vi 99, 199r; t*poucstraetken*, **1618**, SAG-330/134, 84r; meersch suijt de gavergracht noort den curtenbosch met de noorteijnde op het *poeckstraetien*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 1r.

POLLEYNS MEERS: *Polleyns mersch*, **1420**, Cart.Beth. nr.201, p.140.

POTENCE: ter stede daerment heet jnde *potenck*, **1427**, SAG-330/19, 54r.

PRIESTERAGE <E2>: bachten der *priesteragen*, **1359**, RAG-EB, O; achter de *p(ries)treaige*, **1547**, SAG-330/64, 181r; achter de *priesteragie*, **1529**, SAG-330/50, 65r; de *priesteraige*, **1587**, SAG-GB 6, 26v; de bile z. de *priestraige*, **1608**, RAG-Vi 98, 22v; —, **1617**, RAG-Vi 99, 179r; de *priesteraige*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 123v; De *priesteraige* met het pastoreel huijs suijt sheeren straete, id, 124v.

PRIJSBILK: ghenaempt den *prijs bilck* naest de Calene, **1618**, SAG-330/134, 83v.

RABAUTS GEMET: up den Westackere ghenaempt *rabauts ghemet*, **1607**, RAG-Vi 98, 76v; —, **1613**, RAG-Vi 99, 67r.

RABOT <E1>: t*rabot* te Vinderhoute, **1433**, SAG-301/32, 118r; achter wijlent den bierstal an t*Rabbot*, **1531**, SAG-330/50, 339r.

RAPENBILK <E3>: lande gehenaemt den *rapenbulck* zuijt sheeren strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 97r.

REINAERT: ii ghemete ... in den *reynaert*, **1376**, SAG-330/6, 29v; gheheeten den *Reynaert*, **1537**, SAE-1009, 135r; ghenaemt *reynaert*, **1616**, RAG-Vi 228, 22r.

ROT: een ghemet meersch ghenaempt t*rot* west den Langhen dam, **1570**, SAG-GB, O.

ROZE: inde prochie van Vinderhaute een herberghe gheheeten de *Roose*, **1485**, SAG-330/37, 204r; een ghemet voor de *Roose*, **1541**, SAG-330/59, 35v; bachten de *Roose* te Vinderhoute, **1572**, SAG-28/73/311, 14v; zeker onbehuusde stede ghenaemt de *rooze* wilent een herbeerghe gheweest, **1585**, RAG-Vi 55, 23v; een behuusde hofstede ghenaempt van oudts de *Roose* ... binnen der prochie van Vinderhaute, **1602**, SAG-333/2, 27v; eene onbehuusde hofstede eertijts ghenaemt de *Roose*, **1610**, RAG-Vi 98, 84v, 100v; —, **1613**, RAG-Vi 99, 67r; eene vaghe ende onbehuysde hofstede ghenaemt de *rooze*, **1611**, RAG-Vi 99, 76v; hofstede ... ghenaempt de *roos* suyt den gendtwech, **1615**, RAG-WD 62, 114r; zijn hofstede ghenaemt de *roose*, **1617**, RAG-Vi 99, 171v; de hofstede van outs ghenaemt de *Roose*, **1622**, RAG-Vi 99, 306r; een huus ende herberghe ghenaempt de *Roose*, **1625**, SAG-330/138, 40r.

ROZENHOED <D2>: vijf hondert roeden zaeylandt ghenaempt den *roosen houdt*, **1607**, RAG-Vi 98, 76r, 81r; leen ... ghenaempt den *roosenen hoet*, **1615**, RAG-WD 62, 114r; twee ghemeten ghenaemt den *roosen hoet* ... staende tzelve mijn leen ter bester vrome ende teenen *roosen hoede* telcken St Jansmesse als den heere van Vinderhoute binnen Vlaen(deren) es, **1616**, RAG-Vi 228, 12r; landts ghenaemt den *roosen hoedt*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 118r.

SCHAPENDRIES: een stick Landts ghenaempt den *Schaependriesch*, **1622**, SAG-330/136-II, 42r.

SCHAVE: 400 r. meersch ghenaemt de *schaeve*, **1585**, RAG-Vi 55, 50v; meersch ghenaempt de *schave* thenden den langhen dam, **1622**, SAG-330/136-II, 27v.

SCHOOFLAND: t*scoeflant* groet iiC Roeden, **1427**, SAG-330/19, 54r; thenden *scoeflande*, id; van eenen alven ghemete *scoflants* dat men heet la(m)mins stic hoofdende up de Weedaeghe, **1455**, SAG-330/27, 8r.

SCHOUWBROEK <D3-E3>: *scoubrouc*, **1334**, SAG-SJG O.18; —, **1360**, SAG-330/2, 311v; —, **1373**, SAG-330/5, 218r; *scoubrouch*, id, 266r; —, **1375**, SAG-330/6, 9v; *scoubrouc*, **1378**, SAG-330/6, 178r; *scoubrouch*, **1429**, SAG-301/30, 64r;

schoubrouc, **1463**, SAG-330/29, 400v; eenen bundere brouclants ... daerment eedt in *schaubrouc*, **1501**, SAG-330/42, 115v; In *schaubrouc*, **1541**, SAG-330/59, 35v; Int gheweste ghenaempt t*schoubrouck*, **1570**, SAG-330/87, 328v; *schaubrouck*, id, 329r; —, **1584**, RAG-Vi 55, 5v; —, **1587**, SAG-GB 6, 27r; —, **1601**, RAG-Vi 98, 74v; —, **1607**, RAG-Vi 98, 74v; —, **1608**, RAG-Vi 98, 26r; —, **1609**, RAG-Vi 98, 43r; —, **1611**, RAG-Vi 99, 6v; —, **1613**, RAG-Vi 99, 67r; —, **1616**, RAG-Vi 228, 7r; —, **1620**, RAG-Vi 99, 227v; —, **1622**, RAG-Vi 99, 306r; vierde beloop ghenaemt de *schauwbroecken*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 98r.

SCHOUWBROEKSTRAAT <C3-E3>: *scoubrouc strate / scautbrouc strate*, **1486**, SAG-330/37, 215r; de *schaubrouc strate*, **1541**, SAG-330/59, 35v; *scaubrouck straete*, **1557**, RAG-EB, O; sheeren strate ghezeyt *schaubrouck strate*, **1608**, RAG-Vi 98, 20v; —, **1612**, RAG-Vi 99, 34v; de *schaubroucstrate*, **1616**, RAG-Vi 228, 4v, 9r; *schaubrouck strate*, **1620**, RAG-Vi 99, 227v; eene dreve beginnende aen sheeren strate ghenaemt de *schauwbroeckstrate* ende eijndende op de kerckstrate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 86v; de *schauwbroeckstrate*, id, 84v, 102v.

SLUIZEKEN: bij het *Sluseken* zuut ende noort de calene, **1607**, RAG-Vi 98, 8r.

SPANJE: daerment heet jn *spaeinhen*, **1424**, SAG-330/18, 142v; de *spaerge* ghenaempt, **1541**, SAG-330/59, 35v.

SPEIE <G3>: een oudt ghemet mersch ghenaempt de *speye* bij der galghe van Vinderhaute, **1549**, SAG-330/67, 103r.

SPEISTRAAT <F3-G3>: de *speystrate*, **1610**, RAG-Vi 98, 87v; —, **1621**, RAG-Vi 99, 294r; —, **1622**, SAG-330/136-II, 27v; west den dam noort sheeren strate ghen(aem)t de *Speijstrate*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 138r; tusschen de *Speijstrate* ende de gavergracht ofte gescheedt van mariakercke, id, 158r.

STAART: ten *sterte*, **1616**, RAG-Vi 228, 15v.

STAARTAF <A3>: cauterlant ghenaemt *steertaf* suijt ende west den meersch ghenaemt den cleenen zacht noort den doschwegh naer den meulen, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 26v.

STENEN BRUGSKEN: den traghel beginnende aen het *steenen brughxken* Jeghens over de Lieve ende loopende soo tot aende Calene, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 155r.

STIJLBILK: een sticxken ghenaempt den *stijlbilc*, **1541**, SAG-330/59, 35v; een stick ghenaemt den *stilbilck* van noorden de nedercalene, **1616**, RAG-Vi 99, 146r.

STRIEPE: de *stripe*, **1373**, SAG-330/5, 218r; —, **1375**, SAG-330/6, 9v; de *strijppe*, **1429**, SAG-301/30, 64r.

STRINGEN: twee partseelkins ... ghenaempt de *strynghen*, **1542**, SAG-330/60, 22v.

TOLLEBILK <D2>: partije ghen. den *tollebilck*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 117v.

TOLLEBOOM <E2>: daerment heedt ten *toolenboome*, **1456**, SAG-330/27, 281v; vyf hondert Roeden zaeylants ghenaemt den *tollenboom* w. de strate, **1585**, RAG-Vi 55, 50v; een behuyst hofstedeken ghenaemt den **Tilleboom* oost sheeren strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 67r.

TONGSKEN: 1/2 gh. datmen heet up *tonghekin*, **1401**, SAG-330/12, 92v.

TRAGEL <C1>: meersch noort den *traghele*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 52r; noort den *traghel* vande nieuwe vaert, id, 121r; noort den *traghele*, id, 128r.

TUSSENSTE BILK: den *tusschensten buelc* Inden brouc, **1427**, SAG-330/19, 54r.

TWEE GEMETEN: eenen bulc Rondomme begracht gheheeten de *twee ghemeten*, **1534**, SAG-301/88-II, 24v.

VAART <A1-G3>: meersch noort de *vaert*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 22r; suijt den traghel vande *vaert*, id, 75r; tot de paelen vande *vaert*, id, 135v; tot de limiten vande *vaert*, id, 137v; partije ghenaemt den beck noort de Calene suijt de *vaert*, id, 147v; opde suijtsijde vande *vaert* aen bierstal, id, 156r
Zie ook *BRUGSE VAART & NIEUWE VAART*.

VEER <A1>: up den driesch ant *veere*, **1429**, SAG-301/30, 64r; boven/bij den *veere*, id; t*feere* te Vinderhoute, **1433**, SAG-301/32, 73r; boven den *veere*, **1455**, SAG-330/27, 8r; hettinghe an t*veer*, **1534**, SAG-301/88-II, 24v; boven den *Veere*, id; daer men naer t*veer* passeert, **1541**, SAG-330/59, 35v; naer t*veer* van vinderhaute, **1571**, SAG-330/89, 58v; niet verre van den *veere*, **1609**, RAG-Vi 98, 60v; up t*veer* te Vinderhoute, **1611**, RAG-Vi 99, 6v; beneden het *veer* daerment zecht ten driessche, id.

VEERDAM <A1-A2>: anden *veerdam*, **1534**, SAE-1009, 74r; —, **1537**, SAE-1009, 135r; den *veerdam*, **1618**, RAG-Vi 99, 199r; meersch met eene dreve ghenaemt den *veirdam* west den veermeersch, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 21v.

VEERMEERS <A2>: ter plaetsen gheheeten In de *veermersch*, **1429**, SAG-301/30, 64r; de *veermeesch*, **1534**, SAE-1009, 74r; Inde *veermeersch* streckende metten noorthende ande calene, **1608**, RAG-Vi 98, 20v; de *veermeersch*, **1610**, RAG-Vi 98, 103r; — **1616**, RAG-Vi 99, 146r; —, **1618**, RAG-Vi 99, 199r; —, **1619**, RAG-RvVl 988, 353r; landts ghenaemt het panneken zuijt den Cautere oost de *veermeirsch*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 19r.

VELD: iiC Roeden ... gheheeten t*Velt* bachten oesterdonc, **1427**, SAG-330/19, 54r.

VELDEKEN <C1>: een ghemet Lants ghenaemt t*Veldeken* ... n. de strate, **1585**, RAG-Vi 55, 50v; —, **1607**, RAG-Vi 98, 76r; landts ghenaemt het *veldeken* noort de veldekensstrate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 68v.

VELDEKENS: zes sticken landts an elcanderen ... ghenaempt de *Veldekens*, **1564**, SAG-330/82, 150r; Inde *Veldekens*, **1571**, SAG-28/73/311, 16v; 2070 roeden lants ... ghenaemt de *Veldekens*, **1579**, SAG-330/96-II, 130r; een stick Lants ghenaempt de *Veldekins*, **1585**, SAG-330/104, 81v; de *Veldekens*, **1601**, SAG-330/124-II, 48v; Int gheweste daerment heet de *Veldekens*, **1612**, RAG-Vi 99, 36v.

VELDEKENSSTRAAT <C1-D1>: het veldeken noort de *veldekensstrate*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 68v.

VELDESTRAATJE <C1-D1>: de helshaghe ... an t*velde straetken*, **1534**, SAG-301/89, 47v; landt ghemeten tot den alfven van het *veldestraetien*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 67r.

VERLOREN KOST <E1>: te Vinderhoute bijden *verloren cost*, **1550**, SAE-1009, 266r; an de Lieve in den *verloren cost*, **1618**, SAG-330/134, 72r; een hoecxken meersch gheleghen aende brugghe vanden *verloren cost* suijt den traghele noort de Lieve, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 147r.

VEULENMEERS <A4 & F3>: Inde *veule meersch*, **1616**, RAG-Vi 99, 146r; landts noort de poecke ende *veulemeersch* oost de boetdonghen, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 23r.

VIER EKEN: ande *vierheecke*, **1545**, SAE-1009, 135r; een half ghemet lants ghen. de *viereecken* ... zuut pouckstraetken, **1607**, RAG-Vi 98, 75r; boven de *vier eecken* Inden cautere, **1616**, RAG-Vi 99, 145v; ten *vier *hecken*, **1616**, RAG-Vi 228, 16r.

VIER GEMETEN: In schoubrouc ... Inde *iiii ghemete*, **1463**, SAG-330/29, 400v; In schaubrouck inde *vier ghemeten*, **1607**, RAG-Vi 98, 74v; —, **1613**, RAG-Vi 99, 67r.

VIJVERSTUK: t*Vijverstic* naest den Vivere, **1427**, SAG-330/19, 54r.

VINDERHOUTE: *Vindreholt*, **966**, GY-TW, 1015; *Vinderholt*, **1019-1030** kop.**1156**, GY-TW, 1015; *Venderholt*, **1121**, GY-TW, 1016; *Venderhot*, **1197**, GY-TW, 1016; *Vinderhout*, **1223**, GY-TW, 1016; *Vindroeth*, **1251**, SAG-Charter 64; in parochia de *Winderout*, **1266**, RAG-SB, O; *Vinderoute*, **1266**, RAG-SB, O; *Vinderhoute*, **1281**, RAG-EB, O; —, **1291**, RAG-EB, O; —, **1291**, Cart.Beth nr.60, p.44; —, **1291** kop.**1423**, SAG-GB, Cart.H.Geest; —, ca.**1295**, RAG-SB/R 31d, 10r; *vinderaute*, **1297**, GY-CM, 2455; *Vinderhout*, ca.**1300**, RAG-SB/K 2306, 13r; *vinderaute*, **1308**, RAG-K/SMG 381, 3r; *vinderhoute*, **1317**, RAG-SB/K 8030; *Vinderhoute*, **1330-1331**, RAG-StVl 4691, 17v; —, **1333**, RAG-EB, O; de prochie van *vinderhaute*, **1333/1334**, SAG-SJG O.16/18; tgoet van *vind(er)houte*, **1353**, SAG-301/1, 105r; *Vinderhaute*, **1354**, SAG-301/1, 132v; theersceep van *Vinderhoute*, **1355**, SAG-330/2, 28v; *vinderhoute*, **1359**, RAG-EB, O; *vinderoute*, id; *Vinderhoute* bavonis, ca.**1360**, RAG-SB/R 43, 40r; *Vinderhoute*, **1367**, SAG-330/4, 80r; *Vinderhoute* bavonis, **1368-1374**, RAG-SB/R 39, 19v, 50r; *vinderhoute*, **1370**, SJKG 647, 7v; —, **1371**, RAG-K/SMG 387, 32r; —, **1373**, SAG-330/5, 218r; —, **1384**, SAG-330/7,

264r; —, **1386**, RG-K/SMG, O; —, **1388**, SAG-330/8, 270r; —, **1402**, SAG-301/16-II, 52v; —, **1407**, SAG-301/19, 39v; —, **1407**, SAG-330/13, 307r; —, **1426**, SAG-301/28-II, 73v; —, **1427**, SAG-330/19, 54r; —, **1428**, SAG-301/30, 23r; *vinderoute*, **1428**, SAG-GB 159, 22v; *Winderhoute*, id, 38r; *vinderhoute*, **1429**, SAG-301/30, 64r; —, **1430**, SAG-330/20, 12v; —, **1433**, SAG-301/32, 73r, 118r; *vinderhaute*, **1439**, SAG-301/35, 135r, 194v; *Vinderhoute*, **1442**, SAG-301/36-II, 112r; —, **1443**, SAG-301/37, 180v; —, **1444**, SAG-330/23, 194v; —, **1454**, SAG-330/26, 404r; —, **1455/1456**, SAG-330/27, 8r/281v; de prochye van *vinderhaute*, **1456**, SAG-330/27, 307r; *Vinderhoute*, id, 281v; *Vinderhoute*, **1463**, SAG-330/29, 400v; —, **1463**, ARA-RK 7389, 4r; *Vinderhoute*, **1470**, ARA-RK 7391, 3r; —, **1473**, ARA-RK 1090, 154r; la seigneurie de *vinderhoute* et meerendre, **1473**, ARA-RK 1089, 184r; *Vinderhoute*, **1474**, SAG-330/33, 15v; —, **1481**, RAG-Vi 227, 3r; —, **1486**, SAG-330/37, 204r, 210r, 215r; —, **1490**, SAG-330/38, 318r; *vinderhaute*, **1494**, SAG-330/40, 55r; *Vinderhoute*, **1497**, SAG-330/41, 25r; *Vinderhaute*, **1501**, SAG-330/42, 115v; —, **1504**, SAG-330/42, 410v; —, **1515**, SAG-301/74, 33v; —, **1527**, SAG-330/49, 171r; *vinderhoute*, id; —, **1529**, SAG-330/50, 64v; —, **1530**, SAG-301/86, 40v; —, **1534**, SAG-301/88-II, 24v; *vinderhaute*, **1534**, SAG-301/88, 176v, 188v; —, **1534**, SAG-301/89, 47v; —, **1542**, SAG-330/60, 22v; *Vinderhoute*, **1541**, SAG-330/59, 35v; —, **1547**, SAG-330/64, 112v, 181r; *Vinderhaulte*, **1548**, ARA-RK 7395, 6v; *Vinderhaute*, **1549**, SAG-330/67, 103r; *Vinderhoute*, **1550**, SAE-1009, 266r; *Vinderhaute*, **1551**, SAG-330/69, 84v; —, **1556**, ARA-RK 7399, 38r; *Vinderhoute*, **1558**, RAG-RvVl 973, 23r; *Vinderhaute*, **1559/1560**, SAG-330/77, 126v/151r;—, **1569**, ARA-RSA 618/18: —, **1570**, SAG-330/87, 328v; *Vinderhaute*, **1571**, SAG-330/89, 58v; *Vinderhaulte*, id; *Vinderhoute*, **1572**, SAG-28/73/311, 14v, 16v; *Vinderhaute*, **1576/1579**, RAG-AM 626, 112v/173v; *Vinderhoute*, **1579**, SAG-330/96, 130r; —, **1580**, SAG-330/98, 77r; —, **1585**, SAG-330/104, 81v; *Vinderhaute*, **1593**, SAG-330/116, 19v, 20r; —, **1596**, RAG-OB 170, 51v; —, **1596/1597**, SAG-330/119, 99v/154r; —, **1602**, SAG-333/2, 27v; —, **1603**, SAG-330/125-II, 73r; —, **1604**, SAG-330/126-II, 23v; *Vinderhoute*, **1611**, RAG-Vi 99, 6v; —, **1612**, SAG-330/131, 93v; *Vinderhaute*, **1615**, RAG-WD 62, 114r; —, **1616**, RAG-Vi 228, 24r; *Vinderhoute*, **1617**, RAG-Vi 99, 169v; *Vinderhaute*, **1622**, SAG-330/136-II, 42r; —, **1623**, RAG-Bo 408, 27v; —, **1624**, RAG-MK 485, 30v; —, **1625**, SAG-330/138, 23r, 40r; —, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 64v, 65r, 137v.

VINDERHOUTEBRUGGE <D1>: bij der *brucghen te vinderhoute*, **1359**, RAG-EB, O; comende van *vinderhaute der brugghe*, **1439**, SAG-301/35, 194v; bij *Vinderhaute brugghe*, **1625**, SAG-330/138, 23r.

VINDERHOUTSE DURME: zie *DURME*.

VINDERHOUTSE POEKE: Inde *vinderoutsche poucke*, **1584**, RAG-Me 65, 6v.

VISSERIJ: te vinderoute ... an de *visscherie*, **1428**, SAG-GB 159, 22v.

VLASGAVER: In de *vlasgavere*, **1429**, SAG-301/30, 64r; *Vlasgavere*, **1455**, SAG-330/27, 8r; —, **1463**, SAG-330/29, 400v.

VOORDE: boven den *voerde*, **1429**, SAG-301/30, 64r; up den *voert*, **1463**, SAG-330/29, 400v; daerment heedt up de *Voert*, **1486**, SAG-330/37, 210r; daer ment heet up den *voort*, **1497**, SAG-330/41, 25r.

VORE: zie KORTE VORE.

´s VOS HOFSTEDE: lants dat men heet *svos hofstede*, **1359**, RAG-EB, O.

WAGENBRUGGE <D1>: an de *Waghenbrugghe*, **1429**, SAG-301/30, 64r; ande nortzijde vander grooter *Waeghenbrugghe* te Vinderhoute, **1481**, RAG-Vi 227, 3r; —, **1616**, RAG-Vi 228, 23r.

WAGENWIEL: eenen meersch ghenaemt het *Waghewiel*, **1617**, RAG-Vi 99, 179r.

WAL: te Vinderhoute up d*wal* ter stede daerment heet te soetemoeyen, **1407**, SAG-330/13, 307r; te Vinderhoute boven up den *wal*, **1433**, SAG-301/32, 118r.
Zie ook *OUDE WAL*.

´s WALENS MEERSEN <C1-D1>: twee partyen ghenaemt de *swaelens meersschen* suijt de veldekens strate noort de Calene, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 68v.

WALLEKEN: tzestich roeden Landts ghenaempt het *Walleken*, **1609**, RAG-Vi 98, 60v; —, **1618**, RAG-Vi 99, 60v; —, **1618**, RAG-Vi 99, 190v; —, **1619**, RAG-Vi 99, 219r.

WATERLAT: up t*Waterlat*, **1442**, SAG-301/36-II, 112r.

WEDAGE <B3>: in de *wedaghe*, **1424**, SAG-330/18, 142v; up de *Weedaeghe*, **1455**, SAG-330/27, 8r; In de *weedehaghe*, **1541**, SAG-330/59, 35v; iiC lxxi roeden lants gheheeten de *Weede haeghe*, **1571**, RAG-330/89, 58v; Inde *Weehaghe*, **1612**, RAG-Vi 99, 37r, 59r; de *Weehaghe* van zuuden tcaleneken, **1616**, RAG-Vi 99, 145v; In de *Wedaeghe*, **1616**, RAG-Vi 228, 16r; eene partye de **weechaghe* oost de dreve noort het poeckstraetien, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 1v.

WEDE: zie *GROTE WEDE*.

WEDEBILKEN: een vierendeel bunders ghenaempt de *Wede bilcken*, **1541**, SAG-330/59, 35v.

WEDUWE POEKSTRAETSE BOSSELKEN: in den *Weduwe poucstraetse bosschelkin*, **1463**, SAG-330/29, 400v.

WEENPUT: zuut den *weenput* west de calene, **1616**, RAG-Vi 228, 22r.

WEITINCX BILK <C3>: een partije ghenaemt den *weijtincxbulck* suijt de gavergracht noort sheeren strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 98v.

WENE: van eender meersch ghenaempt de *Wene* n. de calene, **1557**, RAG-EB, O.

WESTAKKER <A2-B3>: ter stede daerment heet up den *westacker*, **1444**, SAG-330/23, 194v; In den Westackere te Vinderhoute, **1454**, SAG-330/26, 404r; daerment heedt den *Westackere*, **1486**, SAG-330/37, 210r; den *Weest achkere*, id, 215r; den *Westackere*, **1490**, SAG-330/38, 318r; *Westackere*, **1537**, SAE-1009, 135r; —, **1557**, RAG-EB, O; —, **1570**, SAG-330/87, 329r/v; *Westacker*, **1571/1572**, SAG-28/73/311, 1r; *Westackere*, **1607**, RAG-Vi 98, 76v; —, **1608**, RAG-Vi 98, 29v, 49v; —, **1611**, RAG-Vi 99, 27r; —, **1613**, RAG-Vi 99, 67r, 74v; —, **1614**, RAG-Vi 99, 94v, 95r; —, **1616**, RAG-Vi 228, 17v, 145v; —, **1617**, RAG-Vi 99, 179r; —, **1619**, RAG-Vi 99, 219v; —, **1619**, RAG-RvVl 988, 353r.

WESTMEERS: in de *Westm(er)sch*, **1376**, SAG-330/6, 29v; dat men heet In de *west meersch*, **1424**, SAG-330/18, 142v; de *Westmersch*, **1442**, SAG-301/36-II, 112r; de *weestmeersch*, **1463**, SAG-330/29, 400v; de *Westmers*, **1541**, SAG-330/59, 36r.

WILDE(N) <A4-B4>: an de *Wilde* boven den curten bossche, **1376**, SAG-330/6, 29v; een ghemet meersch ghenaemt de *Wilde* ... n. de calene, **1585**, RAG-Vi 55, 23v; vyf bunder lants ... ghenaempt de *Wilden*, **1612**, SAG-330/131-II, 29r; bilcxken ghenaempt de *Wilden*, id; landts suijt oost de meerschen ghenaemt de *wilden* noort het poeckstraetien oost het dreefken naer de *wilden*, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 4v.

WILDE BILKSKENS: twee sticxkens ghezeyt de *Wildebilcxkens*, **1616**, RAG-Vi 99, 145v.

WILDESTRAATJE: an t*Wildestraetken*, **1612**, SAG-330/131-II, 29r.

WILLEMS LAND: eenen buelc die men heet *Willems lant*, **1427**, SAG-330/19, 54r.

WISSELMEERS <C1>: In den ouden wal ghenaempt den *wisselmeersch*, **1610**, RAG-Vi 98, 85v; daerment heet de *Wisselmeersch*, **1623**, RAG-Bo 408, 27v; eenen maeijmeersch oost de *wisselmeersch* suijt den cijnghele noort den traghel, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 53r.

WOESTIJNE: In de *hostijne* onder ende boven, **1609**, RAG-Vi 98, 78v; 400 roeden l. ghenaempt de *Wostijne*, **1622**, SAG-330/136-II, 42r.

ZACHT <A3>: in de *seecht*, **1541**, SAG-330/59, 36r; Inde *zacht*, **1584**, RAG-Vi 55, 6r; —, **1609**, RAG-Vi 98, 46v; —, **1610**, RAG-Vi 98, 85v, 103r; den hooghen wech streckende naer de *zacht* ofte meersch, **1612**, RAG-Vi 99, 59r; noort de *sacht* oost het boecdoncxken ende d'hoeckmeersch suijt d'husten, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 14r.
Zie ook *KLEIN(E) ZACHT(EKEN)*.

ZAND <F2-G2>: eene partije tragels tusschen tgheleedt ende *zandt* beginnende aende Calene jeghens Lovendeghem, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 155r.

ZATEN: zie *GROTE ZATEN.*

ZAVELPUT: een alf ghemet hendende up den *savelput*, **1545**, SAE-1009, 135v; een alf ghemet zaeylants ghenaemt de *zavelput*, **1585**, RAG-Vi 55, 23v; den *zavelput*, **1607**, RAG-Vi 98, 75r.

ZEECHT: zie *ZACHT.*

ZEGER 's MEYERS BILK: eenen buelc gheheeten *zegher smeyers buelc*, **1427**, SAG-330/19, 54r.

ZIEK(EN)HUIS: bij den *ziechuus* te Vinderhoute, **1486**, SAG-330/37, 215r; meersch thenden den *ziechuuse* up de lieve, **1490**, SAG-330/38, 318r.

ZOETE MOEIE <E1>: te Vinderhoute up dwal ter stede daerment heet te *soetemoeyen*, **1407**, SAG-330/13, 307r; van den walle beneden *soetin moyen* toten nieuwen ghedelve te Wondelghem, **1417**, SAG-301/24, 121v.

ZOMBEKE: In de *sombeke*, **1424**, SAG-330/18, 142v.

ZUIDLEIE <A1-G3>: de nieuvaert ofte *zuutleye*, **1620**, RAG-Vi 99, 246r; de nieuvaert ofte *zuut leye*, **1622**, RAG-Vi 99, 305r; de voorn. *zuytleye*, **1623**, RAG-Vi 99, 26r; binnen de limiten van de nieuwe *zuytleye*, **1623**, RAG-Bo 408, 27v.

ZWANE <E2>: inde *Zwane*, **1520**, SAG-214/1, 205r; eene herberghe ghenaempt de *zwane*, **1535**, RAG-RvVl 961, 378r; eene behuysde hofstede ... bij de *zwane* ... n. sheeren strate z. den brugschen herwech, **1611**, RAG-Vi 99, 42v; up de oostsijde van de *swane*, **1618**, RAG-Vi 99, 186r; eene behuysde hofstede ghenaemt de *zwane*, wesende eene herberghe n. de strate, **1620**, RAG-Vi 99, 244v; landts geweest sijnde eene hofstede ghenaemt de *swane* en(de) nu saeijlandt noort sheeren strate, **1629** kop.**1688**, RAG-Me 247, 92r; vijfde beloop beginnende aende herberghe de *swaene* by den pellerijnck, id, 116r.

COLOFON

"Meetjeslandse Toponiemen tot 1600 - Deel III: Het Gentse - Band 5: Vinderhoute" is een uitgave van de Stichting Achiel De Vos, p.a. Johan Taeldeman, Meerlaan 75a, 9860 Balegem.

Omslagontwerp en logo: Luc Verstraete
Toponymische kaart: Jan Luyssaert en Geert Andries
Eindredactie : Jozef Vandeveire

Druk : Beschutte Werkplaats Nevelland

Voorraadbeheer en verzending:
Walter Notteboom, Noordstraat 196, B-9990 Maldegem